

Т. М. Чабатарэўская, В. У. Нікалаева

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для 4 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 1

Дапушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Мінск
«Пачатковая школа»
2014

Правообладатель "Пачатковая школа"

УДК 51(075.2=161.3)

ББК 22.1я71

Ч-12

Рэцэнзенты:

дацэнт кафедры прыватных методак
Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі ўстановаў адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт *А. С. Шылава*;

метадычнае аб'яднанне настаўнікаў пачатковых класаў
дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 29 г. Мінска»
(настаўнік пачатковых класаў вышэйшай катэгорыі *В. С. Гірыс*)

Папярэдняе выданне выйшла ў ВРУП «Народная асвета».

Чабатарэўская, Т. М.

Ч-12 Матэматыка : вучэб. дапам. для 4-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус.
мовай навучання : у 2 ч. Ч. 1 / Т. М. Чабатарэўская, В. У. Нікалаева. — Мінск : Пачат-
ковая школа, 2014. — 144 с. : іл.

ISBN 978-985-565-096-7.

УДК 51(075.2=161.3)

ББК 22.1я71

ISBN 978-985-565-096-7 (ч. 1)

ISBN 978-985-565-095-0

© Чабатарэўская Т. М., Нікалаева В. У., 2014

© Афармленне. Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства «Выдавецтва "Пачатковая
школа"», 2014

Правообладатель "Пачатковая школа"

ЗМЕСТ

Паўтарэнне 4

Нумарацыя мнагазначных лікаў 30

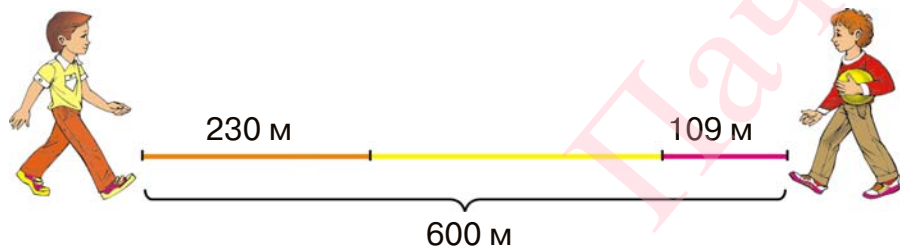
Складанне і адніманне 88

Правер сябе 138

ПАЎТАРЭННЕ

Урок 1

- Назаві лік, у якім дзесяць адзінак, дзесяць дзясяткаў і дзесяць соцень. У колькі разоў адзінка меншая за дзясятак? Дзясятак меншы за сотню? Сотня меншая за тысячу?
- Запішы лікі лічбамі: дзевяноста дзевяць; сто адзін; сто; дзевяцьсот дзевяноста дзевяць; чатырыста; пяцьсот; трыста дваццаць два; сорок пяць.
 - Назаві гэтыя лікі па нарастанні і па спаданні.
 - Назаві двухзначныя і трохзначныя лікі.
 - Запішы найбольшы трохзначны лік. Утвары з яго дапамогай найменшы чатырохзначны лік.
- З дапамогай лічбаў 1, 2, 8 запішы ўсе трохзначныя лікі, не паўтараючы ніводнай лічбы. Колькі лікаў атрымалася?
- Адлегласць паміж двума хлопчыкамі 600 м. Якая адлегласць будзе паміж імі, калі першы хлопчык пройдзе насустрач другому 230 м, а другі насустрач першаму — 109 м?

- 5*. Падлічы, колькі ўсяго трохзначных лікаў.

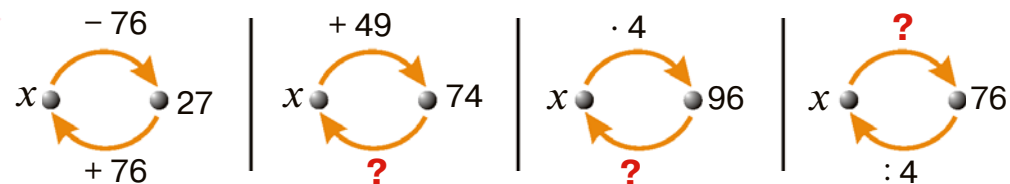
6. Вылічы.

$129 + 1$	$300 - 1$	$567 + 123 - 287$
$379 + 1$	$400 - 1$	$900 - 439 + 49$
$399 + 1$	$500 - 1$	$729 - 97 + 68$

7. Параўнай рашэнні задач.

- У адной школе 800 вучняў, а ў другой — 200 вучняў. На колькі вучняў менш у другой школе?
- У адной школе 800 вучняў, а ў другой — 200 вучняў. У колькі разоў больш вучняў у першай школе?

8. Складзі па схемах ураўненні і рашы іх.

9. Знайдзі заканамернасць і прадоўжы рад.

2 м 3 дм; 4 м 6 дм; 8 м 12 дм; ; .

10. На базу прывезлі 260 кг апельсінаў, 175 кг сліў, а груш — на 135 кг больш, чым сліў. На колькі кілаграмаў больш прывезлі груш, чым апельсінаў?

11. Вылічы.

$37 + 84 : 4 - 29$
 $91 : 7 - 6 + 99$
 $6 \cdot 9 + 96 : 8$
 $100 - (84 - 69) - 27$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 2

Успомні!

Клас адзінак (першы клас)

Сотні	Дзясяткі	Адзінкі
III разрад	II разрад	I разрад
2	4	5

Адзінкі, дзясяткі і сотні ўтвараюць першы клас — клас адзінак.

У запісе ліку 245:

лічба 5 абазначае адзінкі I разраду — разраду адзінак;

лічба 4 абазначае адзінкі II разраду — разраду дзясяткаў;

лічба 2 абазначае адзінкі III разраду — разраду соцень.

1. Запішы лікі: 9 дзяс.; 9 дзяс. 9 адз.; 9 с. 9 дзяс. 9 адз.; 9 с. 0 дзяс. 9 адз.

Для кожнага з лікаў назаві папярэдні і наступны лікі.

2. Запішы лікі, у якіх:

а) 7 адзінак III разраду і 9 адзінак II разраду;

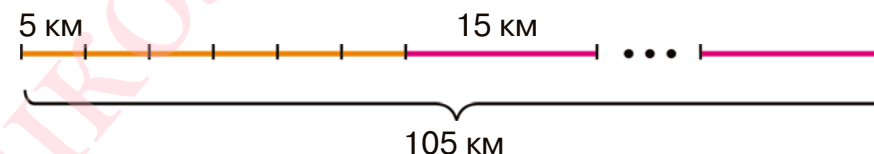
б) 2 адзінкі III разраду;

в) 1 адзінка II разраду і 5 адзінак I разраду.

3. Запішы лікі 24; 254; 806; 720; 999 сумай разрадных складаемых.

4*. Пяцёра дзяцей гуляюць у паравозік. Кожны хлопчык стаіць за дзяўчынкай. Колькі хлопчыкаў гуляюць у паравозік, калі апошняй стаіць дзяўчынка?

5. Турысты ішлі пешшу 6 дзён па 5 км за дзень, а затымплылі на лодцы па 15 км за дзень. Увесь шлях складае 105 км. Колькі дзён турыстыплылі на лодцы?

6. Нарысуй у сшытку прамы вугал і ад вяршыні на яго старанах адкладзі 7 см і 5 см. Дапоўні прамы вугал да прамавугольніка і знайдзі яго перыметр. Колькі клетчак у гэтым прамавугольніку?

7. Вылічы.

$$\begin{array}{ccccc} 52 : 4 & 96 : 3 & 174 \cdot 5 & 475 : 5 & 124 : 4 \\ 72 : 6 & 46 : 2 & 235 \cdot 4 & 936 : 3 & 369 : 9 \end{array}$$

8. Параўнай і зрабі вывад.

$$\begin{array}{cc} 0 : 275 * 275 & 314 \cdot 3 * 314 \cdot 4 \\ 781 \cdot 0 * 781 & 0 : 375 * 0 \end{array}$$

9. Знайдзі даўжыню стараны роўнастаронняга трохвугольніка, калі яго перыметр роўны 6 дм 9 см.

10. Вылічы.

$$\begin{array}{cccc} 540 + 230 & 800 - 40 & 8 \cdot 4 & 24 : 8 \\ 890 - 340 & 560 + 80 & 8 \cdot 7 & 18 : 3 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 3

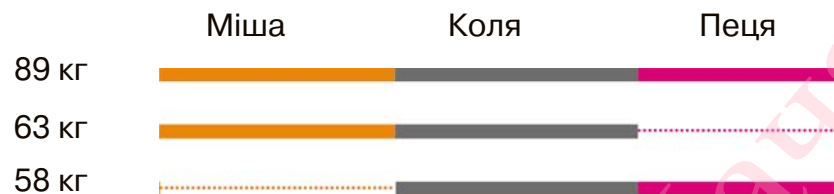
- Запішы лікі па спаданні: 7 с. 3 дзяс.; 9 дзяс. 2 адз.; 8 с.; 3 адз.; 6 дзяс.; 8 с. 5 адз.
- Запішы лік, у якім 5 тысяч 4 сотні 1 адзінка. Запішы папярэдні і наступны лікі.

- 3 кавалка тканіны даўжынёй 36 м пашылі 12 аднолькавых сукенак для дзяўчынак. Колькі метраў тканіны спатрэбіцца для 20 такіх сукенак?

- Назаві, колькі ўсяго адзінак, дзясяткаў, соцень у ліках: 432; 730; 1412. Запішы лікі па разрадным саставе і сумай разрадных складаемых.

- Маса Мішы, Коля і Пеця разам роўная 89 кг. Маса Мішы і Коля — 63 кг, а Коля і Пеця — 58 кг. Якая маса кожнага з хлопчыкаў?

- Рашы ўраўненні.

$$40 + 84 + x = 150$$

$$x + 120 + 80 = 240$$

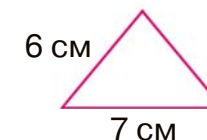
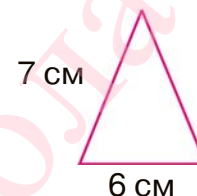
$$x - 240 = 8$$

$$520 - x = 500$$

$$x : 14 = 6$$

$$280 : x = 7$$

- У трохвугольніка дзве стараны роўныя. Вылічы перыметр гэтага трохвугольніка, калі даўжыні дзвюх яго старон 7 см і 6 см. Разгледзь розныя выпадкі.

- Знайдзі значэнне выразу $250 + a \cdot 15$ пры $a = 3; 7; 10$.

- Вылічы.

$$(720 - 670) \cdot 8$$

$$(810 - 740) \cdot 5$$

$$(390 + 10) : 10$$

$$80 : 8 + 70$$

$$320 : 4 + 30$$

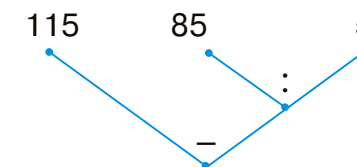
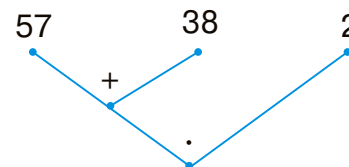
$$300 : 3 + 20$$

$$420 : 6 + 80$$

$$150 : 3 + 60$$

$$360 : 9 - 7$$

- Складзі па схемах выразы і знайдзі іх значэнні.

- Маці нарыхтавала на зіму 50 л соку. У яе атрымалася 6 аднолькавых слоікаў яблычнага і 4 такія ж слоікі вішнёвага соку. Колькі літраў соку ў кожным слоіку?

- Параўнай і зрабі вывад.

$$724 : 724 * 0$$

$$0 \cdot 376 * 0$$

$$0 : 250 * 400$$

$$0 + 390 * 0$$

$$74 \cdot 0 * 74$$

$$540 - 0 * 540$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 4

1. Запішы суму $23 + 37 + 40$ рознымі спосабамі і вылічы.
2. Як зменіцца сума, калі:
 - а) адно складаемае павялічыць на 7 адзінак;
 - б) першае складаемае павялічыць на 15 адзінак, а другое — на 7 адзінак;
 - в) першае складаемае павялічыць на 20 адзінак, а другое паменшыць на 3 адзінкі?
3. Сума двух лікаў роўная 54. Чаму будзе роўная сума, калі першае складаемае павялічыць на 18 адзінак, а другое паменшыць на 7 адзінак?
4. У спартыўным лагеры адпачывалі 247 чалавек. Праз тыдзень 29 чалавек пакінулі лагер, а 57 чалавек прыехалі адпачываць. Колькі чалавек цяпер адпачывае ў спартыўным лагеры?
- 5*. Ці можна сцвярджаць, што будзе заўсёды праўдзівай няроўнасць $(\square + \square) \cdot 5 > (\square + \square) \cdot 0$? Чаму?
6. Вылічы.

$175 + 85$	$264 + 325$	$385 + 234 + 72$
$290 + 39$	$470 + 237$	$476 + 258 + 86$
$435 + 89$	$645 + 349$	$467 + 285 + 68$
7. У двух цэхах была аднолькавая колькасць станкоў. У першы цэх прывезлі яшчэ 15 станкоў, а ў другі — 8 станкоў. У якім цэху станкоў стала больш і на колькі?

8. Вылічы.

$$300 \text{ кг} + 720 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

$$52 \text{ ц} + 28 \text{ ц} = \square \text{ ц}$$

$$48 \text{ ц} + 32 \text{ ц} = \square \text{ ц}$$

$$52 \text{ м} + 348 \text{ м} = \square \text{ м}$$

$$35 \text{ дм} + 65 \text{ дм} = \square \text{ дм}$$

$$28 \text{ см} + 72 \text{ см} = \square \text{ см}$$

9. Блакітная акула плыве са скорасцю 40 км/г. Якую адлегласць яна праплыве за 30 мін?
10. Нарысуй два трохвугольнікі так, каб яны мелі агульную частку: трохвугольнік; чатырохвугольнік; адрэзак; пункт.
11.

$875 \text{ см} * 2 \text{ м} 57 \text{ см}$	$446 \text{ кг} * 446 \text{ г}$
$5 \text{ дм} 6 \text{ см} * 56 \text{ дм}$	$784 \text{ кг} * 784 \text{ ц}$
$806 \text{ см} * 80 \text{ дм} 6 \text{ см}$	$15 \text{ дм} * 150 \text{ м}$
$6 \text{ м} 7 \text{ дм} * 670 \text{ см}$	$3 \text{ г} * 180 \text{ с}$
12. На складзе было 809 мяхоў мукі. 3 млына прывезлі яшчэ 31 мех мукі, а 240 мяхоў мукі адправілі ў пякарню. Колькі мяхоў мукі засталася на складзе? Рашы задачу рознымі спосабамі.
13. Вылічы.

$179 + 234$	$47 \text{ м} + 275 \text{ м}$
$576 + 345$	$350 \text{ дм} + 49 \text{ дм}$
$107 + 427$	$57 \text{ см} + 99 \text{ см}$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 5

1. Прыдумай задачы, у якіх трэба:

- а) знайсці астачу;
- б) паменшыць лік на некалькі адзінак;
- в) знайсці, на колькі адзін лік большы за другі.

2. Вылічы рознасць.

$$\begin{array}{r} 250 - 50 = 200 \\ 200 - 50 \\ 150 - 50 \end{array} \quad \begin{array}{r} 250 - 50 = 200 \\ 300 - 50 \\ 350 - 50 \end{array}$$

Як зменіцца рознасць пры памяншэнні і пры павелічэнні памяншаемага на некалькі адзінак?

3. У адным кіёску было 475 кніг, а ў другім — 380 кніг. Да абеду ў першым кіёску прадалі 80 кніг. У якім кіёску кніг стала больш і на колькі?

4. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{r} x - 230 = 480 \\ 324 + x = 800 \end{array} \quad \begin{array}{r} 700 - x = 227 \\ x + 420 = 638 \end{array}$$

5*. Якіх лікаў нестae?

, 27, 9, 3, .

6. Знайдзі перыметр роўнастаронняга трохвугольніка, старана якога роўная 26 см.

7. Выканай адніманне велічынь.

$$\begin{array}{r} 75 \text{ м} - 3 \text{ м } 25 \text{ см} \\ 4 \text{ т} - 2 \text{ т } 300 \text{ кг} \\ 6 \text{ дм } 7 \text{ см} - 53 \text{ см} \end{array} \quad \begin{array}{r} 24 \text{ г} - 7 \text{ г } 20 \text{ мін} \\ 15 \text{ г } 20 \text{ мін} - 40 \text{ мін} \\ 2 \text{ т} - 250 \text{ кг} \end{array}$$

8. Запішы лік, у якім:

- а) 8 соцень і 6 адзінак, а дзясяткаў у 2 разы менш, чым соцень;
- б) 3 дзясяткі, а соцень на 4 больш, чым дзясяткаў, і на 2 больш, чым адзінак;
- в) 7 соцень, дзясяткаў у 7 разоў менш, чым соцень, а адзінак на 7 менш, чым соцень.

9. Выразі велічыні ў дэцыметрах і запішы іх па нарастанні.

$$3 \text{ м } 7 \text{ дм} \quad 25 \text{ м } 25 \text{ дм} \quad 120 \text{ см} \quad 30 \text{ м}$$

10. Выканай адніманне зручным спосабам.

$$\begin{array}{r} 156 - 87 - 56 \\ 92 - 67 - 23 \end{array} \quad \begin{array}{r} 847 - 548 - 247 \\ 214 - 87 - 113 \end{array}$$

11. У школе 880 вучняў. У 10—11 класах вучыцца 280 вучняў, у 5—9 класах — 340 вучняў, а астатнія — у 1—4 класах. Колькі вучняў вучыцца ў 1—4 класах?

12. Вылічы.

$$\begin{array}{r} 380 - 79 \\ 450 - 67 \end{array} \quad \begin{array}{r} 270 - 105 \\ 849 - 708 \end{array} \quad \begin{array}{r} 623 - 447 \\ 569 - 235 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 6

1. Замяні множанне складаннем і вылічы.

$$52 \cdot 2 \quad 137 \cdot 3 \quad 64 \cdot 4 \quad 0 \cdot 5 \quad 1 \cdot 3$$

2. Здабытак двух лікаў роўны 30. Чаму будзе роўны здабытак, калі адзін з множнікаў павялічыць у 2 разы? Паменшыць у 2 разы?

3. Параўнай і зрабі вывад.

$$17 \cdot 8 * 17 \cdot 12$$

$$32 \cdot 9 * 27 \cdot 9$$

$$7 \cdot 28 * 28 \cdot 14$$

$$14 \cdot 15 * 14 \cdot 32$$

$$41 \cdot 19 * 72 \cdot 19$$

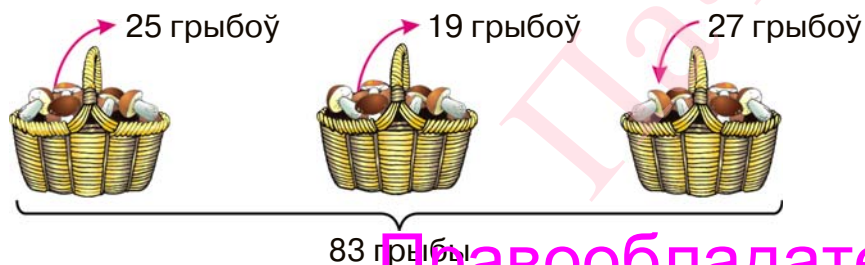
$$5 \cdot 56 * 5 \cdot 51$$

$$37 \cdot 17 * 17 \cdot 29$$

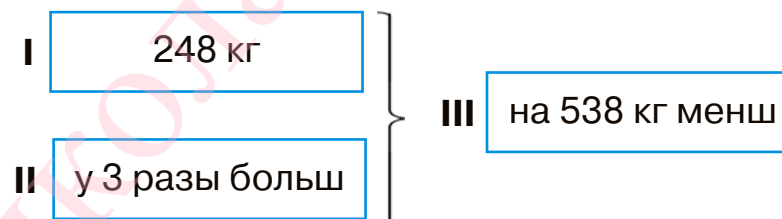
$$48 \cdot 26 * 40 \cdot 15$$

4. Нарысуй адрэзак даўжынёй 2 см, павяліч яго даўжыню ў 3 разы, а даўжыню атрыманага адрэзка павяліч яшчэ ў 2 разы. У колькі разоў павялічылася першапачатковая даўжыня адрэзка?

- 5*. У трох кошыках ляжалі грыбы. З першага кошыка ўзялі 25 грыбоў, з другога — 19 грыбоў, а ў трэці паклалі 27 грыбоў. У трох кошыках стала 83 грыбы. Колькі ўсяго грыбоў было ў трох кошыках спачатку?

6. З аднаго ўчастка сабралі 248 кг агародніны, з другога — у 3 разы больш, чым з першага, а з трэцяга — на 538 кг менш, чым з першага і другога разам. Колькі кілаграмаў агародніны сабралі з трэцяга ўчастка?

7. Вылічы.

$$431 \cdot 2$$

$$84 \cdot 5$$

$$152 \cdot 3$$

$$(238 + 189) \cdot 2$$

$$302 \cdot 3$$

$$114 \cdot 7$$

$$126 \cdot 7$$

$$(542 - 239) \cdot 4$$

8. Колькі адзінак кожнага разраду ў ліках: 24; 454; 806; 720; 999; 90; 500? Што абазначаюць нулі ў запісах гэтых лікаў?

9. Рашы ўраўненні.

$$x : 4 = 52$$

$$b : 7 = 67$$

$$y : 250 = 2$$

$$a \cdot 5 = 420$$

$$906 : x = 302$$

$$x : 152 = 4$$

10. У кнізе 128 старонак. Хлопчык чытаў яе 3 дні, па 42 старонкі за дзень. Колькі старонак яму засталася прачытаць?

11. Вылічы.

$$32 \cdot 5$$

$$215 \cdot 3$$

$$(244 + 184) \cdot 2$$

$$64 \cdot 7$$

$$132 \cdot 4$$

$$45 + 174 \cdot 2$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 7

- Складзі задачы розных відаў па выразе $24 : 3$.
- Дзялімае 96, дзельнік 4. Знайдзі дзель. Чаму будзе роўная дзель, калі дзялімае паменшыць у 2, 3, 4 разы?

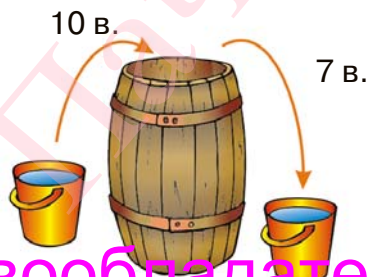
3. Вылічы.

$480 : 4$	$148 \cdot (76 : 19)$	$(420 + 210) : 7$
$960 : 3$	$200 \cdot (78 : 26)$	$(890 - 170) : 9$
$720 : 4$	$150 \cdot (85 : 17)$	$(320 - 50) : 3$

- 3 агарода сабралі 924 кг бульбы, морквы — у 3 разы менш, чым бульбы, а капусты — на 318 кг больш, чым морквы. Колькі кілаграмаў капусты сабралі з агарода? Чаго сабралі больш: капусты ці бульбы? На колькі кілаграмаў?

- У садзе паставілі пустую бочку. Кожны дзень у яе ўлівалі 10 вёдраў вады, а бралі з яе 7 вёдраў вады. Праз колькі дзён у бочцы будзе 12 вёдраў вады?

- Перыметр квадрата роўны 24 см. Знайдзі перыметр прамавугольніка, які складзены з пяці такіх квадратаў.

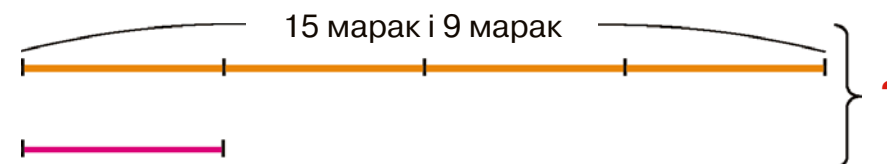

7. Рашы ўраўненні.

$x : 5 = 15$	$80 : b = 16$	$96 = x \cdot 4$
$a \cdot 7 = 63$	$70 : x = 14$	$66 = y \cdot 2$

\geq	25 м * 2 км	10 ц * 100 кг
\leq	250 дм * 25 м	2 кг * 200 г
$=$	75 ц * 705 кг	5 г * 500 мін

- У Андрэя ёсць 15 марак на тэму «Аўтамабілі», а на тэму «Матацыклы» — 9 марак. Марак з аўтамабілямі і матацыкламі ў Андрэя ў 4 разы больш, чым з караблямі. Колькі ўсяго марак у Андрэя?

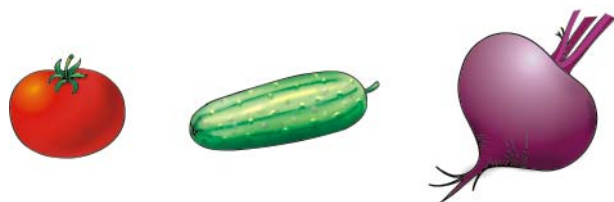

10. Складзі выразы і знайдзі іх значэнні:

- ад ліку 700 аднялі здабытак лікаў 60 і 9;
- да здабытку лікаў 5 і 90 дадалі здабытак лікаў 6 і 9;
- ад здабытку лікаў 40 і 9 аднялі дзель лікаў 81 і 9.

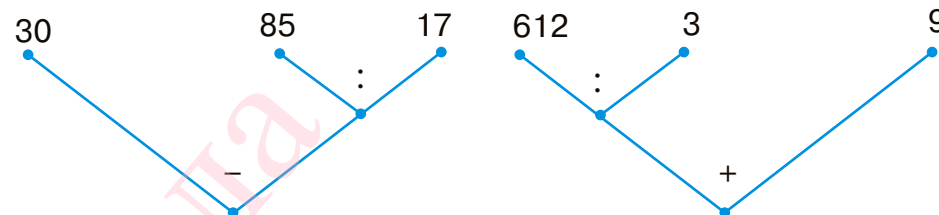
Урок 8

1. Якія астачы могуць быць пры дзяленні на 6; на 10? Прывядзі прыклады.
2. Выканай дзяленне з астачай.
 $42 : 4$ $82 : 3$ $97 : 18$ $48 : 15$
 $50 : 6$ $64 : 5$ $39 : 14$ $86 : 17$
3. Які лік трэба падзяліць на 7, каб атрымаць дзель 6 (7, 8, 9) і астачу 5?
4. Маса памідора 80 г. Гэта на 8 г менш, чым маса агурка. Маса бурака ў 4 разы большая, чым маса агурка. Якая маса бурака?

- 5*. Найбольшы двухзначны лік падзялі на дзве часткі так, каб адна частка была ў 2 разы большая за другую.
6. У буфет прывезлі 6 скрыняў шакаладных цукерак па 12 кг у кожнай і столькі ж скрыняў карамеляў па 21 кг у кожнай. Усе цукеркі расклалі ў пакеты па 3 кг у кожны. Колькі атрымалася пакетаў?

7. Складзі выразы па схемах і знайдзі іх значэнні.

8. Перыметр роўнастаронняга трохвугольніка роўны перыметру квадрата са стараной 6 см. Знайдзі даўжыню стараны трохвугольніка.

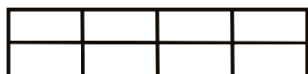

9. Знайдзі значэнне сумы, складзенай:
а) са здабытку $27 \cdot 8$ і дзелі $126 : 3$;
б) з рознасці $627 - 321$ і здабытку $24 \cdot 4$;
в) з дзелі $602 : 2$ і здабытку $108 \cdot 2$.
10. Рашы ўраўненні.
 $702 : x = 2$
 $x : 3 = 207$
11. Грузавік рухаўся па дарозе са скорасцю 55 км/г на працягу 2 г. У наступныя 4 г ён павялічыў скорасць на 8 км/г. Якую адлегласць праехаў грузавік за ўвесь час?
12. Вылічы.
 $(852 - 439) : 7$ $448 : 4$ $(310 + 240) : 5$
 $(390 + 250) : 8$ $896 : 8$ $(740 - 320) : 7$

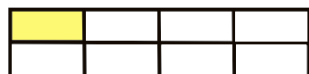
Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 9

Успомні!

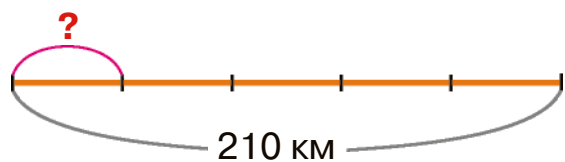
8 доляў

1 доля — $\frac{1}{8}$

Доля — гэта адна з роўных частак цэлага.

Задача. Адлегласць ад Магілёва да Мінска 210 км. Пасажыр праехаў $\frac{1}{5}$ гэтага шляху. Колькі кіламетраў праехаў пасажыр?

Рашэнне. Трэба знайсці $\frac{1}{5}$ ад ліку 210. Увесь шлях дзелім на 5 роўных частак, на 5 доляў. Адна доля — гэта $210 : 5 = 42$ (км).

Адказ: 42 кіламетры.

1. Знайдзі: $\frac{1}{8}$ ад 56; $\frac{1}{7}$ ад 28; $\frac{1}{5}$ ад 40.

2. Знайдзі: $\frac{1}{2}$ мін; $\frac{1}{4}$ м; $\frac{1}{5}$ г; $\frac{1}{2}$ дм.

3. Знайдзі лік, у 8 разоў большы за лік 25. На колькі атрыманы лік большы за 25?

4. У першы дзень сабралі 190 кг вінаграду, а ў другі — на 20 кг менш, чым у першы. З усяго вінаграду прыгатавалі разынкi. Колькі кілаграмаў разынак атрымалася, калі яны складаюць $\frac{1}{4}$ усяго свежага вінаграду?

5. Вылічы.

$$(20 \cdot 3 + 24) : 42$$

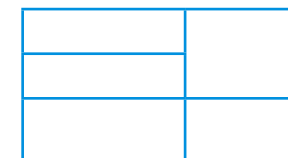
$$216 : 2 : 2$$

$$(640 + 320) : 8 + 180$$

$$70 - 91 : 13$$

6*. На дзвюх талерках ляжала 9 піражкоў. Калі з адной талеркі ўзялі 1 піражок, то на ёй засталася піражкоў у 3 разы больш, чым на другой. Колькі піражкоў было на кожнай талерцы?

7. Колькі прамавугольнікаў на рысунку?

8. Рашы ўраўненні. Зрабі праверку.

$$72 = 9 \cdot a$$

$$72 = c : 2$$

$$81 = 162 : m$$

$$72 = b \cdot 24$$

$$72 = 72 : k$$

$$81 = d : 1$$

9. Даўжыня прамавугольніка 12 см, шырыня складае $\frac{1}{4}$ даўжыні. Чаму роўны перыметр прамавугольніка? Нарысуй гэты прамавугольнік.

10. Выканай дзяленне з астачай.

$$56 : 13$$

$$98 : 18$$

$$49 : 15$$

$$38 : 14$$

$$40 : 14$$

$$29 : 20$$

$$86 : 40$$

$$75 : 16$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 10

1. Прачытай выразы і знайдзі іх значэнні.

$24 \cdot 3 + 18$

$100 - 15 \cdot 4$

$(35 - 12) \cdot 2$

$(40 + 14) : 9$

2. Прыдумай і запішы лікавыя выразы з наступным парадкам дзеянняў:

а) адніманне і множанне;

б) складанне і дзяленне.

3. Запішы лікі, прапушчаныя ў табліцы.

a	4		34	8	10	
b		32	2	11		8
$a \cdot b$	240	96			720	64

4. Знайдзі значэнне выразу $240 + a \cdot 25$ пры $a = 7$; 10; 20.

5. У гадавальніку расло 370 саджанцаў груш і 420 саджанцаў яблынь. 240 саджанцаў адправілі ў сад. Колькі саджанцаў засталася ў гадавальніку? Складзі розныя лікавыя выразы да рашэння задачы.

6*. Які лік трэба ўставіць у «акенца», каб няроўнасць стала праўдзівай?

$40 \cdot (50 + \square) > 40 \cdot 50 + 40 \cdot 8$

7. Знайдзі заканамернасць у кожным слупку і запішы яшчэ па адным прыкладзе.

$928 + 37$

$900 - 5$

$37 \cdot 3$

$928 : 2$

$928 + 47$

$900 - 15$

$37 \cdot 4$

$928 : 3$

$928 + 57$

$900 - 25$

$37 \cdot 5$

$928 : 4$

$\square + \square$

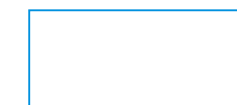
$\square - \square$

$\square \cdot \square$

$\square : \square$

8. Стораны прамавугольніка 15 дм і a дм. Запішы выраз для знаходжання перыметра прамавугольніка.

15 дм

a дм

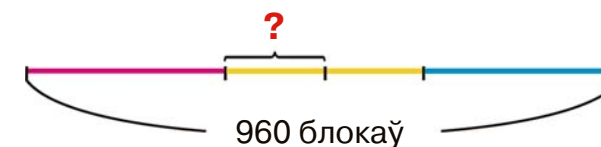
9. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

а) здабытак лікаў 12 і 10 паменшылі ў 4 разы;

б) суму лікаў 19 і 21 павялічылі ў 5 разоў.

10. Запішы па нарастанні ўсе трохзначныя лікі, у якіх у разрадзе соцень стаіць лічба 4, а ў разрадзе адзінак — лічба 0.

11. На будоўлю прывезлі 960 блокаў. У першы дзень выкарысталі $\frac{1}{3}$ усіх блокаў, а ў другі дзень — у 2 разы менш, чым у першы. Колькі блокаў выкарысталі ў другі дзень?

12. Вылічы.

$9 \cdot 4 + 7 \cdot 8$

$60 : 4 + 81 : 3$

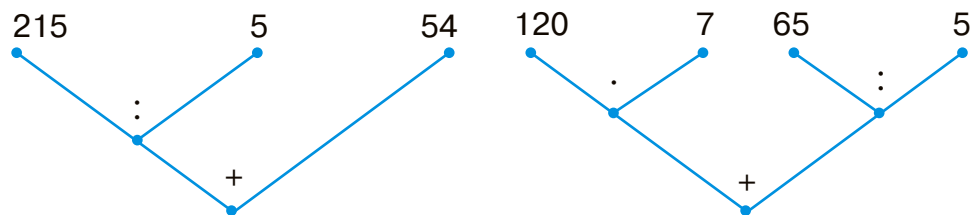
$12 \cdot 6 - 15 \cdot 3$

$76 : 2 - 91 : 13$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 11

1. Складзі па схемах выразы і знайдзі іх значэнні.

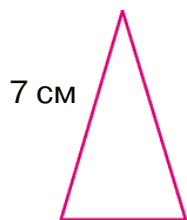
2. Пабудуй схемы вылічэнняў.

$$960 - 75 \cdot 4 \quad 42 \cdot 3 - 91 : 7$$

3. За тры рэйсы цяплаход перавёз 1000 пасажыраў: за першы — 425 чалавек, за другі — на 120 чалавек менш, чым за першы. Колькі чалавек перавёз цяплаход за трэці рэйс?

4*. $\frac{2}{3}$ адрэзка большыя за яго $\frac{1}{3}$ на 8 мм. Знайдзі даўжыню адрэзка. Зрабі да задачы рысунак.

5. Вылічы перыметр трохвугольніка, у якога дзве стараны роўныя. Адна са старон трохвугольніка роўная 7 см, а другая — на 3 см меншая. Разгледзь розныя выпадкі.

6. Вылічы.

$$(273 + 407) : 2$$

$$(987 - 567) : 3$$

$$(337 + 263) : 5$$

$$(836 - 726) : 1$$

$$980 : 7 + 720 : 6$$

$$450 : 3 - 520 : 4$$

7. Рознасць двух лікаў роўная 85. Як зменіцца рознасць і чаму яна будзе роўная, калі:

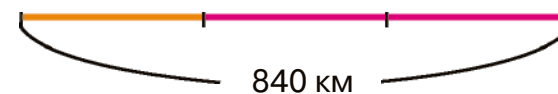
- а) памяншаемае павялічыць на 40;
- б) памяншаемае паменшыць на 45?

8. Пры дзяленні ліку 59 на лік 27 у дзелі атрымаецца 2 і ў астачы 5. На колькі адзінак трэба павялічыць дзялімае ў гэтым прыкладзе, каб дзель была роўная 3 і астача 5?

9. Запішы па нарастанні лікі, у якіх:

- а) 3 адзінкі III разраду і 2 адзінкі I разраду;
- б) 7 адзінак II разраду;
- в) 9 адзінак III разраду;
- г) 5 адзінак I разраду.

10. Пасажыру трэба было праехаць 840 км. У першы дзень ён праехаў $\frac{1}{3}$ усяго шляху. На колькі кіламетраў больш яму засталася праехаць, чым ён праехаў?

11. Вылічы.

$$(147 + 385) : 7$$

$$(621 - 135) : 3$$

$$(913 - 185) : 8$$

$$176 \cdot (500 - 496)$$

$$(846 - 554) : 4$$

$$113 \cdot (654 - 647)$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 12

Успомні!

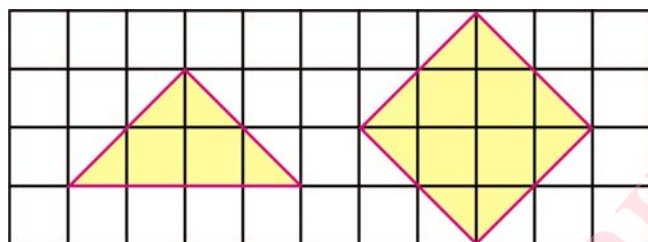
1 см
 Плошча квадрата са стараной 1 см роўная аднаму квадратнаму сантыметру.
Плошча квадрата — **1 кв. см (1 см²)**.

Квадратны сантыметр — адзінка вымярэння плошчы.

1. Знайдзі плошчу кожнага прамавугольніка, калі плошча аднаго квадрата роўная 1 см².

2. Знайдзі плошчу кожнай зафарбаванай фігуры, калі плошча аднаго квадрата роўная 1 см².

3. Школьнік прайшоў 250 м, што ў 3 разы менш за ўсю адлегласць ад дома да школы. Знайдзі гэтую адлегласць.

4. Нарысуй тры розныя фігуры, якія маюць плошчу 3 см².

5. Вылічы.

$$(20 \cdot 3 + 40) : 4$$

$$3530 - 150 : 5 + 1200$$

$$880 : 4 : 2 : 11$$

$$(640 + 160) : 10 : 2$$

6. Падрыхтавалі 8 скрыняў, каб раскласці ў іх 160 кг яблыкаў. За гадзіну раскласці 60 кг яблыкаў. Колькі скрыняў засталася запоўніць?

- 7*. У Сашы было сшыткаў удвая больш, чым у Мішы. Калі Саша купіў яшчэ 6 сшыткаў, то ў яго стала сшыткаў у 5 разоў больш, чым у Мішы. Колькі сшыткаў было ў кожнага хлопчыка спачатку?

Міша

Саша

8. У калекцыі Юры 750 марак. У трох вялікіх альбомах па 150 марак, а ў некалькіх маленькіх — па 50 марак. Колькі маленькіх альбомаў з маркамі ў Юры?

9. Вылічы.

$$85 : 17$$

$$5 \cdot 13$$

$$29 \cdot 3$$

$$32 \cdot 3$$

$$84 : 28$$

$$56 : 14$$

$$55 : 5$$

$$18 \cdot 3$$

$$19 \cdot 5$$

$$98 : 14$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 13

1. Складзі ўраўненне і рашы яго:

- а) нейкі лік памножылі на 2 і атрымалі 30;
- б) задуманы лік паменшылі на 28 і атрымалі 62;
- в) невядомы лік паменшылі ў 3 разы і атрымалі 12;
- г) задуманы лік павялічылі на 27 і атрымалі 64.

2. Скорасць палёту чайкі 20 м/с, а арла — 30 м/с. На колькі метраў больш можа праляцець за 5 с арал, чым чайка?

3. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \\ = \end{matrix}$
440 м * 4 км	2 сут * 50 год	
8 кг * 800 г	2 т * 2000 кг	
1 т * 600 кг	6 кг * 700 г	

4*. Колькі двухзначных лікаў можна скласці пры дапамозе лічбаў 0, 1, 2? Разважай па схеме.

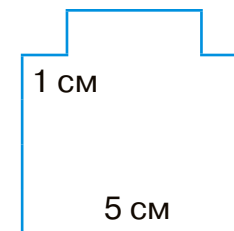

5. Пры якіх значэннях зменных няроўнасці будуць праўдзівыя?

$x + 4 < 10$	$4 \cdot c < 12$	$k - 17 > 15$
$20 - a > 15$	$18 : d > 1$	$m : 5 < 65$

6. Перыметр прамавугольніка 20 см, шырыня 3 см. Чаму роўная даўжыня прамавугольніка?

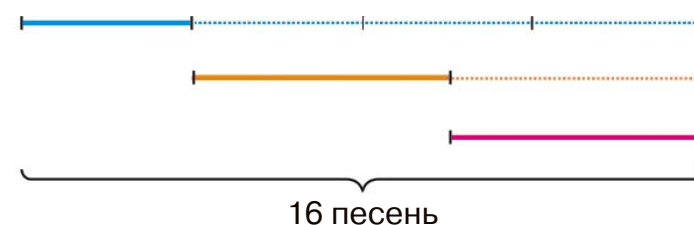
7. Ад квадрата са старонай 5 см адрэзалі два квадрацікі са старонай 1 см. Знайдзі перыметр атрыманай фігуры.

8. Вылічы.

$420 : 3$	$121 \cdot 3$	$(186 + 345) : 3$
$520 : 4$	$423 \cdot 2$	$807 - (657 + 37)$

9. У гульні «Адгадай мелодыю» прагучала 16 песень. Першы ўдзельнік пазнаў $\frac{1}{4}$ усіх песень, а астатнія двое — пароўну. Колькі песень адгадаў кожны ўдзельнік, калі ўсе песні былі ўгаданы?

10. Валі 16 гадоў. Яна на 2 гады старэйшая за Лену. Лена на 5 гадоў старэйшая за Таню. Колькі гадоў Тані і на колькі гадоў яна маладзейшая за Валю?

11. Складзі ўраўненне і рашы яго:

- а) здабытак роўны 420, адзін з множнікаў — 4. Знайдзі другі множнік;
- б) дзялімае роўнае 96, дзель — 3. Знайдзі дзельнік.

НУМАРАЦЫЯ МНАГАЗНАЧНЫХ ЛІКАЎ

Урок 14

Клас тысяч (другі клас)			Клас адзінак (першы клас)		
С. тыс.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
			9	9	9
		1	0	0	0
5	3	8	6	2	7
	2	5	7	0	0
6	0	4	0	0	2
	3	5	3	5	0

Адзінкі тысяч, дзясяткі тысяч і сотні тысяч утвараюць другі клас — клас тысяч.

Лік 538 627 змяшчае 627 адзінак класа адзінак (першага класа) і 538 адзінак класа тысяч (другага класа).

- Назаві лікі ў табліцы. Колькі адзінак кожнага класа ў гэтых ліках?
- Запішы з дапамогай табліцы нумарацыі лікі: 999 і 1000; 520 і 520 тысяч; 900 тысяч і 900; 240 тысяч і 24; 5 тысяч і 5. Колькі адзінак кожнага класа ў гэтых ліках?

- Павяліч лікі 134, 267, 305, 431 спачатку на 3 адзінкі, затым на 3 дзясяткі, а потым на 3 сотні.

- Вышыня лаўкі 35 см. Гэта на 15 см менш, чым вышыня табурэта. Стол мае вышыню 70 см. На колькі сантыметраў стол вышэйшы за табурэт?

- У гаспадарцы было 29 гусей і качак. Калі 6 гусей і 9 качак прадалі, то птушак засталася пароўну. Колькі качак і колькі гусей было ў гаспадарцы спачатку?

- Выразі ў кілаграмах.

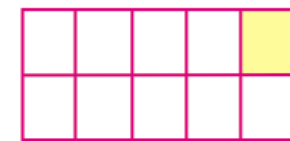
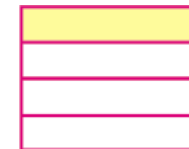
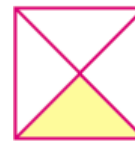
5 т 060 кг

37 т

6 т 700 кг

4 т 009 кг

- Запішы, якую долю цэлага зафарбавалі.

- Вылічы.

$$804 : 4 + 102 \cdot 3$$

$$906 : 3 - 54 \cdot 2$$

- У кнізе 540 старонак. Маша прачытала $\frac{1}{9}$ усёй кнігі. На колькі больш старонак засталася прачытаць дзяўчыцы, чым яна прачытала?

- Вылічы зручным спосабам.

$$2 \cdot 14 \cdot 5$$

$$2 \cdot 8 \cdot 9 \cdot 5$$

$$70 \cdot 2 \cdot 5$$

$$25 \cdot 7 \cdot 4$$

$$4 \cdot 8 \cdot 5 \cdot 5$$

$$50 \cdot 3 \cdot 2$$

Урок 15

Клас тысяч			Клас адзінак		
С. тыс.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
VI	V	IV	III	II	I
	2	3	4	0	5
	5	1	4	5	0
7	0	2	7	0	6

Лік 23 405 змяшчае:

- 5 адзінак разраду адзінак (I),
- 4 адзінкі разраду соцень (III),
- 3 адзінкі разраду адзінак тысяч (IV),
- 2 адзінкі разраду дзясяткаў тысяч (V).

Лічба 0 у запісе ліку паказвае, што адсутнічаюць адзінкі ў разрадзе дзясяткаў (II).

1. Прачытай лікі ў табліцы.

- Колькі адзінак кожнага класа ў гэтых ліках?
- Колькі адзінак кожнага разраду ў гэтых ліках?
- Якія разрады пазначаны аднолькавымі лічбамі?
- Што абазначаюць нулі ў запісе лікаў?

2. Карыстаючыся табліцай нумарацыі, запішы лік, у якім:

- а) 5 соцень тысяч і 5 дзясяткаў тысяч;
- б) 2 дзясяткі тысяч і 2 дзясяткі;
- в) 6 адзінак тысяч і 2 адзінкі;
- г) 52 адзінкі першага класа і 52 адзінкі другога класа.

3. Запішы разрадны састаў лікаў.

2503 8004 32007

Узор: 1708 = 1 тыс. 7 с. 8 адз.

4. За 3 г вучні 4 «А» класа сабралі 810 кг яблыкаў. Колькі кілаграмаў яблыкаў збяруць вучні за 5 г пры той жа прадукцыйнасці?

5*. Чым цікавыя роўнасці?

$$92 - 72 = 9 + 2 + 7 + 2$$

$$61 - 45 = 6 + 1 + 4 + 5$$

$$83 - 63 = 8 + 3 + 6 + 3$$

Складзі яшчэ тры такія роўнасці.

6. Вылічы.

$$456 : (402 - 394)$$

$$426 : 6 + 305 : 5$$

$$284 \cdot 3 - 264$$

$$125 \cdot 5 - 205$$

$$4 \cdot (900 - 777)$$

$$104 \cdot 3 + 804 : 2$$

7. Рашы ўраўненні.

$$x - 548 = 786$$

$$x + 849 = 1000$$

$$2082 - x = 1536$$

$$272 + x = 999$$

8. Майстэрня за купіла 300 м тканіны для абівання 100 аднолькавых канап. Да канца тыдня зрасходавалі 99 м тканіны. Колькі канап засталася абіць?

9. Вылічы.

$$320 + 360 : 3$$

$$(320 + 240) : 5$$

$$180 - 160 : 4$$

$$(490 + 70) : 8$$

$$(870 - 230) : 4$$

$$(950 - 150) : 2$$

Урок 16

Клас тысяч			Клас адзінак		
VI	V	IV	III	II	I
С. тыс.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
1	0	0	0	0	0
	1	0	0	0	0
		1	0	0	0
			1	0	0
				1	0
					1

Лікі 1, 10, 100, 1000, 10 000, 100 000 называюць разраднымі адзінкамі.

10 адзінак ніжэйшага разраду ўтвараюць 1 адзінку вышэйшага разраду.

1 адзінка вышэйшага разраду змяшчае 10 адзінак ніжэйшага разраду.

10 адз. = 1 дзяс.

1 с. тыс. = 10 дзяс. тыс.

10 дзяс. = 1 с.

1 дзяс. тыс. = 10 адз. тыс.

10 с. = 1 адз. тыс.

1 адз. тыс. = 10 с.

10 адз. тыс. = 1 дзяс. тыс.

1 с. = 10 дзяс.

10 дзяс. тыс. = 1 с. тыс.

1 дзяс. = 10 адз.

1. У колькі разоў сотня меншая за тысячу? Дзясятка большы за адзінку? Тысяча большы за дзясятка?

2. Да свята закупілі чырвоныя і жоўтыя шары, усяго 36 штук. Колькі было чырвоных шароў, калі іх было ў 3 разы больш, чым жоўтых?

3. Запішы лік, у якім:
 а) 7 адзінак V разраду і 6 адзінак I разраду;
 б) 3 адзінкі VI разраду, 2 адзінкі IV разраду і 5 адзінак I разраду;
 в) 9 адзінак III разраду і 7 адзінак VI разраду.

4. Перыметр прамавугольніка роўны 14 см. Даўжыня адной з яго старон 4 см. Знайдзі даўжыню другой стараны прамавугольніка.

5. Выканай дзяленне з астачай.

$65 : 7$

$90 : 70$

$74 : 10$

$65 : 30$

$48 : 15$

$83 : 20$

$88 : 20$

$90 : 38$

- 6*. Саша вязе на веласіпедзе кошык з ягадамі. Кошык лягчэйшы за веласіпед на 5 кг. Саша цяжэйшы за веласіпед на 23 кг. Маса веласіпеда 12 кг. Колькі кілаграмаў грузу вязе веласіпед?

7. За 5 г веласіпедыст праехаў 70 км. За які час ён праедзе 140 км пры той жа скорасці?

8. Рашы ўраўненні.

$a - 8 = 64$

$16 \cdot x = 80$

$b \cdot 40 = 0$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 17

Як прачытаць лік **264 508**?

- 1) Разбіваю лік на класы: аддзяляю тры лічбы справа (264.508).
- 2) Называю лік адзінак **другога** класа і вымаўляю назву класа (**дзвесце шэсцьдзясят чатыры тысячы**).
- 3) Называю лік адзінак **першага** класа без вымаўлення назвы класа (**пяцьсот восем**).

1. Прачытай лікі.

8400	8340	29 709	605 620
500 500	90 060	720 005	34 502

2. Павяліч кожны з лікаў у 10 разоў. Запішы разрадны састаў найбольшага з атрыманых лікаў.

142	724	21 212	11 101
-----	-----	--------	--------

3. У кіёску было 168 сшыткаў у клетку, а ў лінейку — у 8 разоў менш, чым у клетку. За дзень прадалі трэць усіх сшыткаў. Колькі сшыткаў прадалі?

4. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) суму лікаў 634 і 687 паменшылі на 321;
- б) рознасць лікаў 7384 і 2456 паменшылі на 4928;
- в) суму лікаў 3968 і 6032 паменшылі на 6843;
- г) здабытак лікаў 120 і 3 паменшылі на 120.

5*. Бацька з двума сынамі пайшлі ў паход. Іх шлях перасекла рака. Плыт можа вытрымаць толькі бацьку або толькі сыноў. Як бацьку з сынамі пераправіцца цераз раку?

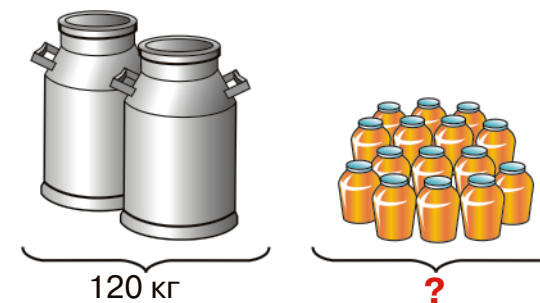
6. Ці можа трохвугольнік мець:

- а) тры вострыя вуглы;
- б) два вострыя і адзін прамы вугал;
- в) два вострыя і адзін тупы вугал;
- г) два тупыя і адзін востры вугал;
- д) адзін прамы, адзін тупы і адзін востры вугал?

7. Вылічы.

$(48 + 112) : 8$	$(105 + 525) : 3$
$(360 + 189) : 9$	$(93 + 310 + 62) : 5$
$(44 + 340) : 4$	$(46 + 69 + 23) : 6$

8. У двух аднолькавых бітонах 120 кг мёду. Яго разлілі ў слоікі па 4 кг у кожны. Колькі мёду было ў адным бітоне? Колькі атрымалася слоікаў з мёдам?

9. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $7 \text{ км } 600 \text{ м} * 7 \text{ км } 6 \text{ м}$
 $9 \text{ дм } 7 \text{ см} * 8 \text{ дм } 70 \text{ см}$
 $606 \text{ см} * 6 \text{ м } 6 \text{ дм}$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 18

Як запісаць лік:

трыста сем тысяч чатырыста дваццаць сем?

- 1) Запісваю лік адзінак вышэйшага (другога) класа (307).
- 2) Запісваю лік адзінак ніжэйшага (першага) класа (427).

Пры запісе ліку аддзяляю адзін клас ад другога прамежкам: 307 427.

1. Запішы лік:

- а) трыста дваццаць сем тысяч пяцьдзясят;
- б) сто сорок сем тысяч дваццаць;
- в) пяцьсот семдзясят тысяч чатырыста.

2. Запішы лік, у якім:

- а) 6 адзінак другога класа і 600 адзінак першага класа;
- б) 240 адзінак другога класа і 5 адзінак першага класа;
- в) 6 адзінак IV разраду і 2 адзінкі I разраду.

3. Электрычка, рухаючыся са скорасцю 40 км/г, праходзіць адлегласць паміж двума гарадамі за 4 г. За колькі гадзін палову гэтай адлегласці пройдзе аўтамабіль, калі ён будзе рухацца са скорасцю 80 км/г?

- 4*. Мама паклала цукеркі на 6 талерак: на першую талерку 1 цукерку, на другую 2 цукеркі і на кожную наступную на 1 цукерку больш. Як падзяліць гэтыя цукеркі на траіх пароўну, не здымаючы з талерак?

5. Рашы ўраўненні.

$$x + 724 + 200 = 924 \quad a - 620 = 890 + 300$$

6. Пры якіх значэннях зменных няроўнасці $2 \cdot a < 15$; $50 : c > 20$ будуць праўдзівыя?

7. Нарысуй прамавугольнік даўжынёй 16 клетак і шырынёй 2 клеткі. Колькі квадратных сантыметраў змяшчае прамавугольнік? $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ гэтага прамавугольніка?

8. Запішы ў выглядзе роўнасці:

- а) лік 26 большы за лік 10 на 16;
- б) лік 29 меншы за лік 30 на 1;
- в) лік 30 большы за лік 10 у 3 разы;
- г) лік 50 меншы за лік 100 у 2 разы.

9. У садзе сабралі 76 кг вішань, яблыкаў — у 7 разоў больш, чым вішань, а груш — на 180 кг менш, чым яблыкаў. Груш сабралі ў 3 разы менш, чым сліў. Колькі кілаграмаў сліў сабралі ў садзе?

10. Вылічы.

$$236 \cdot 6$$

$$606 : 6$$

$$48 \cdot 2 : 16$$

$$731 \cdot 8$$

$$303 : 3$$

$$12 \cdot 7 : 42$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 19

6 7 1 5

5 адз.

1 дзяс. = 10 адз.

7 с. = 700 адз.

6 тыс. = 6000 адз.

$$6715 = 6000 + 700 + 10 + 5$$

(сума разрадных складаемых)

1. Запішы лікі 2347, 5080, 5200, 9090, 9540 сумай разрадных складаемых.

2. Вядомы сумы разрадных складаемых лікаў. Запішы гэтыя лікі.

$$8000 + 5 = \square$$

$$600 + 10 + 5 = \square$$

$$4000 + 10 + 1 = \square$$

$$9000 + 700 + 3 = \square$$

$$800\ 000 + 50\ 000 + 7000 = \square$$

$$60\ 000 + 9000 = \square$$

3. Запішы сумай разрадных складаемых лік, у якім:

а) 7 соцень 5 адзінак;

б) 8 тысяч 4 сотні 2 дзясяткі 5 адзінак;

в) 7 адзінак 4 дзясяткі 5 тысяч.

4. Прадалі 9 скрыняў яблыкаў па 25 кг у кожнай і 3 скрыні сліў па 40 кг у кожнай. Які сэнс маюць выразы?

$$40 - 25$$

$$40 \cdot 3$$

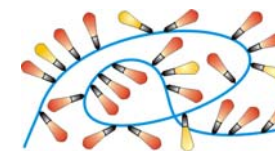
$$25 \cdot 9 + 40 \cdot 3$$

$$40 \cdot 3 - 25 \cdot 3$$

$$25 \cdot 9 - 40 \cdot 3$$

$$40 \cdot 9 - 25 \cdot 9$$

5*. У гірляндзе былі чырвоныя і жоўтыя лямпачкі, усяго 54 штукі. Колькі жоўтых лямпачак было ў гірляндзе, калі іх было ў 5 разоў менш, чым чырвоных?

6. У першы дзень жніва грузавік перавёз 26 т збожжа, што на 9 т менш за перавезенае ў другі дзень. Колькі тон збожжа перавёз грузавік за 2 дні?

7. З лікаў, якія робяць няроўнасць $x + 5 < 30$ праўдзівай, запішы тыя, якія:

а) заканчваюцца лічбай 8;

б) заканчваюцца лічбай 0;

в) дзеляцца на 3.

8. Нарысуй адрэзак AB даўжынёй 9 см. Адзнач на ім пункт C так, каб адрэзак AC быў удвая большы за адрэзак CB .

9. Вылічы.

$$100 - 7$$

$$95 + 5$$

$$100 - 6$$

$$1000 - 7$$

$$995 + 5$$

$$1000 - 6$$

$$7000 - 7$$

$$1995 + 5$$

$$3000 - 6$$

10. У Васі было 64 значкі, у Мішы — на 7 значкоў менш. Колькі значкоў было ў Колі, калі ўсяго ў хлопчыкаў было 187 значкоў?

11. Вылічы найбольш зручным спосабам.

$$48 + (52 + 79)$$

$$245 + 92 + 55 + 208$$

$$63 + 254 + 37 + 46$$

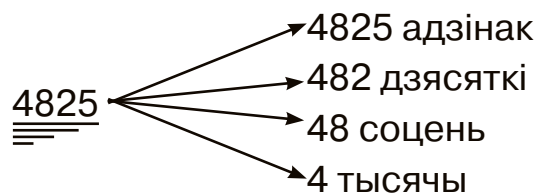
$$64 + (39 + 36)$$

$$68 + 67 + 63 + 42$$

$$61 + 226 + 174 + 39$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 20

1. Назаві, колькі ўсяго тысяч, усяго соцень, усяго дзясяткаў, усяго адзінак у ліках.

6350 72 420 8405 30 805 27 304

2. Запішы лікі: 542; 7516; 85 632; 364 264. Колькі ўсяго дзясяткаў у кожным з іх? Колькі ўсяго соцень?

3. У магазіне было 50 пяцікілаграмовых пакетаў з мукой і столькі ж трохкілаграмовых. На колькі ва ўсіх пяцікілаграмовых пакетах мукі больш, чым у трохкілаграмовых? Рашы задачу двума спосабамі.

4. Рашы ўраўненні.

$$170 + a = 869$$

$$760 - b = 463$$

$$c - 841 = 108$$

$$2 \cdot x = 860$$

5. Колькі адзінак кожнага класа ў ліках: 22 016; 200 542; 140 005; 12; 127? Запішы кожны з лікаў сумай разрад-ных складаемых.

6. 405 см * 4 м 5 см
8 дм 8 см * 808 см
7040 г * 7 кг 400 г

$$240 \text{ мін} * 6 \text{ г}$$

$$34 \text{ кг} * 340 \text{ г}$$

$$? \text{ сут} * 48 \text{ г}$$

7*. Пеця раніцай злавіў плотак на 3 больш, чым акунёў. Увечары ён злавіў яшчэ 7 плотак і 12 акунёў. Якой рыбы ён злавіў за дзень больш і на колькі?

8. Вылічы.

$$90 \cdot 5 + 40 \cdot 5$$

$$800 - 720 : 9$$

$$524 \cdot 1 + 42 \cdot 0$$

$$400 - 240 : 6$$

$$1000 - 540 : 9$$

$$1000 - 630 : 7$$

9. Квадрат мае такі ж перыметр, як і прамавугольнік, даўжыня якога 180 см, а шырыня ў 3 разы меншая за даўжыню. Знайдзі старану квадрата.

10. Правер дзяленне з астачай.

$$97 : 7 = 13 \text{ (аст. 6)}$$

$$83 : 7 = 11 \text{ (аст. 5)}$$

11. У магазіне 1000 тэлевізараў. Японскіх тэлевізараў — 178, беларускіх — у 3 разы больш, чым японскіх, а астатнія — расійскія. Колькі расійскіх тэлевізараў у магазіне?

12. Вылічы.

$$720 : 9$$

$$909 : 9$$

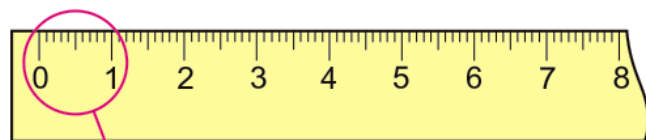
$$630 : 7 \cdot 8$$

$$60 \cdot 6 : 4$$

$$60 \cdot 8 - 420$$

$$540 - 60 \cdot 6$$

Урок 21

$$\frac{1}{10} \text{ см} = 1 \text{ мм}$$

$$10 \text{ мм} = 1 \text{ см}$$

Дзясятая доля сантыметра называецца **міліметрам**.

1. Знайдзі на лінейцы дзяленне, роўнае 1 мм. Нарысуй з дапамогай лінейкі адрэзкі даўжынёй 8 мм; 2 см 3 мм.

2. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$ $8 \text{ дм } 7 \text{ см} * 87 \text{ мм}$ $\frac{1}{2} \text{ сут} * 10 \text{ г}$
 $\frac{1}{2} \text{ дм} * 10 \text{ см}$ $3 \text{ г} * 120 \text{ с}$
 $\frac{1}{2} \text{ см} * 5 \text{ мм}$ $\frac{1}{4} \text{ т} * 220 \text{ кг}$

3. У магазін прывезлі 400 кг садавіны. Яблыкі складалі $\frac{1}{2}$ усёй садавіны, грушы — $\frac{1}{4}$ астачы. Колькі кілаграмаў груш прывезлі ў магазін?

4. Знайдзі, колькі ўсяго дзясяткаў, соцень, тысяч у ліках.

7850 4394 8020 24 690 8000

5. Вылічы.

$$816 : 4 + 4$$

$$816 : (4 + 4)$$

$$(36 + 216) : 6$$

$$36 + 216 : 6$$

6. Запоўні пропускі.

$$82 \text{ м } 65 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$4 \text{ т } 56 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

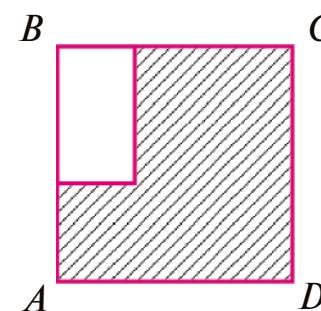
$$100 \text{ мін} = \square \text{ г } \square \text{ мін}$$

$$180 \text{ с} = \square \text{ мін}$$

$$46 \text{ см } 5 \text{ мм} = \square \text{ мм}$$

7. Адна старана трохвугольніка роўная 12 см, другая — на 15 мм меншая. Трэцяя старана складае $\frac{1}{3}$ другой стараны. Вылічы перыметр трохвугольніка.

8*. Параўнай перыметры квадрата $ABCD$ і заштрыхаванай фігуры.

9. Верталёт праляцеў 920 км за 4 г. Якую адлегласць ён праляціць за 5 г, калі павялічыць сваю скорасць на 60 км/г?

10. Вылічы.

$$401 - 485 : 5 \cdot 2$$

$$900 - 183 : 3 + 142 : 2$$

$$70 : 14 \cdot 80$$

$$810 : 90 \cdot 102$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 22

Мнагазначныя лікі, якія маюць аднолькавую колькасць лічбаў, параўноўваюцца паразрадна, пачынаючы з вышэйшага разраду.

$$\underline{2}927 < \underline{3}527, \text{ бо } 2 \text{ тыс.} < 3 \text{ тыс.}$$

$$\underline{2}927 > \underline{2}834, \text{ бо } 9 \text{ с.} > 8 \text{ с.}$$

$$\underline{2}937 < \underline{2}947, \text{ бо } 3 \text{ дзяс.} < 4 \text{ дзяс.}$$

$$\underline{2}937 < \underline{2}938, \text{ бо } 7 \text{ адз.} < 8 \text{ адз.}$$

3 двух лікаў, якія маюць розную колькасць лічбаў, большы той лік, у якім лічбаў больш.

$$2542 > 423$$

- $407 * 84$ $888 * 1000$
 $392 * 1005$ $27\,301 * 27\,317$
 $268\,320 * 268\,440$ $2566 * 42\,567$
- Запішы лікі па нарастанні і па спаданні: 83; 387; 378; 3333; 478; 642; 2050; 2705.
Запішы лікі, якія змяшчаюць нулі, сумай разрадных складаемых.
- Якія лікі знаходзяцца паміж: 2 і 7; 12 і 25; 3089 і 3100; 987 і 989?
- У стосе было 1000 аркушаў паперы. Паперу расходавалі 3 дні, кожны дзень пароўну. Пасля гэтага ў стосе засталася 190 аркушаў паперы. Па колькі аркушаў паперы расходавалі кожны дзень?

5*. У Сашы было фламастараў у 2 разы больш, чым у Вані. Калі Саша купіў яшчэ 4 фламастары, то ў яго іх стала ў 3 разы больш, чым у Вані. Колькі фламастараў было ў кожнага хлопчыка спачатку?

6. Якія значэнні можа прымаць x , каб няроўнасці былі праўдзівыя?

$$5 + x < 11$$

$$2 \cdot x > 13$$

$$x - 6 < 8$$

$$4 \cdot x + 1 < 20$$

7. Як зменіцца сума, калі:

- адно складаемае павялічыць на 7, другое — на 15;
- адно складаемае павялічыць на 25, другое паменшыць на 13;
- адно складаемае паменшыць на 2020, другое павялічыць на 2040?

8. Запішы лікі, калі вядома сума іх разрадных складаемых.

$$8000 + 400 + 20$$

$$4000 + 20$$

$$700 + 20 + 5$$

$$7000 + 40 + 2$$

$$6000 + 600 + 20$$

$$2000 + 1$$

9. Даўжыня прамавугольніка 45 мм, а шырыня ў 3 разы меншая. Знайдзі перыметр прамавугольніка і выразі яго ў сантыметрах.

10. Калі прадалі 840 кг бульбы, то засталася прадаць на 240 кг больш, чым прадалі. Колькі кілаграмаў бульбы было спачатку?

11. $837 * 1110$

$$3706 * 4029$$

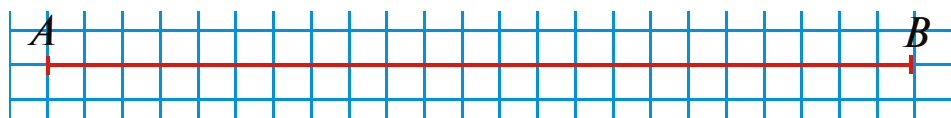
$$2123 * 2124$$

$$5073 * 5007$$

$$65\,021 * 7502$$

$$25\,300 * 9975$$

Урок 23

Якая даўжыня адрэзка AB ?

Вызначым яе з дапамогай розных адзінак даўжыні:

$AB > 1$ дм, $AB > 11$ см, $AB = 114$ мм.

Чым меншая адзінка даўжыні, тым дакладней з яе дапамогай можна вымераць даўжыню.

Для вымярэння маленькіх адлегласцей зручна ўжываць адзінку даўжыні **міліметр (мм)**.

Для вымярэння вялікіх адлегласцей зручна ўжываць адзінку даўжыні **кіламетр (км)**.

1. Каму якімі мерамі даўжыні было б зручна карыстацца ў час вандравання?

Арол
Чалавек
Конь
Вусень
Смоўж
Мурашка
Акварыумная рыбка

2. Выразі:

а) у міліметрах — 2 дм 8 см; 6 см 9 мм; 18 см 5 мм;
26 см 8 мм;

б) у сантыметрах — 7 дм; 30 мм; 4 дм 5 см; 4 м;

в) у дэцыметрах — 3 м; 20 см; 300 мм; 5 м 30 см

3. На будоўлю прывезлі белую і чырвоную цэглу. Белай было 350 штук. Гэта на 180 штук менш, чым чырвонай. Колькі ўсяго цэглы прывезлі на будоўлю?

- 4*. У Каці і Наташы разам столькі ж паштовак, колькі ў Васі і Пеці. У Каці 7 паштовак, а ў Васі — 9. У каго больш паштовак: у Наташы або ў Пеці?
5. Нарысуй тупы вугал. На адной старане гэтага вугла адкладзі 4 см, а на другой — 5 см. Злучы канцы гэтых адрэзкаў. Вымерай даўжыню атрыманага адрэзка і параўнай яе з даўжынямі двух іншых адрэзкаў.

6. Запішы лікі ад 40 да 50. Якія астачы атрымаюцца пры дзяленні гэтых лікаў на 5?
7. Шырыня прамавугольніка 5 см, даўжыня 9 см. Даўжыню павялічылі на 2 см. На колькі сантыметраў павялічыўся перыметр прамавугольніка?
8. Рашы ўраўненні.

$$45 + x = 97$$

$$a + 237 = 400$$

$$500 = 200 + x$$

$$x + 39 = 390$$

Праваабладател "Пачатковая школа"

Урок 24

$$1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$$

$$1 \text{ дм} = 10 \text{ см} = 100 \text{ мм}$$

$$1 \text{ м} = 10 \text{ дм} = 100 \text{ см} = 1000 \text{ мм}$$

$$1 \text{ км} = 1000 \text{ м}$$

1. Запоўні пропускі.

$$5 \text{ м } 3 \text{ дм} = \square \text{ дм}$$

$$5035 \text{ см} = \square \text{ м } \square \text{ см}$$

$$4 \text{ м } 20 \text{ см} = \square \text{ дм}$$

$$8075 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ см}$$

$$2 \text{ м } 70 \text{ см} = \square \text{ дм}$$

$$30 \text{ м } 50 \text{ см} = \square \text{ дм}$$

2. Складзі і запішы правільныя роўнасці з велічыняў:

$$\frac{1}{4} \text{ км}; 250 \text{ м}; 5050 \text{ м}; 10 \text{ дм}; 5 \text{ км } 50 \text{ м}; 1 \text{ м}.$$

3. Вылічы.

$$300 - 169$$

$$630 : (63 : 9)$$

$$900 : (35 : 7)$$

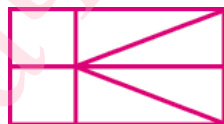
$$500 - 207$$

$$540 : (42 : 7)$$

$$480 : (72 : 9)$$

4. Школьнікі былі ў паходзе два дні. У першы дзень яны прайшлі 20 км са скорасцю 4 км/г, а ў другі — 15 км са скорасцю 5 км/г. За колькі гадзін школьнікі прайшлі свой шлях?

5. Якіх геаметрычных фігур на рысунку больш: трохвугольнікаў або прамавугольнікаў?

6. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$ 8149 * 814 дзясяткаў 9 адзінак
28 соцень 5 адзінак * 2806 адзінак
1047 * 10 соцень 47 адзінак

7. Запішы лік, у якім:

- а) 200 адзінак першага класа і 2 адзінкі другога класа;
- б) 20 адзінак першага класа і 20 адзінак другога класа;
- в) 2 адзінкі II разраду і 2 адзінкі IV разраду;
- г) 2 адзінкі разраду дзясяткаў тысяч і 2 адзінкі разраду дзясяткаў.

8*. Колькі зайцоў і колькі качак убачыў паляўнічы, калі ён налічыў 10 галоў і 28 ног?

9. Шырыня прамавугольніка 15 мм, а даўжыня ў 5 разоў большая. Знайдзі перыметр прамавугольніка і выразі яго ў сантыметрах.

10. Правяр, ці праўдзівыя сцверджанні.

$$\frac{1}{2} \text{ м} < 40 \text{ см}$$

$$\frac{1}{2} \text{ м} > 2 \text{ дм}$$

$$5 \text{ см} < 30 \text{ мм}$$

$$\frac{1}{2} \text{ км} = 500 \text{ м}$$

$$6 \text{ км } 50 \text{ м} = 6050 \text{ м}$$

$$7 \text{ км} < 7 \text{ км } 20 \text{ м}$$

11. Веласіпедыст за 6 г праехаў 72 км. Скорасць матацыкліста на 15 км/г большая за скорасць веласіпедыста. За колькі гадзін матацыкліст праедзе 81 км?

12. Вызнач спачатку на вока, а потым вымерай:

- а) даўжыню свайго кроку;
- б) найбольшую адлегласць паміж вялікім пальцам і мезенцам сваёй рукі;
- в) адлегласць паміж кончыкамі пальцаў сваіх выпрастаных у бакі рук.

Урок 25

Для ўзважвання дробных прадметаў ужываюцца адзінкі масы: **грам (г)**, **кілаграм (кг)**.

Для ўзважвання вялікіх грузаў ужываюцца адзінкі масы: **цэнтнер (ц)**, **тона (т)**.

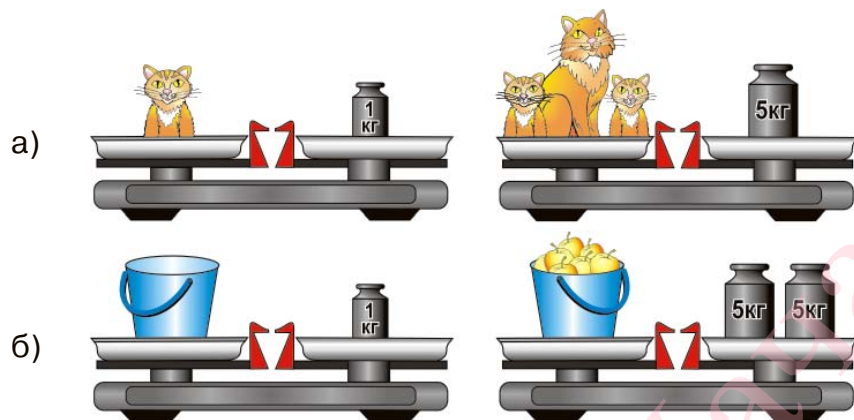
$$1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$$

$$1 \text{ ц} = 100 \text{ кг}$$

$$1 \text{ т} = 10 \text{ ц} = 1000 \text{ кг}$$

1. Знайдзі масу:

- а) кацяняці, кошкі з кацянятамі, кошкі;
б) вядра, вядра з яблыкамі, яблыкаў.

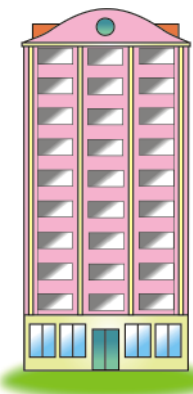

2. Маса слана 4000 кг. Колькі гэта цэнтнераў? Колькі тон?

3. У адным меху 50 кг бульбы. Колькі такіх мяхоў спатрэбіцца, каб раскласці 1 ц бульбы; 1 т бульбы?

4. На хлеба завод даставілі 5 вагонаў пшанічнай мукі па 48 т у кожным і 5 вагонаў жытняй мукі, усяго 490 т мукі. Колькі тон жытняй мукі ў адным вагоне?

5*. Пеця жыве на трэцім паверсе. Косця жыве ў гэтым жа доме, але падымаецца па лесвіцы ўдвая вышэй, чым Пеця. На якім паверсе жыве Косця?

6. Вылічы.

$1000 - 8$	$204 : 3$	$376 + 446 - 115$
$1000 - 63$	$208 \cdot 4$	$254 + 187 - 235$
$1000 - 125$	$960 : 3$	$983 - 498 + 146$

7. Запішы ўсе адрэзкі, якія ёсць на рысунку. Запішы пункты, якія належаць праменю NP .

8. На колькі адзінак павялічыцца лік 84, калі злева да яго дапісаць лічбу 9?

9. Знайдзі значэнне выразу $(a - b) \cdot c$, калі $a = 420$, $b = 350$, $c = 3$.

10. Турысты праехалі цягніком 840 км і праплылі на цеплаходзе 415 км, пасля чаго ім засталася праехаць на аўтамабілі 265 км і прайсці пешшу 72 км. Знайдзі даўжыню ўсяго маршруту.

11. $2 \text{ т} * 200 \text{ кг}$ $3500 \text{ кг} * 4 \text{ т}$ $7 \text{ кг} * 700 \text{ г}$
 $5 \text{ т} * 50 \text{ ц}$ $42 \text{ ц} * 420 \text{ кг}$ $5200 \text{ кг} * 60 \text{ ц}$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 26

1. Запішы ў кілаграмах:

- а) 2 ц 25 кг; 3 ц 4 кг; 6 ц 2 кг;
б) 1 т 23 кг; 2 т 75 кг; 4 т 90 кг;
в) 1 т 5 ц; 1 т 8 ц; 2 т 3 ц.

2. На грузавую машыну пагрузілі 3 т 5 ц цэменту. Колькі цэнтнераў цэменту пагрузілі на машыну? Колькі кілаграмаў?

3. Запішы велічыні па спаданні.

7 т 600 кг	7 т 6 кг	700 ц
2 кг 5 г	2 ц 500 г	7000 г

4. Запоўні пропускі.

14 т = <input type="text"/> ц	4 т 8 кг = <input type="text"/> кг
2 т 96 кг = <input type="text"/> кг	10 ц = <input type="text"/> кг
2700 кг = <input type="text"/> ц	15 т 4 ц = <input type="text"/> ц

5*. Пастаў замест * патрэбныя лічбы.

$\begin{array}{r} + \quad **5* \\ \underline{883} \\ 20*9 \end{array}$	$\begin{array}{r} - \quad *5*3 \\ \underline{653} \\ 8*2* \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 2*7* \\ \underline{*273} \\ 65*7 \end{array}$	$\begin{array}{r} - \quad 3**2 \\ \underline{*65*} \\ 126 \end{array}$
--	--	---	--

6. З 900 кг яблыкаў, вырашчаных у садзе, $\frac{1}{5}$ складалі яблыкі зімовых гатункаў, а астатнія — летніх гатункаў. Колькі яблыкаў летніх гатункаў вырастцілі ў садзе?

7. Складзі ўраўненне і рашы яго:

- а) ад якога ліку трэба адняць 466, каб атрымаць 58?
б) да якога ліку трэба дадаць 89, каб сума была роўная 188?
в) які лік трэба памножыць на 3, каб атрымаць 582?
г) які лік трэба падзяліць на 6, каб атрымаць 17?

8. Дадзены лікі: 274; 741; 424; 546; 726; 269; 731; 476; 454; 624.

Выпішы ўсе пары лікаў, сума якіх роўная 1000.

9. Нарысуй тупавугольны трохвугольнік ABC , у якім $AB = BC = 20$ мм. Злучы вяршыню B і сярэдзіну процілеглай стараны. Што ты заўважыў?

10. Запішы і прачытай:

- а) найменшы шасцізначны лік;
б) найбольшы пяцізначны лік.

11. Маса Наташы 36 кг. Яна лягчэйшая за Сашу на 4 кг. Лена лягчэйшая за Сашу на 12 кг. Якая маса Лены?

12. $\begin{matrix} > \\ < \end{matrix} =$ 8000 кг * 8 т
350 кг * 3 ц
350 м * 3500 см
7 т 120 кг * 71 200 кг
6 кг 49 г * 6 кг 48 г
6 м 40 мм * 640 мм

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 27

Ёсць адзінкі часу, якія чалавеку падказала прырода. Напрыклад: **суткі — час, за які Зямля робіць абарот вакол сваёй восі.**

У сутках 24 гадзіны. На цыферблаце гадзінніка стаяць лікі ад 1 да 12. Таму кожны раз, называючы час, трэба ўдакладняць: раніца гэта ці вечар, дзень ці ноч. Напрыклад: 6 гадзін вечара, 8 гадзін раніцы.

Зручна весці лічэнне ад пачатку сутак і да іх канца. Пачатак сутак — 0 гадзін. Ад 0 гадзін да 12 гадзін дня праходзіць першая палова сутак. Праз гадзіну пасля 12 гадзін будзе 13 гадзін (або 1 гадзіна дня), яшчэ праз гадзіну — 14 гадзін (або 2 гадзіны дня) і г. д. Калі пройдзе 24 гадзіны ад пачатку сутак, гадзіннік зноў пакажа 0 гадзін.

1. Які час паказвае гадзіннік? Якая гэта пара сутак?

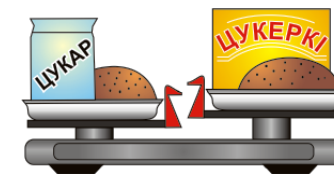
а) **07.35** б) **18.05** в) **00.30**

2. Пакажы на цыферблаце, якое становішча зоймуць стрэлкі, калі зараз 17 г; 10 г; 21 г; 7 г; 18 г; 0 г; 12 г; 24 г; 14 г 30 мін.

3. Света прыехала да бабулі ў сераду ў 9 г раніцы, а паехала ад яе ў нядзелю ў 5 г вечара. Колькі часу гасцявала Света ў бабулі?

4. У гаспадарцы вырастлі 1000 кг цыбулі. З іх 800 кг адправілі ў краму, а астатнюю цыбулю расклалі ў скрыні па 10 кг у кожную. Колькі скрыняў з цыбуляй атрымалася?

5*. Маса бохана хлеба і пачкі цукру большая, чым бохана хлеба і каробкі цукерак. Што цяжэйшае: пачак цукру ці каробка цукерак?

6. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$ $35\ 649 * 55\ 301$ $843\ 401 * 841\ 401$
 $57\ 422 * 52\ 845$ $921\ 041 * 842\ 000$
 $38\ 442 * 38\ 444$ $368\ 542 * 468\ 642$

7. Прамавугольны басейн мае перыметр 80 м. Шырыня басейна 15 м. Чаму роўная даўжыня басейна?

8. Запішы лічбамі:

- а) пяць тысяч дванаццаць;
- б) трыццаць тысяч шэсць;
- в) пяцьдзясят тысяч трыццаць.

9. Маса Наташы 25 кг, Светы — 30 кг. Алеся важыць на 8 кг больш, чым Наташа, а Каця — на 18 кг менш, чым Света. Колькі важаць Наташа, Света, Алеся і Каця разам? Размясці масы дзяўчынак па спаданні.

10. Вылічы.

$$65 - 48 : (81 : 27) \qquad 600 - 540 : 10$$
$$720 : 10 : 9 + 92 \qquad (870 - 390) : 10$$

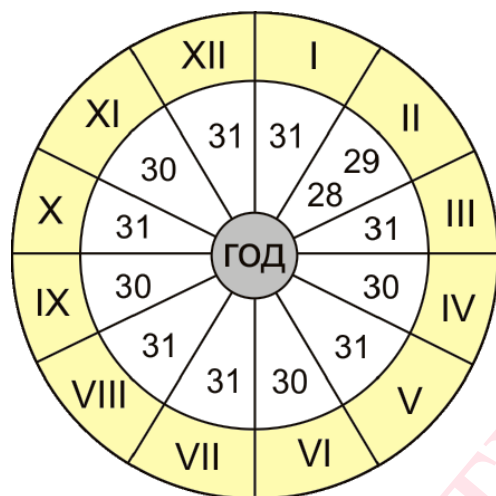
Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 28

Год — гэта час, за які Зямля робіць поўны абарот вакол Сонца.

У годзе 12 месяцаў. У месяцы 31 або 30 сутак. У лютым — 28 або 29 сутак. У годзе 365 або 366 сутак. Год, у якім 366 сутак, называецца высакосным.

- I — студзень
- II — люты
- III — сакавік
- IV — красавік
- V — май
- VI — чэрвень
- VII — ліпень
- VIII — жнівень
- IX — верасень
- X — кастрычнік
- XI — лістапад
- XII — снежань

1. Назаві па парадку ўсе месяцы года. Назаві зімовыя месяцы, вясновыя, летнія, восеньскія. Назаві месяцы, у якіх па 30 сутак. Колькі такіх месяцаў? Назаві месяцы, у якіх 31 суткі. Колькі такіх месяцаў? Колькі сутак бывае ў лютым?
2. Заняткі гуртка «Умелья рукі» пачаліся ў 14 г 30 мін і закончыліся ў 16 г. Колькі часу працяваліся заняткі гуртка?

3. Снег выпаў 12 снежня, а растаў 20 сакавіка наступнага года. Колькі дзён ляжаў снег?
4. Знайдзі:
 - а) колькі часу будзе праз 3 г, калі зараз 0 г; 7 г; 15 г; 20 г;
 - б) колькі было часу 6 г таму, калі зараз 8 г; 13 г; 16 г; 21 г.
5. Трэба расфасаваць 500 кг цукру. Ёсць 80 пакетаў, у якія ўваходзіць па 3 кг цукру, і 100 пакетаў — па 2 кг цукру. Ці хопіць гэтых пакетаў, каб расфасаваць увесь цукар?
6. Запішы тры лікі, якія дзеляцца без астачы адначасова на 5, на 6 і на 4.
7. Пастаў дужкі так, каб роўнасці былі праўдзівыя.
$$2 \cdot 30 + 20 \cdot 9 = 720$$
$$2 \cdot 30 + 20 \cdot 9 = 240$$
$$2 \cdot 30 + 20 \cdot 9 = 420$$
$$2 \cdot 30 + 20 \cdot 9 = 900$$
8. Вылічы.
$$600 - (463 - 32 \cdot 3)$$
$$34 : 2 + 846 - 7 \cdot 12$$
- 9*. Калі ад задуманага ліку адняць 4 разы па 100, то атрымаецца 500. Складзі ўраўненне і знайдзі задуманы лік.
10. На склад прывезлі 624 скрыні вішань па 5 кг у кожнай і 692 скрыні сліў па 4 кг у кожнай. Якой садавіны прывезлі больш і на колькі?
11.
$$\begin{matrix} 9000 * 9200 & 6730 * 6790 & 395 * 1000 \\ 7200 * 7210 & 3514 * 3513 & 2150 * 5620 \end{matrix}$$

Урок 29

1 стагоддзе = 100 гадоў
1 год = 12 месяцаў
1 месяц = 28, 29, 30 або 31 суткі
1 тыдзень = 7 сутак
1 сут = 24 г
1 г = 60 мін
1 мін = 60 с

1. Да якога стагоддзя адносіцца 1917 год? 1995 год?
У якім стагоддзі мы жывём? У якім годзе пачалося
XX стагоддзе? Які першы год у XXI стагоддзі?

2. Колькі дзён у невысакосным годзе? У высакосным
годзе?

3. Запішы ў гадзінах: $\frac{1}{2}$ сут; $\frac{1}{3}$ сут; $\frac{1}{6}$ сут. Запішы ў мінутах:
 $\frac{1}{2}$ г; $\frac{1}{3}$ г; $\frac{1}{4}$ г; $\frac{1}{5}$ г; $\frac{1}{6}$ г; $\frac{1}{10}$ г.

4. На пчальніку сабралі 930 кг мёду. $\frac{1}{3}$ гэтага мёду
прадалі на рынку, 75 кг пакінулі для падкормкі пчол,
а астатні мёд здалі ў магазін. Прыдумай пытанне да
задачы і рашы яе.

5. $12 \text{ т} * 5000 \text{ кг}$ $5200 \text{ м} * 52 \text{ дм}$
 $200 \text{ г} * 42 \text{ кг}$ $840 \text{ см} * 84 \text{ дм}$
 $220 \text{ ц} * 22 \text{ т}$ $8450 \text{ см} * 60 \text{ м}$

6*. Падзялі цыферблат гадзінніка на 6 частак
так, каб ва ўсіх частках сума лікаў была
аднолькавая.

7. Запішы лік, які складаецца з 8 адзінак V разраду
і 4 адзінак III разраду. Павяліч яго ў 10 разоў. Запішы
атрыманы лік. Запішы лік, у якім 7 адзінак другога кла-
са і 70 адзінак першага класа.

8. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 72 : 4 + 13 \cdot 5 & 16 \cdot 5 + 56 : 7 \\ 30 \cdot 9 + 450 : 9 & 12 \cdot 30 - 224 \\ 400 - 360 : 2 & 843 - 264 : 6 \\ 280 : 4 + 130 & 460 : 4 + 28 \cdot 10 \end{array}$$

9. Скорасць пісьма вучня чацвёртага класа — 50 знакаў
у мінуту. Колькі знакаў вучань павінен пісаць за
10 мінут?

10. Нарысуй у сшытку прамень FE і пункт B , як
паказана на рысунку. З дапамогай вуголь-
ніка нарысуй прамы вугал так, каб адной
з яго старон быў прамень FE , а пункт B не на-
лежаў гэтаму вуглу.

11. Складзі ўраўненне і рашы яго: задуманы лік павялічылі
на 730 і атрымалі 1000. Які лік задумалі?

12. Два шаўцы адрамантавалі абутку пароўну. Адзін пра-
цаваў 4 дні і штодня рамантаваў 12 пар абутку. Дру-
гі працаваў 6 дзён. Колькі пар абутку ён рамантаваў
штодня?

13. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} x \cdot 10 = 540 & 84 + x = 450 \\ x : 10 = 45 & x - 24 = 390 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 30

- Запішы ў секундах: 3 мін 12 с; 2 мін 35 с.
Якую частку сутак складае: 12 г; 8 г; 6 г; 4 г; 3 г; 2 г; 1 г?
- Разгледзь рысункі і адкажы на пытанні.

У гэты час Наташа звычайна прачынаецца.

У гэты час у класе пачынаюцца ўрокі.

У гэты час урокі заканчваюцца.

- Сёння Наташа прачнулася ў 7 г 5 мін. Праз які час у яе класе пачнуцца ўрокі?
 - Колькі часу Наташа праводзіць у школе?
 - Колькі часу Наташа ідзе са школы, калі яна прыходзіць дадому ў 13 г 15 мін?
 - Наташа лягла спаць у 21 г 15 мін. Колькі часу яна будзе спаць, калі заўтра прачнецца як звычайна?
3. Запоўні пропускі.
$6 \text{ г } 5 \text{ мін} = \square \text{ мін}$	$72 \text{ г} = \square \text{ сут}$
$\frac{1}{2} \text{ сут} = \square \text{ г}$	$\frac{1}{4} \text{ г} = \square \text{ мін}$
$50 \text{ г} = \square \text{ сут } \square \text{ г}$	$20 \text{ мес.} = \square \text{ год } \square \text{ мес.}$

- Веласіпедыст некалькі гадзін ехаў са скорасцю 12 км/г, а астатні шлях ён праехаў за 4 г са скорасцю 15 км/г. Увесь шлях склаў 96 км. Колькі часу веласіпедыст ехаў са скорасцю 12 км/г?
- * На стала ляжаць кнігі. Іх менш за 20. Гэтыя кнігі можна раскласці па 2, па 3, па 4. Колькі кніг на стала?
- Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:
 - да ліку 560 дадалі рознасць лікаў 300 і 1;
 - ад сумы лікаў 370 і 730 аднялі дзель лікаў 624 і 8;
 - рознасць лікаў 814 і 190 паменшылі ў 8 разоў.
- Перыметр чатырохвугольніка 18 см. У яго дзве стараны па 3 см, даўжыня трэцяй стараны роўная суме даўжынь гэтых дзвюх старон. Чаму роўная даўжыня чацвёртай стараны чатырохвугольніка? Ці можна сказаць, што гэты чатырохвугольнік — прамавугольнік?
- Хлопчык прачытаў пятую частку кнігі. Яму засталася прачытаць яшчэ 48 старонак. Колькі старонак у кнізе?

9. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$
$5 \text{ мін } 25 \text{ с} * 525 \text{ с}$	$\frac{1}{2} \text{ г} * 40 \text{ мін}$
$3 \text{ г } 45 \text{ мін} * 345 \text{ мін}$	$\frac{1}{4} \text{ мін} * 15 \text{ с}$
$5 \text{ сут} * 55 \text{ г}$	$5 \text{ мес.} * 1 \text{ год}$
$2 \text{ сут } 4 \text{ г} * 240 \text{ г}$	

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 31

1. Выразі:

- а) у метрах — 56 км 200 м; 7 км 75 м; 200 дм; 5 м 20 дм;
б) у сантыметрах — 40 мм; 50 дм; 7 дм 6 см; 2 м;
7 м 50 см;
в) у сантыметрах і міліметрах — 7 дм 3 мм; 92 мм;
193 мм.

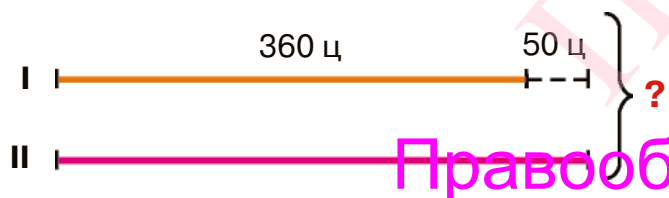
2. Даўжыня адной стараны трохвугольніка 24 см. Гэта ў 2 разы больш, чым даўжыня другой стараны, і на 5 см менш, чым даўжыня трэцяй стараны. Знайдзі перыметр трохвугольніка.

3. Запішы велічыні па спаданні.

3 км 750 м	3075 м	
30 750 м	3 км 705 м	
37 050 м	3705 м	37 005 м
37 км 500 м	37 600 м	35 007 м

4. У першы дзень грузавае машына вывезла з поля 360 ц бульбы. Гэта на 50 ц менш, чым у другі дзень. Колькі цэнтнераў бульбы вывезла машына за два дні разам? Які з выразаў з'яўляецца рашэннем задачы? Патлумач.

- а) $(360 - 50) + 360$ б) $(360 + 50) + 360$

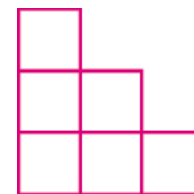

Правообладатель "Пачатковая школа"

5. Складзі задачу па выразе.

$$63 \cdot 3 - 46 \cdot 4$$

6*. Колькі квадратаў на рысунку? Якія дзве палачкі трэба прыняць, каб засталася 5 квадратаў? 4 квадраты?

7. Рашы ўраўненні.

$$x - 100 = 240$$

$$x : 10 = 24$$

$$x + 100 = 240$$

$$x \cdot 10 = 240$$

8. Запішы лік, у якім:

- а) 25 адзінак другога класа і 26 адзінак першага класа;
б) 6 адзінак першага класа і 600 адзінак другога класа;
в) 7 адзінак IV разраду і 5 адзінак II разраду;
г) 7 тысяч 60 адзінак.

9. Вылічы.

$$90 - 75 : 5$$

$$84 - 42 : 3$$

$$400 - 15 \cdot 6 + 390$$

$$700 - 14 \cdot 4 + 160$$

10. Рыбакі лавілі першыя тры дні тыдня па 100 ц рыбы за дзень, а наступныя тры дні — па 20 ц за дзень. Колькі ўсяго рыбы злавілі рыбакі за шэсць дзён? Рашы задачу двума спосабамі.

11. $8 \text{ ц } 50 \text{ кг} * 820 \text{ кг}$ $3 \text{ т } 6 \text{ ц } 40 \text{ кг} * 36 \text{ 040 кг}$
 $4 \text{ т } 6 \text{ ц} * 46 \text{ ц}$ $4 \text{ ц } 5 \text{ кг} * 440 \text{ кг}$
 $250 \text{ ц} * 26 \text{ т}$ $82 \text{ т} * 8300 \text{ кг}$

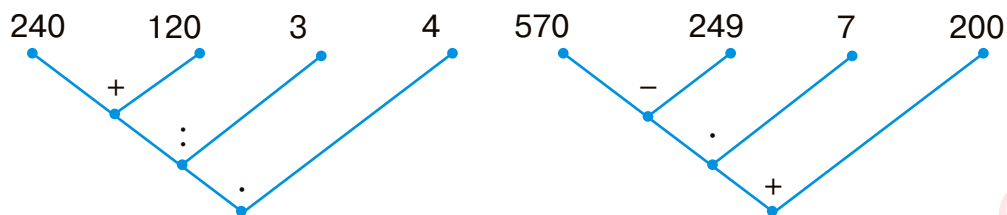
Урок 32

1. Вымерай стораны фігур у міліметрах і знайдзі іх перыметры.

2. Рост брата 173 см. Ён на 18 см вышэйшы за сястру. Мама вышэйшая за свайго сына на 5 см. На колькі сантыметраў дачка ніжэйшая за маму?

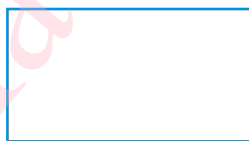
3. Складзі выразы па схемах і знайдзі іх значэнні.

4. Размясці велічыні па нарастанні: 20 сут; 600 мін; 300 с; 15 сут 40 г; 7 г.

- 5*. Слоік, напоўнены алеем, важыць 8 кг. Калі адліць з яго палову алею, то слоік будзе важыць 5 кг. Колькі кілаграмаў алею ўмяшчае слоік?

6. Як правесці ў прамавугольніку 2 адрэзкі, каб у ім утварыліся 4 прамавугольныя трохвугольнікі?

7. Пастаў дужкі так, каб роўнасці былі праўдзівыя.

$$78 - 60 : 2 + 4 = 13$$

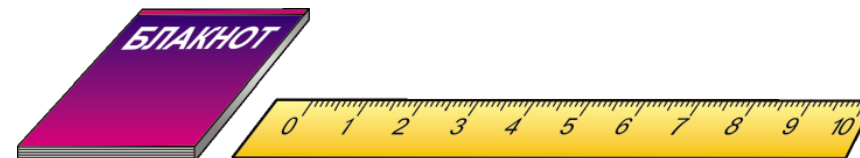
$$78 - 60 : 2 + 4 = 44$$

8. Складзі праўдзівыя роўнасці з велічынь: 6 мін; 20 см; $\frac{1}{2}$ м; 20 мін; $\frac{1}{3}$ г; 5 дм; $\frac{1}{5}$ м; $\frac{1}{4}$ м; 25 мін; 25 см; 360 с.

9. Адлегласць ад горада да пасёлка веласіпедыст праехаў са скорасцю 16 км/г за 3 г. На зваротны шлях ён затраціў 4 г. З якой скорасцю веласіпедыст вяртаўся ў горад?

Скорасць	Час	Адлегласць
16 км/г	3 г	Аднолькавая
?	4 г	

10. Блэкнот каштуе 4500 р., а лінейка таннейшая за блэкнот на 1500 р. Колькі каштуюць 2 такія лінейкі?

4500 р.

на 1500 р. таннейшая

11. $\begin{matrix} > \\ < \end{matrix} =$ 30 дзяс. * 300 адз.
3 с. 5 дзяс. * 35 дзяс.
400 с. * 4000 дзяс.

4 сут * 40 г
2 г 35 мін * 235 мін
280 с * 2 мін 80 с

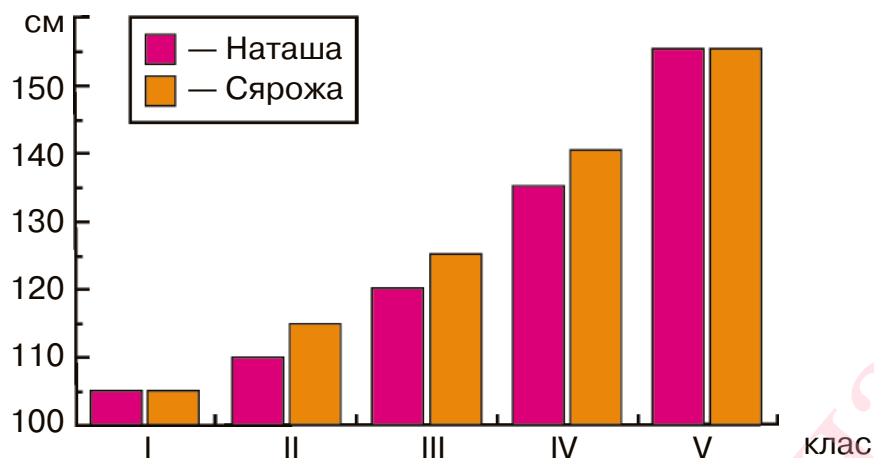
Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 33

Для параўнання лікавых значэнняў велічынь выкарыстоўваюць **дыяграмы**.

На дыяграме кожная велічыня паказваецца пэўным адрэзкам або прамавугольнікам.

На рысунку паказана, як змяняўся рост Сярожы і Наташы. Які рост быў у Сярожы і Наташы ў кожным класе? У якім класе Сярожа і Наташа падраслі больш за ўсё? Менш за ўсё? На колькі сантыметраў? Параўнай свой рост з ростам Сярожы і Наташы.

1. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$
15 с. * 100 дзяс.	14 тыс. * 140 с.
27 дзяс. * 87 с. 8 дзяс.	300 тыс. * 3000 адз.
85 тыс. * 85 с. 3 дзяс.	20 тыс. * 200 дзяс.
5 с. 6 дзяс. * 560 адз.	40 дзяс. * 4 с. 4 дзяс.
1 тыс. 5 дзяс. * 1500 адз.	5 дзяс. 7 адз. * 5 тыс.

2. Пасля таго як 45 чалавек купілі па 3 латарэйныя білеты, засталася прадаць яшчэ 427 білетаў. Колькі ўсяго латарэйных білетаў прадавалася?

3. Складзі і запішы праўдзівыя роўнасці з велічынь: $\frac{1}{5}$ т; 200 кг; 5 ц; $\frac{1}{2}$ т; $\frac{1}{4}$ ц; 25 кг; 500 кг.

4*. Антон, Іван, Пеця і Васіль жывуць у адным чатырохпавярховым доме. Іван жыве вышэй, чым Пеця, але ніжэй за Антона, а Васіль жыве ніжэй, чым Пеця. Хто з іх на якім паверсе дома жыве?

5. Якую частку гадзіны складае: 30 мін; 20 мін; 15 мін; 10 мін; 1 мін?

Колькі гадзін складаюць: 120 мін; 240 мін?

6. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

а) да рознасці лікаў 900 і 548 дадаць суму лікаў 354 і 922;

б) ад здабытку лікаў 142 і 3 адняць рознасць лікаў 300 і 124;

в) да дзелі лікаў 900 і 3 дадаць рознасць лікаў 200 і 154.

7. Адлегласць 360 км грузавік праехаў за 6 г, а легкавая машына — за 4 г. На колькі скорасць легкавой машыны большая за скорасць грузавіка?

8. Вылічы.

$$960 : 3 + 115 : 5 \quad (742 + 86) : 6$$

$$124 \cdot 3 - 105 : 3 \quad (1000 - 683) \cdot 3$$

$$417 \cdot 2 - 216 \cdot 3 \quad (907 - 548) \cdot 2$$

Урок 34

Клас мільёнаў			Клас тысяч			Клас адзінак		
С. млн	Дзяс. млн	Адз. млн	С. тыс.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
IX	VIII	VII	VI	V	IV	III	II	I
			9	9	9	9	9	9
		1	0	0	0	0	0	0

Калі да ліку 999 999 дадаць 1, то атрымаецца лік 1 000 000, які называецца **мільёнам**.

Адзінкі мільёнаў, дзясяткі мільёнаў і сотні мільёнаў утвараюць трэці клас — клас мільёнаў.

- Таўшчыня кнігі са 100 аркушаў роўная 1 см. Якую таўшчыню мела б кніга з 900 000 такіх аркушаў?
- Колькі лічбаў спатрэбіцца, каб запісаць лік 20 мільёнаў? 200 мільёнаў? Запішы гэтыя лікі.
Як ты думаеш, ці ёсць яшчэ класы лікаў? Ці ведаеш ты назву яшчэ якога-небудзь класа?
- Запішы лік, у якім:
 - 3 адзінкі трэцяга класа, 200 адзінак другога класа, 305 адзінак першага класа;
 - 25 адзінак трэцяга класа, 605 адзінак другога класа;
 - 5 адзінак трэцяга класа, 600 адзінак першага класа.
 Што абазначаюць нулі ў запісе лікаў?

4. Швейная майстэрня купіла 840 м тканіны. На халаты пайшла $\frac{1}{8}$ усёй тканіны. З астатняй тканіны пашылі блузкі. Колькі блузак пашылі ў майстэрні, калі на адну блузку расходвалася 3 м тканіны?

5. Запішы лікі сумай разрадных складаемых: 57 400; 8 000 403; 300 015.

Назаві разрады, у якіх стаіць лічба 5.

6. Запоўні пропускі.

$$3756 = \square \text{ тыс. } \square \text{ с. } \square \text{ дзяс. } \square \text{ адз.}$$

$$5800 = \square \text{ тыс. } \square \text{ с. } \square \text{ дзяс. } \square \text{ адз.}$$

7*. Бабуля разлічыла, што, каб даць кожнаму ўнуку 6 цукерак, ёй не хопіць 8 цукерак, а калі даць па 4 цукеркі, то 6 цукерак застанецца. Колькі ўнукаў у бабулі?

8. У кнізе 80 старонак. За першы дзень Таня прачытала $\frac{1}{5}$ кнігі, а за другі дзень — 11 старонак. Колькі старонак засталася прачытаць Тані?

9. Запішы выраз і вылічы:

а) суму лікаў 460 і 540 павялічылі на 400;

б) рознасць лікаў 800 і 482 павялічылі на 182;

в) суму лікаў 720 і 180 паменшылі ў 2 разы;

г) рознасць лікаў 640 і 40 паменшылі ў 3 разы.

Урок 35

- Запішы лікі лічбамі і размясці іх па нарастанні:
 - восемдзесят дзве тысячы чатырыста пяць;
 - трынаццаць тысяч сто;
 - пяць тысяч дзевяноста;
 - дзвесце дваццаць;
 - дзвесце дзве тысячы пяцьдзясят тры;
 - семсот дзевяноста тысяч восемсот дзевяноста;
 - пяцьсот тысяч пяць.
- Колькі атрымаецца, калі ад найменшага сямізначнага ліку адняць найбольшы шасцізначны?
- Запішы ўраўненне і рашы яго:
 - невядомы лік паменшылі ў 3 разы і атрымалі 282;
 - невядомы лік павялічылі ў 3 разы і атрымалі 627;
 - невядомы лік памножылі на 4 і атрымалі 100.
- У першы дзень працы бригада сабрала 3 т капусты. Гэта на 300 кг больш, чым яна сабрала на другі дзень. Колькі кілаграмаў капусты сабрала бригада за 2 дні?
- * Сума двух лікаў роўная 396. Першы з іх заканчваецца нулём. Калі закрэсліць гэты нуль, то атрымаем другі лік. Знайдзі гэтыя лікі.
- Назаві лікі: 7 000 015; 8 000 020; 160 002.
Колькі адзінак кожнага класа ў гэтых ліках?

7. Зараз 6 г 35 мін раніцы. Колькі часу будзе праз 80 мін?

8. Для пашыву пасцельнай бялізны ў швейным цэху выкарысталі спачатку 490 м тканіны, а потым яшчэ 280 м. На адзін камплект бялізны пайшло 7 м тканіны. Колькі ўсяго камплектаў пасцельнай бялізны было пашыта? Рашы задачу двума спосабамі.

9. Колькі поўных стагоддзяў складаюць 1075 гадоў; 635 гадоў; 1762 гады?

10. Вымерай даўжыню адрэзка AB . Нарысуй у сшытку адрэзак такой жа даўжыні. Адзнач на ім пункт C так, каб адрэзак AC быў на 7 см карацейшы за адрэзак AB . Якая даўжыня адрэзка AC ?

11. Перыметр трохвугольніка 167 см. Дзве яго стараны даўжынёй па 56 см. Знайдзі даўжыню трэцяй стараны гэтага трохвугольніка.

12. $\begin{matrix} > \\ < \end{matrix} =$
- 4700 м * 37 км
 - 150 м 3 дм * 15 030 дм
 - 4 г 20 мін * 420 мін
 - 5 кг 50 г * 5050 г
 - 5 сут 5 г * 175 г
 - 53 кг * 5300 г

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 36

Клас мільёнаў			Клас тысяч			Клас адзінак		
С.	Дзяс.	Адз.	С.	Дзяс.	Адз.	С.	Дзяс.	Адз.
млн	млн	млн	тыс.	тыс.	тыс.			
		км			м	дм	см	мм
		3	2	0	5	6	7	0
		т	ц		кг			г
		2	6	0	5	0	0	0

$$3\ 205\ 670\ \text{мм} = 320\ 567\ \text{см} = 32\ 056\ \text{дм}\ 7\ \text{см} = \\ = 3205\ \text{м}\ 67\ \text{см} = 3\ \text{км}\ 205\ \text{м}\ 67\ \text{см}$$

$$2\ 605\ 000\ \text{г} = 2605\ \text{кг} = 26\ \text{ц}\ 5\ \text{кг} = 2\ \text{т}\ 605\ \text{кг}$$

1. Запішы лік, у якім:

а) 64 адзінкі класа мільёнаў, 25 адзінак класа тысяч і 110 адзінак класа адзінак;

б) 10 адзінак класа мільёнаў, 10 адзінак класа тысяч і 10 адзінак класа адзінак;

в) 2 адзінкі класа тысяч і 2 адзінкі класа адзінак.

2. Колькі ўсяго адзінак, дзясяткаў, соцень у ліках: 105 376; 200 562?

3. Запоўні пропускі.

$$2\ 031\ 403\ \text{мм} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{мм}$$

$$207\ \text{ц} = \square\ \text{т}\ \square\ \text{ц}$$

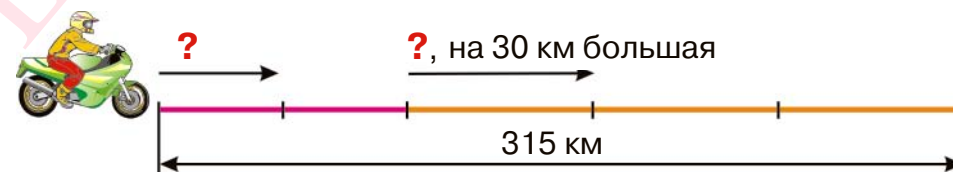
$$40\ 450\ \text{дм} = \square\ \text{км}\ \square\ \text{см}$$

$$4045\ \text{г} = \square\ \text{ц}\ \square\ \text{кг}$$

4. У майстра было 540 чырвоных цаглін і 420 белых цаглін. Ён склаў з іх 3 аднолькавыя печы. Колькі цаглін пайшло на адну печ?

5. Даўжыня прамавугольніка 160 мм, а шырыня — у 4 разы меншая. Знайдзі перыметр прамавугольніка і запішы яго ў сантыметрах.

6*. Матацыкліст ехаў 2 г па грунтовай дарозе і 3 г па шашы. Увесь шлях склаў 315 км. Скорасць матацыкліста па шашы была на 30 км/г большая за скорасць па грунтовай дарозе. Знайдзі абедзве скорасці.

7. Запішы лічбамі лікі: два мільёны пяць; сем тысяч пятнаццаць; трыста тысяч семдзесят.

Колькі лічбаў патрэбна, каб запісаць любы лік? Ад чаго залежыць значэнне лічбаў у запісе ліку?

8. На адным пчальніку сабралі 120 кг мёду, а на другім — у 2 разы больш. Увесь мёд разлілі ў бітоны па 10 кг у кожны. Колькі атрымалася бітонаў з мёдам?

9. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ 4056 г * 40 кг 56 г
1580 г * 15 кг 80 г
2 кг 8 г * 208 г
2 кг 200 г * 2200 г

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 37

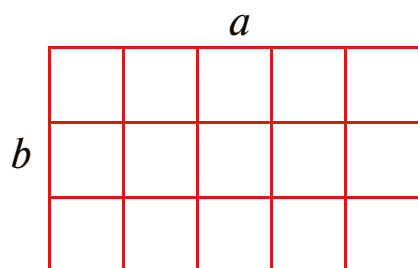
Як знайсці плошчу прамавугольніка?

Дадзены прамавугольнік змяшчае тры палоскі, у кожнай — 5 квадратаў плошчай 1 см^2 .

Увесь прамавугольнік змяшчае $5 \text{ см}^2 \cdot 3 = 15 \text{ см}^2$.

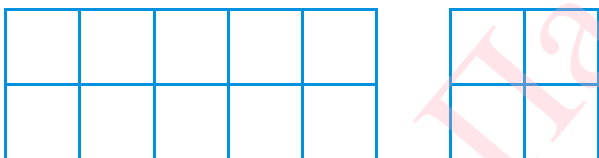
Прамавугольнік змяшчае пяць слупкоў, у кожным з якіх 3 квадраты плошчай 1 см^2 .

Увесь прамавугольнік змяшчае $3 \text{ см}^2 \cdot 5 = 15 \text{ см}^2$.

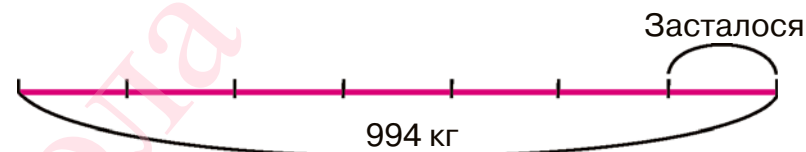
**Плошча прамавугольніка
роўная здабытку яго даўжыні і шырыні:**
 $S = a \cdot b$

1. Вылічы плошчы дадзеных прамавугольнікаў, калі плошча аднаго квадрата роўная 1 см^2 .

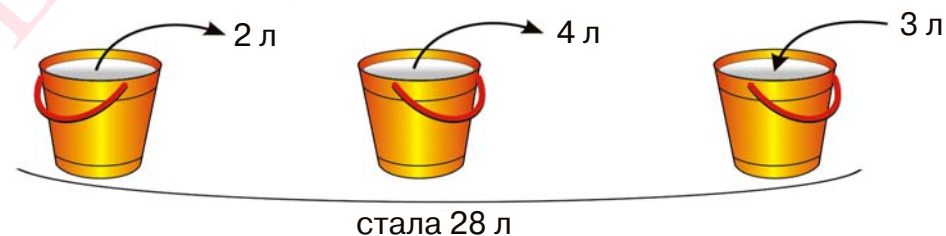

2. Стораны прамавугольніка 9 см і 4 см . Знайдзі яго плошчу і перыметр.

3. На зіму ў сельскай школе было нарыхтавана 994 кг вугалю. Да сакавіка засталася $\frac{1}{7}$ усяго вугалю. Колькі кілаграмаў вугалю зрасходавана школай за зіму?

- 4*. У трох вёдрах наліта вада. З першага вядра вылілі 2 л , з другога — 4 л , а ў трэцяе далілі 3 л . У трох вёдрах разам стала 28 л вады. Колькі ўсяго вады было ў трох вёдрах спачатку?

5. Рашы ўраўненні.

$$x + 29 = 600 - 78$$

$$x \cdot 9 = 264 - 75$$

$$x - 17 = 800 - 127$$

$$x : 7 = 300 - 202$$

6. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $65 \text{ см } 8 \text{ мм} * 6 \text{ дм } 5 \text{ см } 8 \text{ мм}$ $25 \text{ мм} * 3 \text{ см}$
 $13 \text{ дм } 8 \text{ мм} * 1 \text{ м } 308 \text{ мм}$ $3 \text{ м } 70 \text{ мм} * 370 \text{ см}$

7. У пякарні за 2 дні выпякаюць 240 т хлеба. Колькі хлеба выпякаюць за 6 дзён, калі штодзённая выпечка хлеба аднолькавая?

8. Вылічы.

$$964 - 374 - 16 \cdot 4$$

$$720 : 9 + 105 \cdot 3$$

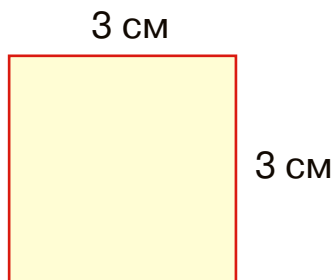
$$78 \cdot 26 \cdot 204 - 200$$

$$540 : 6 + 202 \cdot 4$$

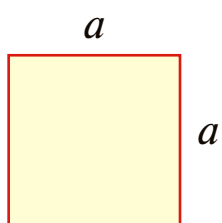
Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 38

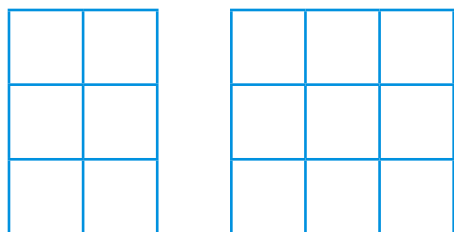
$$S = 3 \cdot 3 = 9 \text{ (см}^2\text{)}$$

$$S = a \cdot a$$

1. Знайдзі плошчу кожнага прамавугольніка.

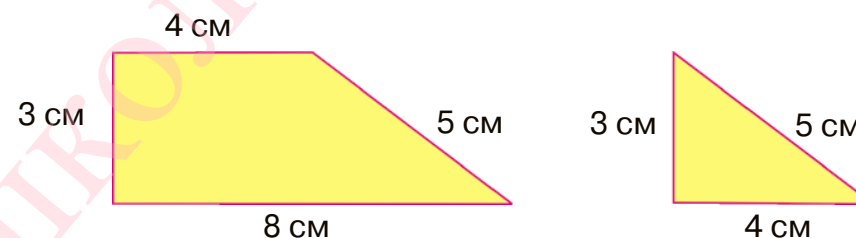
2. Нарысуй квадрат са стараной 4 см. Знайдзі яго плошчу і перыметр.

3. З 45 кг свежых грыбоў атрымліваецца 4 кг сухіх. Колькі трэба свежых грыбоў, каб атрымаць 20 кг сухіх?

4. Складзі і рашы ўраўненне:

- а) 500 больш за невядомы лік на 50;
- б) невядомы лік большы за 100 у 5 разоў;
- в) 400 больш за невядомы лік у 2 разы.

5*. Віця і яго сябры з дадзеных фігур складалі новыя фігуры. Кожны хлопчык з двух такіх многавугольнікаў склаў новы многавугольнік і знайшоў яго перыметр. Адказы ў іх атрымаліся розныя, але ўсе правільныя. Як гэта магло быць?

6. Колькі грамаў у $\frac{1}{5}$ кг; $\frac{1}{4}$ кг; $\frac{1}{8}$ кг?

7. Вылічы.

$$60 : 4 \cdot 8$$

$$60 : 5 \cdot 7$$

$$240 : 3 \cdot 6$$

$$72 : 3 \cdot 6$$

$$120 : 2 \cdot 6$$

$$540 : 6 \cdot 5$$

8. На дзялянку для пасадкі лесу прывезлі 950 саджанцаў. Адну дзясятую ўсіх саджанцаў складалі дубы, а астатнія былі хвойныя. Колькі саджанцаў хвойных дрэў прывезлі на дзялянку?

9. Выразі:

а) 6 соцень 6 дзясяткаў — у дзясятках;

б) 2 тысячы 9 соцень — у сотнях;

в) 35 кг — у грамах;

г) 6 км 485 м — у метрах;

д) 7 м 66 см — у сантыметрах;

е) 16 000 г — у кілаграмах.

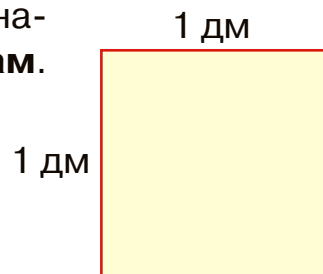
Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 39

Плошча квадрата са стараной 1 дм называецца **квадратным дэцыметрам**.

Запісваецца:

1 кв. дм, або 1 дм².

1. Даўжыня прамавугольніка 11 дм, а шырыня — 4 дм. Знайдзі плошчу прамавугольніка.
2. Даўжыня стала дм, шырыня — дм. Чаму роўная плошча стала?
3. Колькі ўсяго соцень у ліку 8900? Колькі метраў у 8900 см? Колькі тон і цэнтнераў у 8900 кг?
4. Сям'я нарыхтавала на зіму ўсяго 445 кг бульбы і морквы. Пасля таго як зрасходавалі 335 кг бульбы, бульбы і морквы засталася пароўну. Колькі было нарыхтавана бульбы і колькі морквы?
5. Рашы ўраўненні.
 $x \cdot 6 = 798 - 18$ $x + 69 = 200 + 21$
- 6*. Нарысуй квадрат са стараной 5 см. Знайдзі яго плошчу і зафарбуй $\frac{15}{25}$ гэтага квадрата. Якую плошчу мае незафарбаваная частка квадрата?

7. Вылічы.

$$540 : 9 + 107 \cdot 7$$

$$810 : 3 + 203 \cdot 2$$

$$612 : 4 + 328 : 4$$

$$428 : 2 + 228 \cdot 4$$

$$2 \cdot 376 - 3 \cdot 176$$

$$801 : 3 - 291 : 3$$

8. Запоўні пропускі.

$$4 \text{ мін } 20 \text{ с} = \square \text{ с}$$

$$9 \text{ мін } 2 \text{ с} = \square \text{ с}$$

$$5800 \text{ см} = \square \text{ м}$$

$$760 \text{ см} = \square \text{ мм}$$

$$7900 \text{ кг} = \square \text{ ц}$$

$$7600 \text{ адз.} = \square \text{ с.}$$

$$6300 \text{ дм} = \square \text{ м}$$

$$27 \text{ ц} = \square \text{ кг}$$

9. Плошча прамавугольніка 48 см². Даўжыня прамавугольніка 8 см. Знайдзі перыметр прамавугольніка.

10. 3 г 25 с * 150 с
5 сутак * 125 г
29 сутак * 1 месяц
3 месяцы 10 сутак * 100 сутак
2 месяцы * 60 сутак

11. Выставу дзіцячых малюнкаў за 3 дні наведалі 830 чалавек. У першы дзень прыйшлі 147 чалавек, а ў другі — на 118 чалавек больш. Колькі чалавек наведалі выставу ў трэці дзень?

12. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

а) лік 523 павялічылі на суму лікаў 315 і 128;

б) рознасць лікаў 435 і 217 павялічылі на 210;

в) лік 635 паменшылі на рознасць лікаў 340 і 83.

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 40

1. Назаві:

- а) складаемыя сумы $12 + 69 : a$;
 б) памяншаемае і аднімаемае рознасці $x \cdot 15 - 90$;
 в) множнікі здабытку $(15 + x) \cdot 9$;
 г) дзялімае і дзельнік дзелі $55 : (30 - c)$.

2. Рашы ўраўненні.

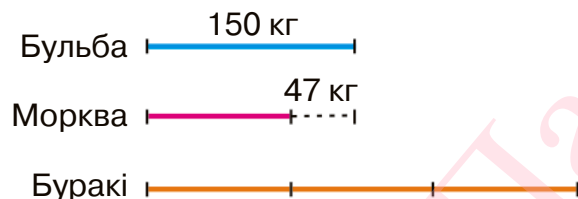
$$5 \cdot x = 1000 - 820 \qquad 9 \cdot x = 900 - 450$$

3. Запішы лікі па спаданні: 4876; 5924; 2084; 10 025;
 26 700; 3000; 6006; 7806; 6896.
 Падкрэслі клас адзінак.

4. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} (286 + 14) : 3 + 280 & 240 : 3 \cdot 5 - 399 \\ 400 - (64 + 36) : 10 & 300 - 100 : 25 \cdot 30 \end{array}$$

5. Для школьнай сталовай купілі 150 кг бульбы, а морквы — на 47 кг менш. Колькі кілаграмаў буракоў купілі для сталовай, калі іх было ў 3 разы больш, чым морквы?

6*. Падлічы, колькі ўсяго двухзначных лікаў.

7. Даўжыня стараны прамавугольніка 14 см, даўжыня стараны квадрата 10 см. Чаму роўныя іх плошчы, калі вядома, што перыметры ў іх аднолькавыя?

8. $\begin{matrix} \geq \\ = \\ < \end{matrix}$

$$\begin{array}{ll} 464 - 275 * 464 & 420 : 2 * 420 \cdot 2 \\ 825 : 3 * 825 & 840 - 60 * 840 - 80 \\ 38 + 200 * 380 & 940 : 2 * 940 : 5 \\ 437 \cdot 2 * 439 & 738 - 123 * 738 + 15 \end{array}$$

9. Запоўні пропускі.

$$\begin{array}{ll} 40 \text{ мм} = \square \text{ см} & 30 \text{ дзяс.} = \square \text{ адз.} \\ 600 \text{ дм} = \square \text{ м} & 9 \text{ с.} = \square \text{ адз.} \\ 37 \text{ мм} = \square \text{ см } \square \text{ мм} & 2 \text{ с. } 5 \text{ адз.} = \square \text{ адз.} \\ 4 \text{ км } 40 \text{ м} = \square \text{ м} & 600 = \square \text{ дзяс.} \end{array}$$

10. 8 аднолькавых скрыняў з памідорамі важаць 560 кг. Колькі кілаграмаў важаць 12 такіх скрыняў?

Маса адной скрыні	Колькасць скрыняў	Агульная маса
Аднолькавая	8 шт.	560 кг
	12 шт.	?

11. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) да ліку 609 дадаць рознасць лікаў 334 і 140;
 б) ад рознасці лікаў 500 і 419 адняць 47;
 в) да здабытку лікаў 183 і 5 дадаць 302;
 г) суму лікаў 238 і 117 памножыць на 2.

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 41

1. Прачытай выразы і назаві іх кампаненты.

$$\begin{array}{ll} 50 : x + 8 & (20 - x) : 7 \\ 20 - 10 \cdot x & 12 \cdot (x + 7) \end{array}$$

2. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} 3 \cdot x = 100 - 1 & x : 5 = 100 - 80 \\ 418 + x = 551 & 793 - x = 216 \end{array}$$

3. У конкурсе бальных танцаў павінны былі прыняць удзел 146 пар танцораў. Некалькі пар не прыехала на конкурс. Колькі пар танцораў не змагло прыняць удзел у конкурсе, калі вядома, што ўсяго ў ім удзельнічала 228 чалавек?

4. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 840 - 60 \cdot 7 & 1000 - 900 : 3 \\ 540 : 6 \cdot 8 & 902 + 405 : 3 \\ 50 \cdot 7 - 320 & 207 + 124 \cdot 2 \end{array}$$

5*. Якія знакі дзеянняў трэба падставіць замест *, каб роўнасці былі праўдзівыя?

$$\begin{array}{l} 5 * (5 * 5 * 5) * 5 = 6 \\ 7 * (7 * 7 * 7) * 7 = 8 \end{array}$$

6. Перыметр прамавугольніка 80 см. Чаму роўныя даўжыня і шырыня прамавугольніка, калі шырыня ў 4 разы меншая за даўжыню?

7. Падстаў замест * патрэбныя лічбы.

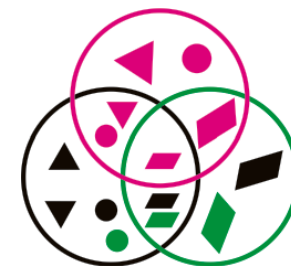
$$\begin{array}{r} *6* \\ - 154 \\ \hline 3*8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} **4 \\ \times \quad 3 \\ \hline 100* \end{array}$$

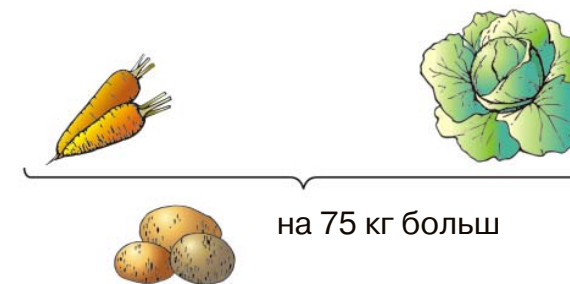
$$\begin{array}{r} 5*2 \quad | \quad * \\ - *8 \quad | \quad 6* \\ \hline - 3* \\ \hline 3* \\ \hline 0 \end{array}$$

8. Запішы лікі: 40 тысяч 897 адзінак; 7 тысяч 300 адзінак; 25 тысяч; 2 тысячы 5 адзінак; 900 тысяч; 7 соцень 20 адзінак.

9. Назаві фігуры, якія знаходзяцца ў кожнай з абласцей трох кругоў.

10. З агарода сабралі 276 кг морквы. Гэта на 468 кг менш, чым капусты. Бульбы сабралі на 75 кг больш, чым морквы і капусты разам. Колькі кілаграмаў бульбы сабралі з агарода?

11. Запоўні пропускі.

$$2907 = \square \text{ дзяс. } \square \text{ адз.}$$

$$5025 \text{ кг} = \square \text{ т } \square \text{ кг}$$

$$1545 \text{ м} = \square \text{ км } \square \text{ м}$$

$$9\,025 \text{ см} = \square \text{ м } \square \text{ см}$$

$$9 \text{ сьт} = \square \text{ г}$$

$$7 \text{ г } 25 \text{ мін} = \square \text{ мін}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 42

1. Калі ў Мінску 12 г дня, у Нью-Ёрку 5 г раницы таго ж дня. Што паказвае гадзіннік у Мінску, калі ў Нью-Ёрку 12 г дня?

2. Запоўні пропускі.

$$3 \text{ т } 360 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

$$5 \text{ м} = \square \text{ см}$$

$$70 \text{ ц } 5 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

$$3 \text{ м } 9 \text{ дм} = \square \text{ см}$$

$$5 \text{ км } 34 \text{ м} = \square \text{ м}$$

$$15 \text{ км } 695 \text{ м} = \square \text{ м}$$

3. Запішы лік:

а) пяць мільёнаў чатыры тысячы адзін;

б) два мільёны трыццаць тысяч;

в) сорак дзве тысячы пяць;

г) тры тысячы два.

Колькі адзінак кожнага класа ў гэтых ліках?

4. Запішы лікі сумай разрадных складаемых: 5 000 002; 7025; 700 001.

5. Запішы лікі па нарастанні: 23; 457; 262; 3333; 425; 3050; 2705; 26 205.

Колькі адзінак кожнага класа ў кожным з чатырохзначных лікаў?

- 6*. Даўжыня стараны роўнастаронняга трохвугольніка на 5 см 6 мм меншая за суму даўжынь дзвюх іншых старон. Знайдзі перыметр гэтага трохвугольніка.

7. Вылічы.

$$354 \cdot 10 - 984$$

$$(854 - 176) : 3$$

$$689 \cdot 10 - 908$$

$$(940 - 212) : 7$$

$$175 \cdot 10 - 888$$

$$(794 - 309) : 5$$

8. Складзі па табліцы задачу і рашы яе.

Цана	Колькасць	Кошт
Аднолькавая	7 алоўкаў	7000 р.
	3 алоўкі	?

9. Рашы ўраўненні.

$$130 - x = 40$$

$$x + 300 = 500$$

$$x - 200 = 650$$

$$x : 200 = 4$$

$$800 : x = 2$$

$$x + 900 : 9 = 100$$

10. Нарысуй квадрат са стараной 4 см. Злучы адрэзкамі яго процілеглыя вяршыні. Вызнач плошчу гэтага квадрата і плошчу ўсіх атрыманых фігур.

11. У кнізе 300 старонак. За першы дзень вучань прачытаў 40 старонак, за другі — у 2 разы больш. Колькі старонак яму засталася прачытаць? Колькі старонак трэба чытаць вучню штодня, каб прачытаць кнігу за 6 дзён?

12. 2006 м * 2 км 006 м
9 км 303 м * 9 км 330 м
405 м 85 см * 485 км
9 м * 90 см
300 см * 3 м
8004 см * 280 м

СКЛАДАННЕ І АДНІМАННЕ

Урок 43

$$\begin{array}{ccccccc} & & \text{сума} & & & & \\ & \text{-----} & & & & & \\ a & + & b & = & c & & \\ \text{складаемае} & & \text{складаемае} & & \text{сума} & & \end{array}$$

$$a = c - b$$

$$b = c - a$$

1. Які з выразаў можна назваць сумай?

а) $300 + 40 \cdot 5$ б) $(300 + 40) : 20$ в) $m + n$

2. Якія задачы рашаюцца дзеяннем складання?

- а) 3 кошыка узялі 8 яблыкаў, а затым яшчэ 5 яблыкаў.
Колькі ўсяго яблыкаў узялі з кошыка?
- б) На палянцы расло 12 грыбоў, з іх 3 грыбы неядомыя. Колькі ядомых грыбоў расло на палянцы?
- в) У канверце былі маркі. Аня ўзяла з канверта 8 марак. У канверце засталася 4 маркі. Колькі марак было ў канверце спачатку?
- г) Маса дыні 2 кг, а кавуна — на 4 кг большая. Якая маса кавуна?
- д) Першы лік 23, а другі — 7. На колькі першы лік большы за другі?

3. Рашы ўраўненні.

$$380 + x + 121 = 968 \quad a + 888 + 111 = 1000$$

4. Падстаў замест * патрэбныя лічбы.

$$\begin{array}{ll} 2 * 37 < 2845 & **** > 5263 \\ 34 * 5 < 3442 & 837 < ** 4 \\ * 1 * 3 > 6132 & 4486 < 44 * 1 \end{array}$$

5*. У пенале ляжалі алоўкі. Іх колькасць падвоілі, а затым 4 алоўкі забралі. Калі ўсё гэта зрабілі яшчэ раз, то ў пенале не засталася ніводнага алоўка. Колькі алоўкаў было ў пенале спачатку?

6. У майстэрню прывезлі 600 м тканіны ў вялікіх і малых рулонах. У кожным з трох вялікіх рулонаў было па 120 м тканіны, у кожным малым рулоне — па 60 м тканіны. Колькі малых рулонаў прывезлі ў майстэрню?

7. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 420 : 6 + 80 & (415 + 335) : 3 \\ 150 : 3 + 90 & (547 + 353) : 5 \\ 560 : 7 + 85 & (819 + 781) : 8 \end{array}$$

8. За 3 мін хлопчык прайшоў 141 м. Якую адлегласць ён пройдзе за 30 мін, калі будзе ісці з той жа скорасцю?

9. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 54 \cdot 10 - 98 & (854 - 176) : 3 \\ 89 \cdot 10 - 98 & (936 - 212) : 2 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 44

Успомні!

Ад перастаноўкі складаемых сума не змяняецца.

$$a + b = b + a$$

Каб да сумы двух лікаў дадаць трэці лік, можна да першага ліку дадаць суму другога і трэцяга лікаў.

$$(a + b) + c = a + (b + c)$$

1. Вылічы сумы, выкарыстоўваючы перастаноўку складаемых.

$326 + 432$	$136 + 867$	$70 + 320$
$600 + 1200$	$250 + 750$	$30 + 160$

2. Вылічы рознымі спосабамі.

$485 + 237 + 163$	$1346 + 2186 + 214$
$3153 + 636 + 4164$	$418 + 365 + 535$

3. У снежні школьная бібліятэка атрымала 246 новых кніг, у студзені — 37 кніг, а ў лютым — 163 кнігі. На колькі кніг папоўнілася школьная бібліятэка за тры месяцы?

4. Шырыня прамавугольніка ў 3 разы меншая за яго даўжыню. Даўжыня на 2 см большая за шырыню. Знайдзі стораны прамавугольніка. Нарысуй гэты прамавугольнік. Вылічы яго плошчу.

Правообладатель "Пачатковая школа"

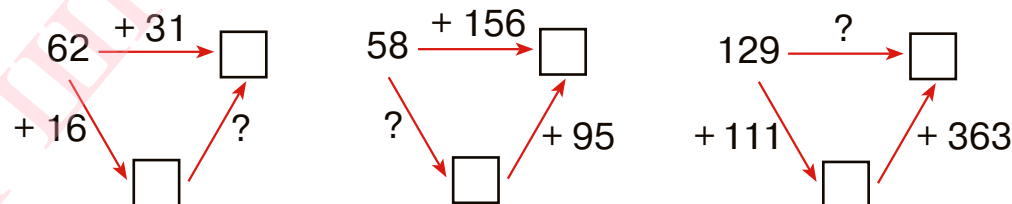
- 5*. Нарысуй адрэзак даўжынёй 6 см. Нарысуй яшчэ адзін адрэзак, $\frac{1}{3}$ якога роўная палове першага адрэзка.

6. Выразі:

а) у гадзінах — 4 сут; 1 сут 15 г; 3 сут 20 г; $\frac{1}{4}$ сут; $\frac{1}{6}$ сут;

б) у мінутах — 3 г; 2 г 20 мін; $\frac{1}{10}$ г; $\frac{1}{4}$ г; $\frac{1}{12}$ г.

7. Складзі па схемах прыклады і рашы іх.

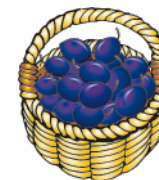
8. У садзе сабралі 988 кг фруктаў. Яблыкаў было 37 кошыкаў па 8 кг у кожным, груш — 23 кошыкі па 7 кг у кожным, а астатнія кошыкі былі са слівамі па 9 кг у кожным. Колькі было кошыкаў са слівамі?

8 кг

7 кг

9 кг

9. Вылічы зручным спосабам.

$460 + 380 + 40$	$546 + 63 + 137$
$378 + 246 + 22$	$428 + 197 + 72$
$386 + 14 + 528$	$158 + 285 + 242$

Урок 45

$$\begin{array}{c} \text{рознасць} \\ \overbrace{a - b} \\ \text{памяншаемае} \quad \text{аднімаемае} \quad \text{рознасць} \end{array} = c$$

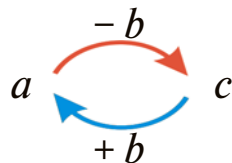
$$a - b = c$$

$$a = c + b$$

$$b = a - c$$

Адніманне — дзеянне, адваротнае складанню.

Адныць ад ліку a лік b — азначае знайсці такі лік c , які пры складанні з лікам b дае лік a .

1. У магазіне было a кг бананаў. Прадалі b кг бананаў. Колькі кілаграмаў бананаў засталася? Складзі да задачы выраз. Знайдзі яго значэнне, калі:

а) $a = 385$, $b = 160$; б) $a = 400$, $b = 132$.

2. Закончы сцверджанне.

а) Адныць ад ліку 51 лік 26 — гэта значыць знайсці такі лік, які...

б) Рознасць лікаў 51 і n — гэта такі лік p ...

в) Рознасць лікаў p і m — гэта такі лік a ...

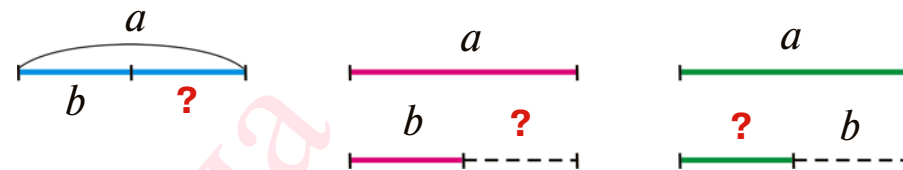
3. Знайдзі рознасць і зрабі праверку.

$$65 - 23 \quad 380 - 200 \quad 475 - 258$$

$$81 - 47 \quad 380 - 20 \quad 854 - 126$$

4. Ад ліку 710 аднялі задуманы лік і атрымалі 71. Складзі ўраўненне і рашы яго.

5. Складзі па схемах і рашы простыя задачы.

6*. У Сашы арэхаў у 3 разы больш, чым у Коля. Калі Саша з'есць 6 арэхаў, то ў хлопчыкаў будзе арэхаў пароўну. Колькі арэхаў у кожнага з хлопчыкаў?

7. Першая брыгада вылавіла на 75 ц рыбы больш, чым другая. Пасля гэтага першая брыгада вылавіла яшчэ 250 ц рыбы, а другая — 385 ц. Якая брыгада вылавіла больш рыбы і на колькі?

8. Нарысуй квадрат са стараной 5 см. Павяліч яго старану на 3 см. На колькі сантыметраў павялічыўся яго перыметр? На колькі квадратных сантыметраў павялічылася плошча?

9. У бочцы было 835 л квасу. За першую гадзіну прадалі 135 л, што на 25 л больш, чым прадалі за другую гадзіну. Колькі літраў квасу засталася ў бочцы?

10. Вылічы.

$$165 - (65 + 27)$$

$$211 - (87 + 113)$$

$$231 - (157 + 63)$$

$$742 - (693 + 48)$$

Урок 46

Задача. Цана аднаго сшытка 400 р. Колькі рублёў каштуюць 2 сшыткі?

Рашэнне. Запішам умову і рашэнне ў табліцы.

Цана	Колькасць	Кошт	Рашэнне
400 р.	2 сш.	?	$400 \cdot 2 = 800$ (р.)

Каб знайсці кошт, трэба цану памножыць на колькасць.

Да задачы можна скласці дзве адваротныя.

1. Два аднолькавыя сшыткі каштуюць 800 р. Знайдзі цану аднаго сшытка.
2. Купілі некалькі сшыткаў па цане 400 р. і заплацілі 800 р. Колькі сшыткаў купілі?

Цана	Колькасць	Кошт	Рашэнне
?	2 сш.	800 р.	$800 : 2 = 400$ (р.)
400 р.	?	800 р.	$800 : 400 = 2$ (сш.)

Каб знайсці цану, трэба кошт падзяліць на колькасць.

Каб знайсці колькасць, трэба кошт падзяліць на цану.

1. За 3 аднолькавыя алоўкі заплацілі 900 р. Знайдзі цану алоўка. Складзі і рашы адваротныя задачы.

2. Запішы некалькі спосабаў вылічэнняў для кожнага лікавага выразу.

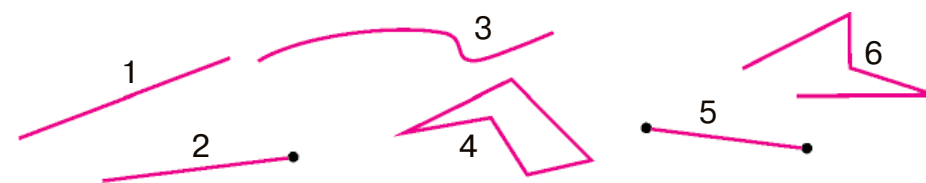
$$\begin{array}{cccc} 34 + 56 & 67 + 33 & 124 \cdot 5 & 96 : 4 \\ 70 - 28 & 92 - 24 & 693 : 3 & 89 \cdot 5 \end{array}$$

3. Маса 10 цвікоў 500 г. Якая маса 5 такіх цвікоў?

4. Лік 56 паменшылі ў 7 разоў. На колькі паменшыўся лік 56?

5*. У дзвюх скрынях было 33 качаны капусты. Калі з адной скрыні забралі 1 качан, то ў ёй засталася ў 3 разы больш качаноў, чым у другой. Колькі качаноў капусты было ў кожнай скрыні спачатку?

6. На рысунку паказаны розныя лініі. Назаві іх.

7. Сэрца чалавека робіць 72 удары ў мінуту. Колькі ўдараў зробіць сэрца за 5 мін? За 10 мін? За 1 г?

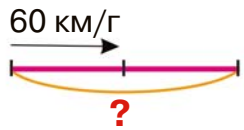
8. Правер, ці праўдзівыя сцверджанні.

$$\begin{array}{ll} 200 \text{ кг} + 700 \text{ кг} > 1 \text{ т} & 900 \text{ г} - 600 \text{ г} = 3 \text{ кг} \\ 400 \text{ кг} + 300 \text{ кг} < 1 \text{ т} & 23 \text{ кг} > 800 \text{ г} + 200 \text{ г} \\ 600 \text{ кг} - 400 \text{ кг} = 1 \text{ т} & 4 \text{ т} > 600 \text{ кг} - 200 \text{ кг} \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

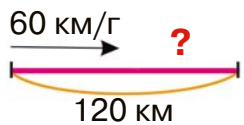
Урок 47

Скорасць (v)	Час (t)	Адлегласць (s)
60 км/г	2 г	?
60 км/г	?	120 км
?	2 г	120 км

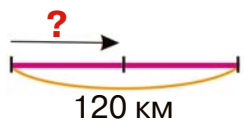
$$60 \cdot 2 = 120 \text{ (км)}$$

$$s = v \cdot t$$

$$120 : 60 = 2 \text{ (г)}$$

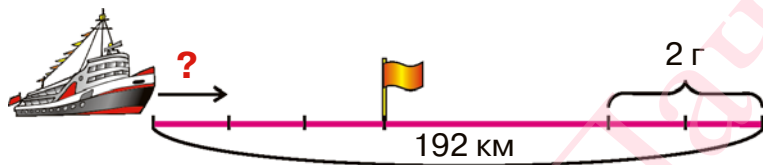
$$t = s : v$$

$$120 : 2 = 60 \text{ (км/г)}$$

$$v = s : t$$

1. Цеплаход праплыў 192 км з аднолькавай скорасцю. Да прыпынку ён плыў 3 г, а пасля прыпынку — на 2 г больш. Знайдзі скорасць цеплахода.

2. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ 1 кг 200 г * 3000 г
8 т * 80 ц
3 ц 30 кг * 330 кг

- 2 г * 200 мін
3 г 20 мін * 180 мін
2 сут 5 г * 27 г

Правообладатель "Печатковая школа"

3. Вылічы.

$$840 - 80 \cdot 7$$

$$1000 - 992$$

$$960 : 3 \cdot 2$$

$$1000 - 902$$

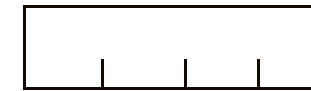
$$50 \cdot 7 - 210$$

$$40 \cdot 6 : 4$$

$$180 : 3 : 6$$

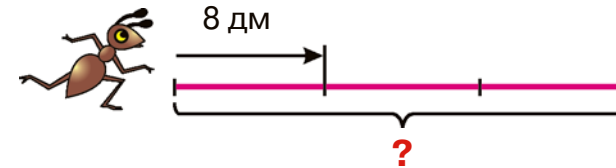
$$630 : 7 + 101$$

4. Перыметр прамавугольніка 100 см. Чаму роўныя даўжыня і шырыня прамавугольніка, калі даўжыня ў 4 разы большая за яго шырыню?

- 5*. У краму прывезлі 6 розных скрыняў з цвікамі масай 6 кг, 7 кг, 8 кг, 9 кг, 10 кг і 11 кг. Два пакупнікі набылі 5 скрыняў, прычым кожнаму цвікоў дасталася пароўну. Якая скрыня засталася?

6. Мурашка за 1 мін прабегла 8 дм. Які шлях прабяжыць мурашка за 3 мін, калі будзе бегчы гэтаксама? Складзі адваротныя задачы і рашы іх.

7. Вылічы.

$$203 \cdot 3$$

$$345 + (240 - 75)$$

$$123 \cdot 3 - 100$$

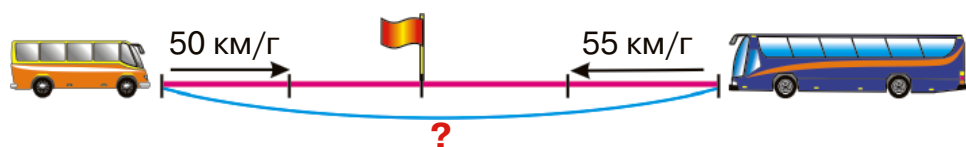
$$407 \cdot 2$$

$$704 - (390 + 10)$$

$$836 - 400 : 200$$

Урок 48

Задача. З Мінска і Магілёва адначасова насустрач адзін аднаму выехалі два аўтобусы. Першы ехаў са скорасцю 50 км/г, а другі — са скорасцю 55 км/г. Праз 2 г аўтобусы сустрэліся. Знайдзі адлегласць паміж Мінскам і Магілёвам.

1. Вылічы зручным спосабам.

$$\begin{array}{ll} 819 + 209 + 90 & 456 - (56 + 73) \\ 466 + 25 + 234 & 824 - (200 + 24) \end{array}$$

2. Нарысуй квадрат, перыметр якога роўны перыметру прамавугольніка са старанамі 10 см і 4 см.

3. $\left(\begin{array}{l} > \\ < \\ = \end{array} \right)$ $\frac{1}{2}$ ліку 600 * $\frac{1}{3}$ ліку 900

$$\frac{1}{2} \text{ км} * \frac{1}{4} \text{ км}$$

$$\frac{1}{3} \text{ сут} * \frac{1}{8} \text{ сут}$$

$$\frac{1}{4} \text{ т} * \frac{1}{2} \text{ ц}$$

4. Рашы няроўнасці.

$$7 + x < 10$$

$$2 \cdot x > 14$$

$$20 : x < 40$$

5*. Знайдзі дзялімае пры дзяленні з астачай.

$$7 \square : 9 = 8 \text{ (аст. } \square \text{)} \text{ пры ўмове, што:}$$

- астача найменшая;
- астача найбольшая.

6. Запішы лік, у якім:

- 3 адзінкі VI разраду, 4 адзінкі IV разраду, 6 адзінак II разраду;
- 804 адзінкі II класа і столькі ж адзінак I класа;
- 7 адзінак III класа і 7 адзінак I класа.

7. Ці правільна?

$$17 \text{ см} < 95 \text{ мм}$$

$$21 \text{ дм} > 210 \text{ см}$$

$$156 \text{ дм} < 44 \text{ м}$$

$$13 \text{ мм} > 1 \text{ см}$$

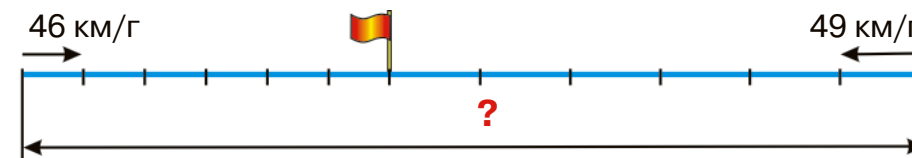
$$1 \text{ кг} > 999 \text{ г}$$

$$500 \text{ г} < 1000 \text{ г}$$

$$1 \text{ км} < 100 \text{ м}$$

$$12 \text{ г} = \frac{1}{2} \text{ сут}$$

8. З двух гарадоў адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі два грузавыя цягнікі. Скорасць першага цягніка 46 км/г, скорасць другога — 49 км/г. Цягнікі сустрэліся праз 6 г. Знайдзі адлегласць паміж гарадамі.

9. Вылічы.

$$973 - (173 - 92)$$

$$815 - (138 + 215)$$

$$358 + (416 - 238)$$

$$475 + (325 - 297)$$

Урок 49

Каб вымераць плошчу спартыўнай пляцоўкі, пакоя, класа, зручна карыстацца адзінкай плошчы — квадратным метрам.

Плошча квадрата са стараной 1 м роўная аднаму **квадратнаму метру**.

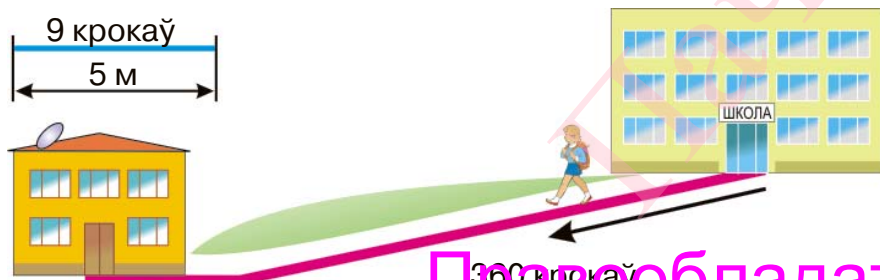
Запісваецца:

1 кв. м, або 1 м².

1. Па памерах, дадзеных на рысунку, знайдзі плошчу футбольнага поля і яго перыметр.

2. Ніна падлічыла, што ад школы да яе дома 360 крокаў. Якая адлегласць ад школы да дома, калі кожныя 5 м Ніна робіць 9 крокаў?

- 3*. Перыметр саду прамавугольнай формы роўны 1708 м. Вылічы яго даўжыню, калі шырыня саду меншая за яго даўжыню на 58 м.

4. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 560 : 8 \cdot 4 & 800 : 2 : 5 \\ 490 : 10 \cdot 3 & 900 : 100 \cdot 3 \\ 280 : 2 - 60 & 690 : 3 - 50 \end{array}$$

5. Рашы задачы, параўнай іх умовы.

- а) Знайдзі плошчу прамавугольніка даўжынёй 8 м і шырынёй 5 м.
 б) Знайдзі даўжыню прамавугольніка плошчай 40 м² і шырынёй 5 м.
 в) Знайдзі шырыню прамавугольніка плошчай 40 м² і даўжынёй 8 м.

$$\begin{array}{l} 8 \text{ м} \\ S = ? \\ 5 \text{ м} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ? \\ S = 40 \text{ м}^2 \\ 5 \text{ м} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 8 \text{ м} \\ S = 40 \text{ м}^2 \\ ? \end{array}$$

6. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} 120 + x = 260 & 450 - x = 149 \\ x - 280 = 450 & 110 - x = 90 - 28 \\ x - 80 = 320 - 60 & 450 - b = 984 - 700 \end{array}$$

7. Адно складаемае павялічылі на 40. На колькі трэба паменшыць другое складаемае, каб сума паменшылася на 40?

8. Плошча пакоя прамавугольнай формы 24 м². Даўжыня гэтага пакоя 6 м. Якая шырыня пакоя? Складзі адваротныя задачы і рашы іх.

9. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 60 \cdot (38 : 19) & (720 - 670) \cdot 8 & 20 \cdot 9 : 6 \\ 80 \cdot (98 : 49) & (810 - 740) \cdot 5 & 60 : 3 : 9 \end{array}$$

Урок 50

$$25\ 000 + 42\ 000 = \square$$

$$25\ 000 + 42\ 000 = 25\ \text{тыс.} + 42\ \text{тыс.} = 67\ \text{тыс.} = 67\ 000$$

$$230\ 000 - 120\ 000 = 230\ \text{тыс.} - 120\ \text{тыс.} = 110\ \text{тыс.} = 110\ 000$$

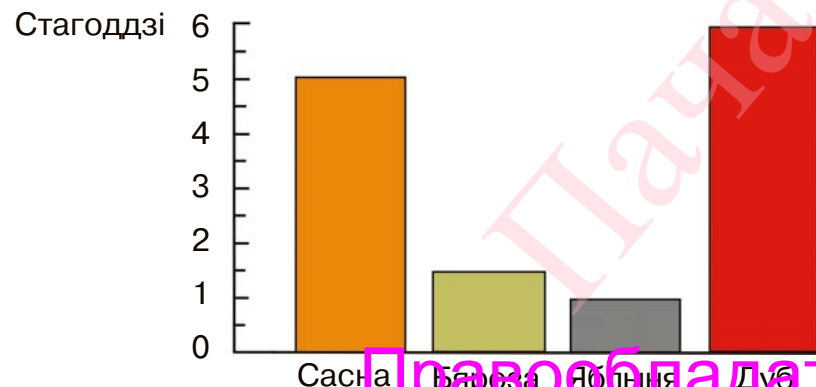
1. Вылічы.

$370\ 000 + 20\ 000$	$3000 + 5$	$15\ 000 - 5000$
$540\ 000 - 32\ 000$	$3000 + 50$	$200\ 000 - 10\ 000$

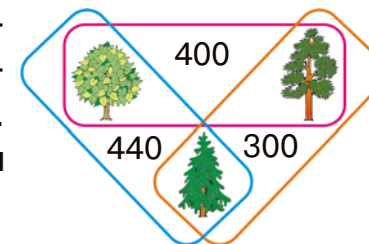
2. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- да ліку 5000 дадалі рознасць лікаў 5000 і 1;
- ад сумы лікаў 17 000 і 25 000 аднялі 200;
- рознасць лікаў 630 000 і 20 000 павялічылі на 15 000.

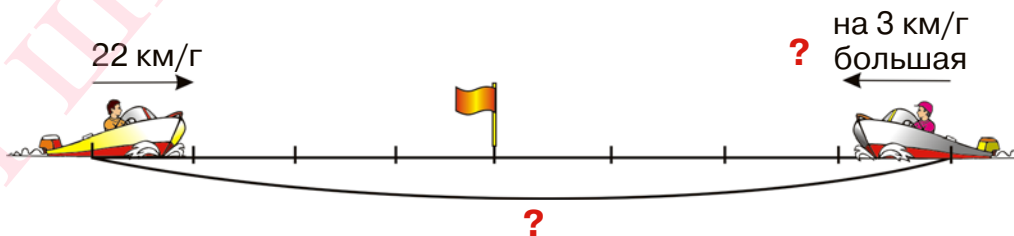
3. На дыяграме паказана працягласць жыцця розных відаў дрэў, што растуць у Беларусі. Запішы назвы відаў дрэў па нарастанні працягласці іх жыцця.

4*. У парку растуць елкі, ліпы і сосны. Сосен і ліп разам 400, сосен і елак — 300, елак і ліп — 440. Колькі ў парку елак, колькі ліп і колькі сосен?

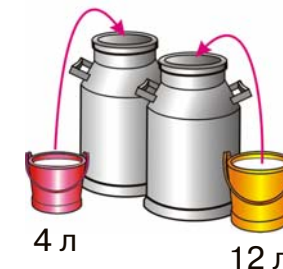
5. З дзвюх прыстаней адначасова насустрач адна адной выйшлі дзве маторныя лодкі. Скорасць першай — 22 км/г, скорасць другой — на 3 км/г большая. Лодкі сустрэліся праз 4 г. Якая адлегласць паміж прыстанямі?

6. Рашы ўраўненні.

$x + 579 = 901$	$x + 30 = 920 - 40$
$748 + y = 809$	$x - 80 = 810 - 20$
$567 - a = 388$	$175 + l = 813 + 65$

7. У першым бітоне на 12 л малака больш, чым у другім. У першы бітон далілі 4 л малака, а ў другі — 12 л. У якім бітоне малака стала больш і на колькі літраў?

8. Вылічы.

$13\ 000 + 2000$	$363\ 000 - 3000$
$600\ 000 + 5000$	$458\ 000 - 3000$
$17\ 000 - 3000$	$50\ 000 + 8000$

Урок 51

100 м

1 га

Плошча квадрата са стараной 100 м роўная аднаму **гектару (1 га)**.

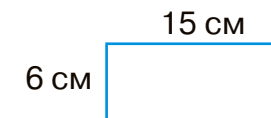
1. Колькі квадратных метраў змяшчае 1 га?
2. Морквай засеялі ўчастак квадратнай формы са стараной 10 м, бульбай — участак даўжынёй 20 м і шырынёй 4 м, буракамі — участак плошчай 300 м^2 , а пшаніцай — участак плошчай 1 га. Параўнай плошчы ўчасткаў.
3. Колькі грамаў у $\frac{1}{5}$ кг, $\frac{1}{4}$ кг; $\frac{1}{8}$ кг?
4. У першым кавалку тканіны было на 35 м больш, чым у другім. На колькі метраў тканіны ў першым кавалку стала больш, чым у другім, калі ад другога адрэзалі 8 м тканіны?

5. Як зменіцца рознасць, калі:
 - а) памяншаемае павялічыць на 40, а аднімаемае павялічыць на 15;
 - б) памяншаемае павялічыць на 50, а аднімаемае паменшыць на 20;
 - в) памяншаемае паменшыць на 30, а аднімаемае паменшыць на 20?

6*. Мама падзяліла мандарыны пароўну паміж трыма дзецьмі. Калі яны з'елі па 4 мандарыны, то ў іх заста-лося разам столькі, колькі атрымаў кожны. Па колькі мандарынаў атрымаў кожны?

7. Падзялі прамавугольнік даўжынёй 15 см і шырынёй 6 см на 2 часткі так, каб 1 частка была ў 4 разы большая за другую. Знайдзі плошчу кожнай часткі прамавугольніка.

8. $1 \text{ км} * 10\,000 \text{ м}$ $56 \text{ км} * 56\,000 \text{ м}$
 $100 \text{ м}^2 * 1 \text{ га}$ $10 \text{ м}^2 * 10 \text{ дм}^2$
 $134 \text{ т} * 134\,000 \text{ кг}$ $736 \text{ т} * 7360 \text{ кг}$
9. Якія лікавыя значэнні могуць прымаць зменныя ў роўнасцях?

$$124 \cdot a = a$$
$$a + a + a = a$$

$$189 \cdot a = 189$$
$$236 \cdot a = 0$$

10. Рашы ўраўненні.

$$x - 427 = 30\,000$$
$$x + 421 = 23\,421$$

$$703\,307 - x = 307$$
$$x - 470 = 470\,000$$

11. У кіёск прывезлі 950 сшыткаў. Да канца дня ў кіёску за-сталася 85 сшыткаў у клетку і 110 сшыткаў у лінейку. Колькі ўсяго сшыткаў прадалі за дзень?

12. Вылічы.

$$420\,000 + 324$$

$$470\,270 - 270$$

$$420\,324 - 324$$

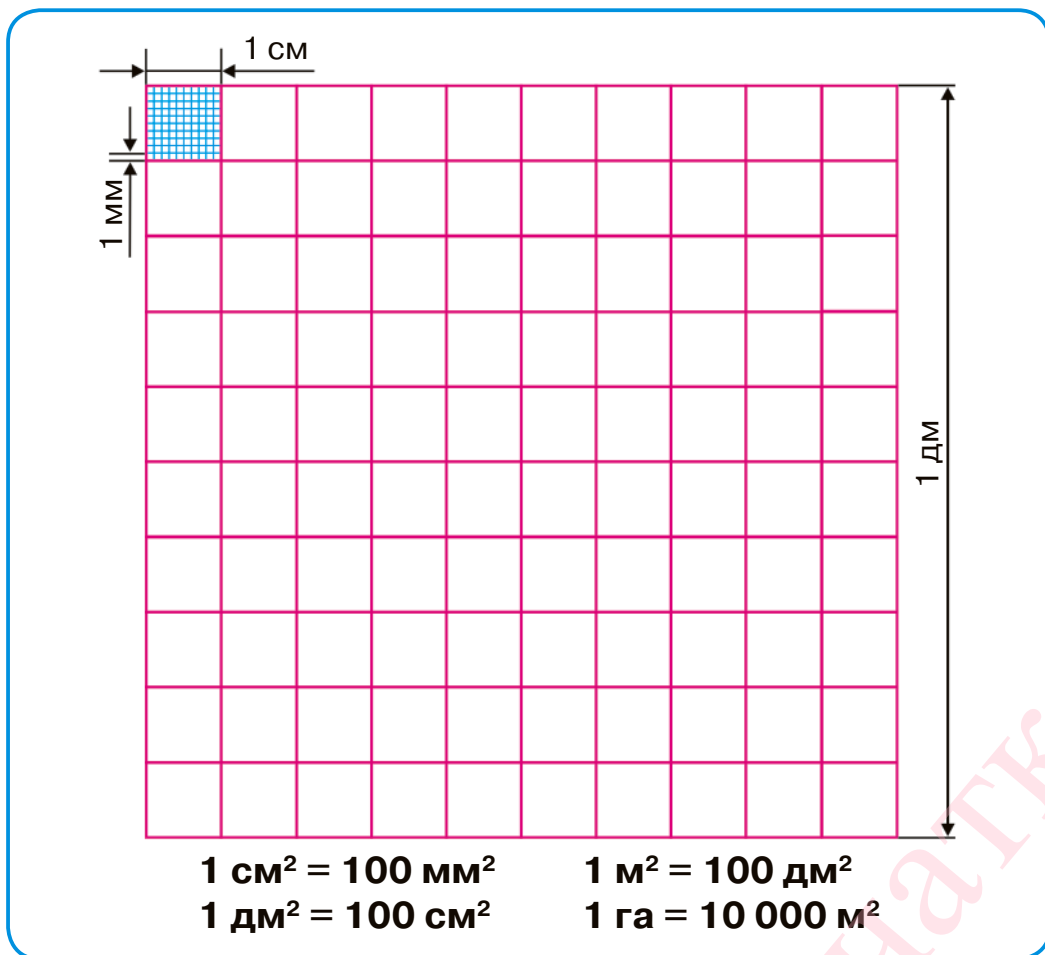
$$305\,305 - 305$$

$$503\,000 + 43$$

$$908\,500 + 233$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 52

1. Запоўні пропускі.

$$7 \text{ дм}^2 = \square \text{ см}^2$$

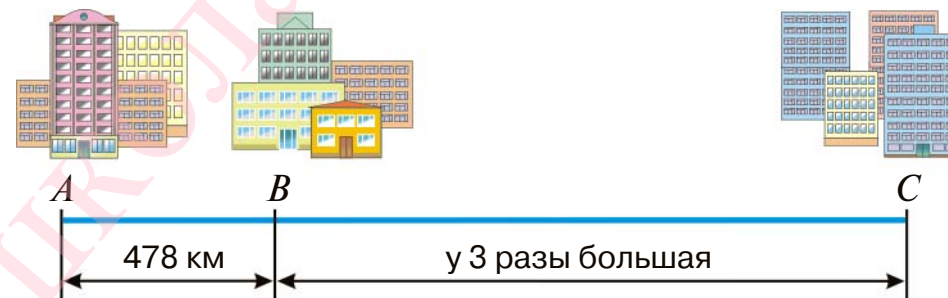
$$5600 \text{ дм}^2 = \square \text{ м}^2$$

$$5 \text{ м}^2 = \square \text{ дм}^2$$

$$300 \text{ см}^2 = \square \text{ дм}^2$$

2. Плошча залы 135 м^2 , шырыня залы 9 м . Знайдзі даўжыню залы.

3. Адлегласць паміж гарадамі A і B складае 478 км . Адлегласць паміж гарадамі B і C утварае большую. Аўтамабіль праехаў ад A да C , а затым назад ад C да B . Колькі ўсяго кіламетраў праехаў аўтамабіль?

4*. Знайдзі заканамернасць і ўстанаві, які лік стаіць у гэтым радзе на адзінаццатым месцы.

1, 5, 4, 8, 7, 11, 10, 14, ...

5. За які час гадзінная стрэлка пройдзе 3 мінутныя дзяленні? 8 мінутных дзяленняў?

6. Падбяры па два лікавыя значэнні зменных, пры якіх няроўнасці будуць праўдзівыя.

$$a < 100 \quad b > 100$$

7. 4 «А» клас сабраў 372 кг макулатуры. Гэта на 43 кг больш, чым сабраў 4 «Б» клас. Колькі кілаграмаў макулатуры сабралі абодва класы разам?

8. Вылічы.

$$(256 + 144) : 10$$

$$500 - 40 : 5$$

$$300 - 180 : 6$$

$$859 - (159 + 75)$$

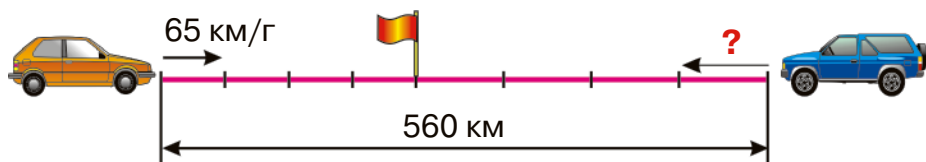
$$183 + 68 : 4$$

$$76 : 19 \cdot 25$$

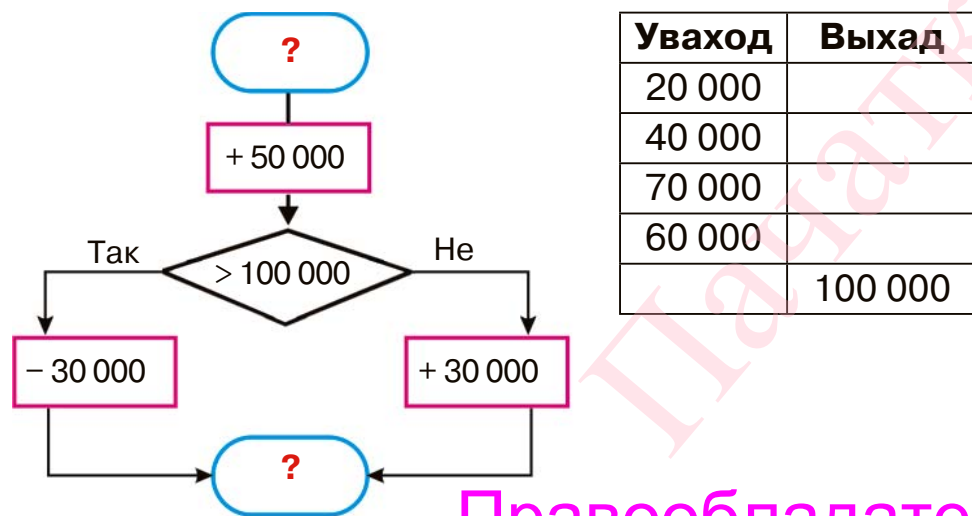
Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 53

Задача. З Мінска і Кіева адначасова насустрач адзін аднаму выехалі два аўтамабілі і праз 4 г сустрэліся ў дарозе. Адлегласць паміж гарадамі 560 км. Скорасць аднаго аўтамабіля 65 км/г. Знайдзі скорасць другога аўтамабіля.

1. Старана квадрата 9 дм, а шырыня прамавугольніка 3 дм. Параўнай плошчы прамавугольніка і квадрата, калі перыметр прамавугольніка 32 дм.
2. Выканай дзеянні па схеме.

3. Якая велічыня «лішняя»?

- а) 20 м²; 20 га; 20 кг; 20 дм²;
- б) 2720 км; 7040 дм; 8400 ц; 3800 м;
- в) 7 м 4 см; 740 см; 74 дм; 7 м 40 см.

4. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) здабытак дзелі лікаў 645 і 5 і рознасці лікаў 863 і 854;
- б) рознасць здабытку лікаў 80 і 3 і дзелі лікаў 88 і 8;
- в) сума дзелі лікаў 120 і 4 і рознасці лікаў 800 і 87;
- г) дзель сумы лікаў 240 і 120 і рознасці лікаў 105 і 96.

5*. У 20 пакетах ляжыць 30 яблыкаў. Дакажы, што хоць бы ў адным пакеце ёсць больш, чым 1 яблык.

6. 520 кг * 5 ц 25 кг * 2500 г
 220 ц * 22 т 3 м² * 300 дм²
 20 т * 15 000 кг 7 дм² * 7000 см²

7. Адлегласць паміж дзвюма прыстанямі 212 км. Ад іх адначасова насустрач адзін аднаму адплылі два цеплаходы, якія сустрэліся праз 4 г. Скорасць аднаго цеплахода 24 км/г. Знайдзі скорасць другога цеплахода.

8. Вылічы.

$$(613 + 262) : 7 \qquad 615 + 266 : 7$$

$$(924 - 796) \cdot 4 \qquad 935 - 172 \cdot 4$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 54

$$31\ 242 + 1537 = \square$$

Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
3	1	2	4	2
	1	5	3	7
3	2	7	7	9

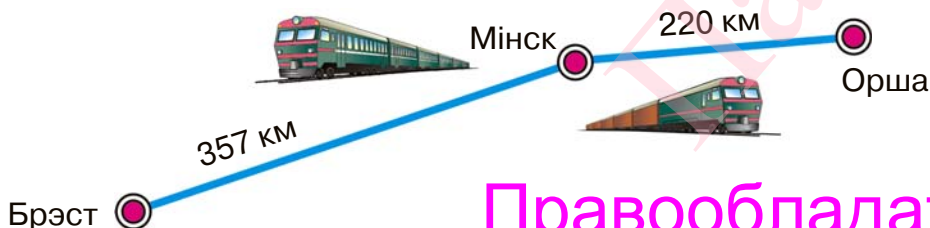
$$+ \begin{array}{r} 31242 \\ 1537 \\ \hline 32779 \end{array}$$

- 1) Пішу другое складаемае пад першым: разрад пад разрадам.
- 2) Выконваю складанне, пачынаючы з разраду адзінак.

1. Выканай складанне.

$$\begin{array}{ll} 2421 + 7345 & 26\ 804 + 1013 \\ 442\ 125 + 324\ 134 & 688\ 507 + 10\ 391 \\ 30\ 056 + 32\ 143 & 805\ 333 + 82\ 404 \end{array}$$

2. Пасажырскі цягнік затраціў на шлях ад Мінска да Брэста 7 г, а таварны — на шлях ад Мінска да Оршы 5 г. Адлегласць ад Мінска да Брэста 357 км, ад Мінска да Оршы — 220 км. Скорасць якога цягніка большая і на колькі?

3*. На трох бярозах сядзелі 36 сініц. Калі з адной бярозы паляцелі 4 сініцы, з другой — 6, а з трэцяй — 8, то на трох бярозах засталася сініц пароўну. Колькі сініц сядзела на кожнай бярозе?

4. Першы лік падзялілі на 6 і атрымалі 12. Другі лік падзялілі на 8 і атрымалі 15. Які з лікаў быў большы: першы ці другі?

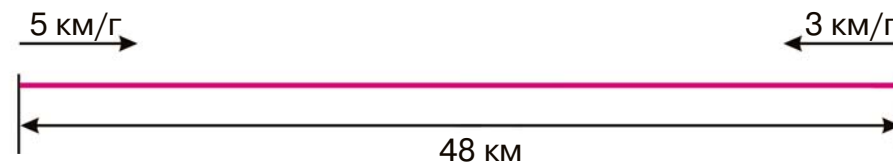
5. Вылічы перыметр трохвугольніка, калі адна са старон роўная 2 дм, а дзве астатнія — па 3 дм 5 см.

6. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $65\ \text{км} * 6000\ \text{м}$ $1\ \text{га} * 500\ \text{м}^2$
 $1\ \text{м}^2 * 5\ \text{см}^2$ $1\ \text{га} * 10\ \text{м}^2$
 $1\ \text{га} * 10\ \text{см}^2$ $1000\ \text{м} * 1\ \text{км}$

7. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} 24 + 16 + x = 57 & 98 - 28 - x = 70 \\ 32 + 11 + x = 60 & 100 - 26 - x = 0 \end{array}$$

8. З двух пунктаў, адлегласць паміж якімі 48 км, выйшлі адначасова два турысты. Першы ішоў са скорасцю 5 км/г, а другі — са скорасцю 3 км/г. Якую адлегласць да сустрэчы прайшоў кожны турыст?

9. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 4321 + 2154 & 8210 + 1354 & 8000 + 11\ 000 \\ 1354 + 2232 & 752 + 3264 & 9100 + 6000 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 55

$$2847 + 1426 = \square$$

Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
+ 1	●●●●	+ 1	●●●●
●●	●●●●	●●●●	●●●●
●	●●●●	●●	●●●●
●●●●	●●	●●●●	●●●●

$$\begin{array}{r} 1 \ 1 \\ + 2847 \\ 1426 \\ \hline 4273 \end{array}$$

Памятай: дзесяць адзінак ніжэйшага разраду ўтвараюць адну адзінку вышэйшага разраду.

1. Раствлумач, як выканана складанне многачысных лікаў.

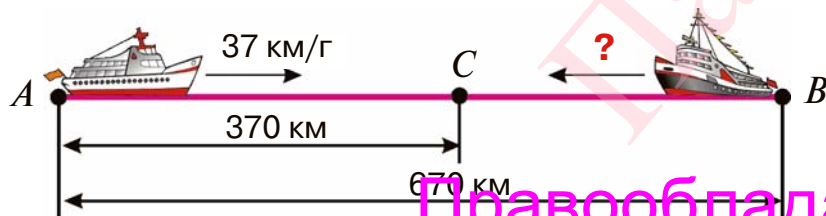
$$\begin{array}{r} 1 \ 1 \ 11 \\ + 504083 \\ 636148 \\ \hline 1140231 \end{array}$$

2. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 828\ 282 + 128\ 282 & 615\ 608 + 896 \\ 123\ 456 + 789 & 579\ 246 + 70\ 023 \\ 459\ 368 + 939 & 361\ 484 + 792 \end{array}$$

3. Рашы па рысунку.

Цеплаходы выйшлі з пунктаў *A* і *B* адначасова і сустрэліся ў пункце *C*. Знайдзі скорасць другога цеплахода.

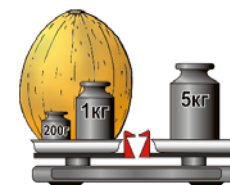
4. У колькі разоў павялічыцца плошча квадрата, калі яго старану павялічыць у 2 разы? У 3 разы?

5. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} x - 32\ 624 = 234\ 062 & m - 3652 = 9721 \\ a - 504\ 312 = 145\ 567 & k - 4321 = 18\ 542 \end{array}$$

6*. Вова дужэйшы за Кірыла. Кірыл маладзейшы за Алесь. Алесь слабейшы за Вову. Вова старэйшы за Кірыла. Хто з хлопчыкаў самы дужы і хто самы малодшы?

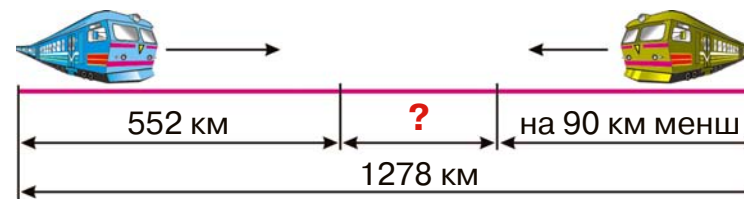
7. Якая маса дыні?

8. Запоўні пропускі.

$$\begin{array}{ll} 27\ \text{км} = \square\ \text{м} & 390\ \text{т} = \square\ \text{кг} \\ 3000\ \text{м} = \square\ \text{км} & 187\ 000\ \text{кг} = \square\ \text{т} \\ 54\ 000\ \text{м} = \square\ \text{км} & 4000\ \text{м} = \square\ \text{км} \end{array}$$

9. З двух гарадоў, адлегласць паміж якімі 1278 км, адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі два цягнікі. Адзін прайшоў 552 км, а другі — на 90 км менш. Якая адлегласць засталася паміж цягнікамі?

10. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 4324 + 856 & 536\ 283 + 42\ 936 \\ 91\ 473 + 20\ 677 & 274\ 362 + 423\ 838 \end{array}$$

Урок 56

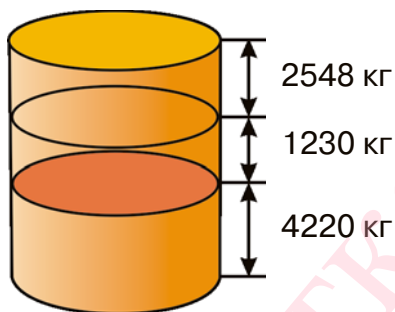
Слупком можна адразу знайсці суму трох і больш складаемых.

$$\begin{array}{r} 1111 \\ + 15756 \\ \hline 63614 \\ + 154023 \\ \hline 233393 \end{array}$$

1. Выканай складанне.

$$\begin{array}{r} 73857 \\ + 61715 \\ \hline 38214 \end{array} \quad \begin{array}{r} 37826 \\ + 534290 \\ \hline 7576300 \end{array} \quad \begin{array}{r} 68730 \\ + 272170 \\ \hline 96591000 \end{array}$$

2. З цыстэрны адпампавалі спачатку 2548 кг нафты, затым 1230 кг, пасля чаго ў цыстэрне засталася 4220 кг нафты. Колькі кілаграмаў нафты было ў цыстэрне спачатку?

3. Запішы:

- а) 5 лікаў, якія ідуць за лікам 49 997;
б) 5 лікаў, якія папярэднічаюць ліку 30 002.

4. Даўжыню прамавугольніка павялічылі ў 3 разы, а шырыню — у 4 разы. Як змянілася плошча прамавугольніка?

5. Яку частку складае:

- а) 1 г ад 1 кг; в) 1 кг ад 1 ц; д) 1 кг ад 1 т;
б) 1 ц ад 1 т; г) 1 м ад 1 км; е) 1 г ад 1 сут?

6*. Ваня кажа Пецю: «Калі б у мяне было на 4 яблыкі больш, чым цяпер, то ў мяне было б іх удвая больш, чым у цябе». Колькі яблыкаў у кожнага хлопчыка, калі ў абодвух разам 26 яблыкаў?

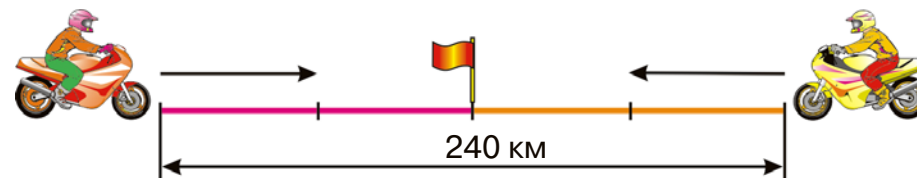
7. Запішы ў кілаграмах.

$$\begin{array}{lll} 1 \text{ т } 650 \text{ кг} & 12 \text{ т } 380 \text{ кг} & 680 \text{ т } 71 \text{ кг} \\ 36 \text{ т } 4 \text{ кг} & 5 \text{ ц } 20 \text{ кг} & 19 \text{ ц } 50 \text{ кг} \end{array}$$

8. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} x - 412\,635 = 264\,523 & a - 291\,485 = 634\,212 \\ 935 - a = 396 & x + 735 = 999 \end{array}$$

9. З двух пунктаў, адлегласць паміж якімі 240 км, адначасова насустрач адзін аднаму з аднолькавай скорасцю выехалі два матацыклісты. Якая скорасць матацыклістаў, калі яны сустрэліся праз 2 г?

10. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 9349 + 82\,047 & 25\,265 + 205 \\ 6572 + 9675 & 200\,600 + 2725 \\ 125 + 45\,662 & 46\,000 + 8080 \end{array}$$

Урок 57

$$23 \text{ м } 64 \text{ см} + 47 \text{ м } 85 \text{ см} = \square$$

Способ 1

$$\begin{array}{r} 23 \text{ м } 64 \text{ см} = 2364 \text{ см} \\ 47 \text{ м } 85 \text{ см} = 4785 \text{ см} \\ \hline 7149 \text{ см} = 71 \text{ м } 49 \text{ см} \end{array} \quad \begin{array}{r} + 2364 \\ + 4785 \\ \hline 7149 \end{array}$$

Способ 2

$$\begin{array}{r} + 23 \text{ м } 64 \text{ см} \\ + 47 \text{ м } 85 \text{ см} \\ \hline 71 \text{ м } 49 \text{ см} \end{array}$$

1. Вылічы.

$12 \text{ м } 76 \text{ см} + 3 \text{ м } 45 \text{ см}$

$1 \text{ г } 26 \text{ мін} + 3 \text{ г } 18 \text{ мін}$

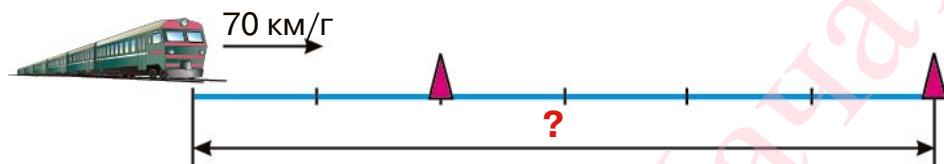
$5 \text{ кг } 400 \text{ г} + 2 \text{ кг } 300 \text{ г}$

$75 \text{ ц } 27 \text{ кг} + 3 \text{ ц } 49 \text{ кг}$

$17 \text{ г } 30 \text{ мін} + 5 \text{ г } 45 \text{ мін}$

$1500 \text{ кг} + 7 \text{ т } 650 \text{ кг}$

2. Цягнік ішоў са скорасцю 70 км/г. Да першага прыпынку ён быў у дарозе 2 г, а ад першага прыпынку да другога — 4 г. Якую адлегласць прайшоў цягнік? Рашы задачу рознымі спосабамі.

3. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

а) суму лікаў 58 і 107 павялічылі ў 6 разоў;

б) да 58 дадалі здабытак 107 і 6;

в) здабытак 58 і 6 павялічылі на 107.

4. Плошча прамавугольніка роўная 100 м². Якія могуць быць стораны ў гэтага прамавугольніка?

5*. У стос сшыткаў паклалі яшчэ 10 сшыткаў. Пасля гэтага ў ім стала ў 3 разы больш сшыткаў, чым было. Колькі сшыткаў было ў стосе спачатку?

6. Перыметр чатырохвугольніка 2 м 45 см. Дзве яго стараны — па 67 см, а трэцяя — 56 см. Знайдзі даўжыню чацвёртай стараны чатырохвугольніка.

7. Параўнай без вылічэнняў.

$459 - 240 - 148 * 459 - (240 - 148)$

$145 \cdot 3 \cdot 4 * 145 \cdot (3 \cdot 4)$

8. На прыпынку з аўтобуса выйшлі 12 чалавек, а зайшлі 8 чалавек. Як змянілася колькасць пасажыраў у аўтобусе?

9. Падбяры такія значэнні зменнай, пры якіх няроўнасці будуць праўдзівыя.

$a + 333 < 800 \quad a - 333 > 800 \quad a - 800 > 333$

10. Цеплаход прайшоў 175 км за 5 г. Якую адлегласць пройдзе цеплаход з такой жа скорасцю за 9 г?

11. Вылічы.

$7 \text{ кг } 54 \text{ г} + 2 \text{ кг } 200 \text{ г}$

$2 \text{ г } 30 \text{ мін} + 3 \text{ г } 25 \text{ мін}$

$5 \text{ кг } 400 \text{ г} + 2 \text{ кг } 600 \text{ г}$

$2 \text{ г } 15 \text{ мін} + 45 \text{ мін}$

Урок 58

Задача. Адлегласць паміж дзвюма вёскамі 14 км. З гэтых вёсак адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі два пешаходы. Скорасць першага 4 км/г, а другога — 3 км/г. Праз колькі гадзін пешаходы сустрэнуцца?

1. Вылічы.

$$4759 + 8572$$

$$9\ 320 + 7578$$

$$12\ 458 + 3282$$

$$12\ \text{т}\ 465\ \text{кг} + 7\ \text{т}\ 825\ \text{кг}$$

$$21\ \text{м}\ 95\ \text{см} + 47\ \text{см}$$

$$4\ \text{г}\ 47\ \text{мін} + 3\ \text{г}\ 54\ \text{мін}$$

2. Пры якіх значэннях зменнай b будзе праўдзівай няроўнасць:

а) $b + 15 < 20$;

б) $4 - b > 2$?

3. Выразі ў метрах, дэцыметрах і сантыметрах: 857 см; 2065 см; 9906 см; 8000 см.

4*. Арцём задумаў два лікі так, што адзін з іх у 3 разы большы за другі, а сума іх роўная 68. Якія лікі задумаў Арцём?

5. Даўжыня прамавугольніка 25 дм, а шырыня — у 5 разоў меншая. Знайдзі перыметр і плошчу прамавугольніка.

6. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$ $50\ 000 * 49\ 999$
 $400\ 070 * 407\ 000$
 $88\ 000 * 808\ 000$
 $60\ 400 * 64\ 000$
 $20\ 800 * 20\ 080$
 $102\ 000 * 100\ 200$

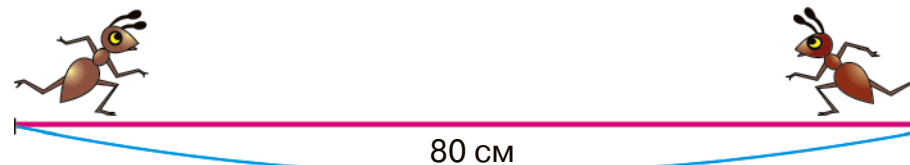
7. Запішы лікі па нарастанні: 52 тысячы 47; 7 тысяч 15; 420 тысяч 2; 5 тысяч 4; 200 тысяч.

8. Складзі ўраўненне і рашы яго:

а) сума роўная 804, другое складаемае — 64, знайдзі першае складаемае;

б) аднімаемае роўнае 48, рознасць — 24, знайдзі памяншаемае.

9. Уяві сабе: з двух мурашнікаў адначасова насустрач адна адной выбеглі дзве мурашкі. Адна бегла са скорасцю 1 см/с, а другая — са скорасцю 3 см/с. Праз які час мурашкі сустрэнуцца, калі адлегласць паміж мурашнікамі 80 см?

10. Вылічы.

$$448 : 8 + 306 : 6$$

$$455 : 7 - 65 \cdot 1$$

$$325 \cdot 4 + 6 \cdot 325$$

$$35 \cdot 4 + 3387$$

Урок 59

$$45\ 527 - 23\ 415 = \square$$

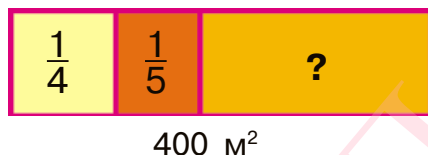
Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	
4	5	5	2	7	45527
2	3	4	1	5	- 23415
2	2	1	1	2	22112

- 1) Пішу аднімаемае пад памяншаемым: разрад пад разрадам.
- 2) Выконваю адніманне, пачынаючы з разраду адзінак.

1. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 75\ 196 - 3076 & 754\ 889 - 132\ 543 \\ 94\ 877 - 53\ 215 & 436\ 207 - 205\ 103 \\ 84\ 625 - 12\ 005 & 127\ 806 - 14\ 704 \end{array}$$

2. Плошча ўчастка складае 400 м^2 . $\frac{1}{4}$ яго занята клубніцамі, $\frac{1}{5}$ — парэчкамі, а на астатняй плошчы пасаджаны маліны. Колькі квадратных метраў зямлі адведзена пад маліны?

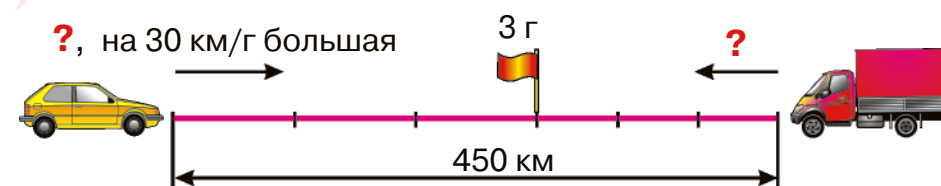
3. Пры якіх значэннях зменных няроўнасці будуць праўдзівыя?

$$x \cdot 6 < 90 \quad 400 : c > 40 \quad x \cdot 72 < 100$$

4. Як зменіцца сума некалькіх складаемых, калі:

- а) адно са складаемых павялічыць на 8, а якое-небудзь іншае паменшыць на 8;
- б) адно са складаемых павялічыць на 1050, а якое-небудзь іншае паменшыць на 900;
- в) адно са складаемых павялічыць на 9, а якое-небудзь іншае павялічыць на 190?

- 5*. Легкавая і грузавая машыны рухаліся насустрач і сустрэліся праз 3 г, прайшоўшы 450 км. Якая скорасць легкавой машыны, калі яна на 30 км/г большая за скорасць грузавой?

6. Старана квадрата 9 см. Якую даўжыню мае прамавугольнік з такім перыметрам, як у квадрата, і шырынёй 4 см?
7. Веласіпедыст быў у дарозе 6 г, а матацыкліст — 2 г. Веласіпедыст праехаў 72 км, а матацыкліст — 100 км. На колькі скорасць матацыкліста большая за скорасць веласіпедыста?
8. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 457\ 835 - 143\ 724 & 95\ 773 - 43\ 421 \\ 844\ 965 - 421\ 841 & 59\ 497 - 18\ 345 \\ 368\ 517 - 25\ 407 & 74\ 459 - 24\ 009 \end{array}$$

Урок 60

$$2043 - 518 = \square$$

Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
••	+ 10	••••	•••
•	••••	•••	•••••
	••••	•	•••••
•	••••	••	•••••

$$\begin{array}{r} \cdot \cdot \\ 2043 \\ - 518 \\ \hline 1525 \end{array}$$

Пры аднімання ліку памятай: адна адзінка вышэйшага разраду змяшчае 10 адзінак ніжэйшага разраду.

1. Раствлумач, як выканана адніманне мнагазначных лікаў.

$$5028 - 1654 = \square$$

$$\begin{array}{r} -10 \\ -10 \\ 5028 \\ - 1654 \\ \hline 3374 \end{array}$$

2. Вылічы.

$$84\,436 - 23\,318$$

$$786\,547 - 3278$$

$$428\,053 - 147\,347$$

$$367\,423 - 234\,276$$

$$178\,834 + 43\,579$$

$$293\,054 + 634\,047$$

3. З лікаў 1, 5, 20, 30 выберы тыя значэнні зменнай k , пры якіх няроўнасці будуць праўдзівыя.

$$60 : k > 4$$

$$50 - k < 25$$

$$17 + k > 40$$

4. Рашы ўраўненні.

$$x + 23\,856 = 497\,943$$

Праваабладател "Пачатковая школа"

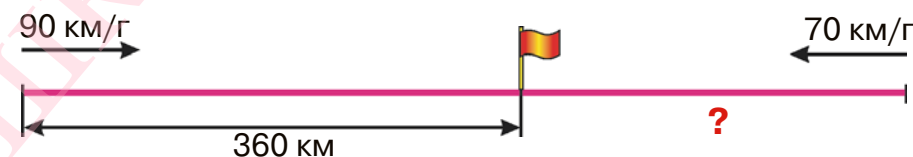
5. Падстаў замест * патрэбныя лічбы.

$$\begin{array}{r} + 3789 \\ *8*7 \\ \hline 6646 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + *7*3 \\ 6*8* \\ \hline 12005 \end{array}$$

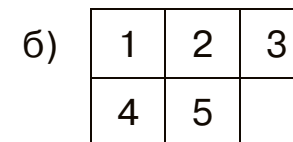
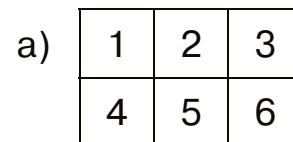
$$\begin{array}{r} + **68 \\ 37** \\ \hline 8219 \end{array}$$

6. З двух гарадоў адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі аўтамабіль і аўтобус. Скорасць аўтамабіля 90 км/г. Ён прайшоў да сустрэчы 360 км. Скорасць аўтобуса 70 км/г. Якую адлегласць да сустрэчы прайшоў аўтобус?

7*. У трох пакетах — два дзсяткі яблыкаў, прычым у адным пакеце ў 2 разы менш яблыкаў, чым у кожным з двух астатніх. Колькі яблыкаў у кожным пакеце?

8. Колькі прамавугольнікаў на рысунках а і б? Колькі квадратаў? На колькі менш квадратаў, чым прамавугольнікаў, якія не з'яўляюцца квадратамі?

9. Да абеду за 12 рэйсаў аўтамашына перавезла 84 т вугалю. Пасля абеду яна зрабіла яшчэ 9 рэйсаў. Колькі ўсяго тон вугалю перавезла аўтамашына за дзень, калі кожны рэйс яна перавозіла аднолькавую колькасць вугалю?

10. Вылічы.

$$135\,437 - 11 = 567\,834$$

$$5735 - 923$$

$$75\,79 - 69\,004$$

$$7145 - 440$$

Урок 61

$$59 \text{ м } 78 \text{ см} - 5 \text{ м } 23 \text{ см} = \square$$

Способ 1

$$\begin{array}{r} 59 \text{ м } 78 \text{ см} = 5978 \text{ см} \\ 5 \text{ м } 23 \text{ см} = 523 \text{ см} \\ \hline 5455 \text{ см} = 54 \text{ м } 55 \text{ см} \end{array}$$

Способ 2

$$\begin{array}{r} - 59 \text{ м } 78 \text{ см} \\ \quad 5 \text{ м } 23 \text{ см} \\ \hline 54 \text{ м } 55 \text{ см} \end{array}$$

1. Выканай адніманне велічыняў.

$$\begin{array}{ll} 48 \text{ кг } 900 \text{ г} - 29 \text{ кг } 800 \text{ г} & 18 \text{ кг } 603 \text{ г} - 9 \text{ кг } 600 \text{ г} \\ 8 \text{ г } 37 \text{ мін} - 2 \text{ г } 25 \text{ мін} & 23 \text{ м } 73 \text{ см} - 9 \text{ м } 3 \text{ см} \end{array}$$

2. На шашы працавалі тры брыгады. Першая брыгада ачысціла ад снегу 3 км 50 м, другая — на 1 км 170 м больш, а трэцяя — на 2 км 30 м менш, чым першая і другая брыгады разам. Якую даўжыню шашы ачысцілі ад снегу тры брыгады разам?

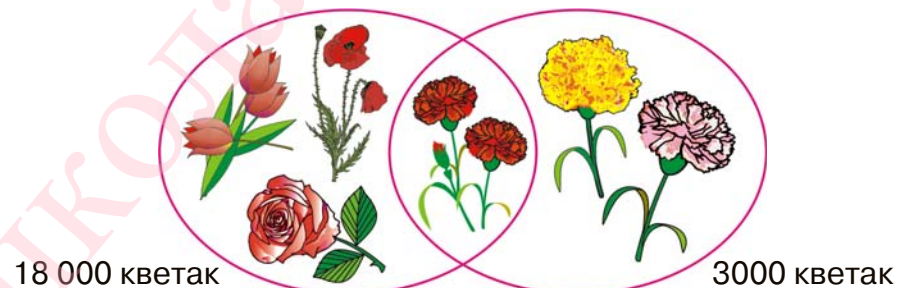
3. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$

$$\begin{array}{ll} 13 \cdot 4 * 12 \cdot 5 & 256 \cdot 4 * 255 \cdot 5 \\ 17 \cdot 2 * 16 \cdot 3 & 150 \cdot 4 * 160 \cdot 3 \end{array}$$

4. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

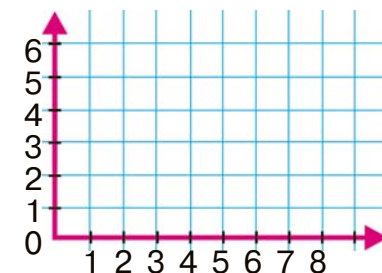
а) суму лікаў 445 і 88 750 паменшылі на 79 500;
б) лік 85 660 паменшылі на рознасць лікаў 51 810 і 9700.

- 5*. Кветкаводы вырасталі 20 000 кветак, з якіх 3000 кветак былі рознакаляровыя гваздзікі. 18 000 усіх кветак былі чырвонага колеру. Колькі чырвоных гваздзікоў вырасталі кветкаводы?

6. Садовы ўчастак мае форму прамавугольніка, адна старана якога 26 м 8 дм, а другая — 18 м 6 дм. Якой даўжыні павінна быць агароджа вакол участка?

7. Адзнач у сшытку пункты, якім адпавядаюць пары лікаў (2; 3), (6; 6), (8; 1). Злучы гэтыя пункты. Знайдзі перыметр атрыманай фігуры.

8. На экскурсіі ў заапарк за адзін дзень пабывалі 456 чалавек: з іх дарослых 216, школьнікаў у 2 разы менш, чым дарослых, а астатнія дашкольнікі. Колькі дашкольнікаў пабывала ў заапарк у гэты дзень?

9. Рашы ўраўненні.

$$28\,435 + x = 49\,875$$

$$x - 25\,411 = 84\,290$$

$$7843 - x = 968$$

$$x + 24\,229 = 87\,168$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 63

1. Раствлумач, як выканана адніманне лікаў.

$$\begin{array}{r} \cdot 9 \cdot 9910 \\ - 101001 \\ \hline 8999 \\ \hline 92002 \end{array}$$

2. Выканай адніманне.

$10\ 101 - 666$

$100\ 010 - 13\ 846$

$13\ 012 - 9840$

$100\ 101 - 5345$

3. 2 кг пражанай кавы выходзіць з 3 кг сыравіны. Колькі пражанай кавы выйдзе з 12 кг сыравіны?

4. $\begin{matrix} \geq \\ = \\ < \end{matrix}$ $47\ \text{м}^2 * 47\ \text{га}$
 $220\ \text{ц} * 22\ \text{т}$
 $50\ \text{дм}^2 * 10\ \text{м}^2$

$25\ \text{т} * 2500\ \text{кг}$

$43\ \text{кг} * 430\ \text{г}$

$250\ \text{ц} * 25\ \text{т}$

5. Рашы ўраўненні.

$x + 7234 = 241\ 765$

$831 \cdot c = 831$

$536\ 423 - a = 487\ 967$

$420 - x = 400 : 5$

6. Памяншаемае павялічана на 28. Як трэба змяніць аднімаемае, каб рознасць павялічылася на 18? Аднімаемае павялічана на 12. Як трэба змяніць памяншаемае, каб:

а) рознасць паменшылася на 16;

б) рознасць павялічылася на 7;

в) рознасць не змянілася?

7. Вылічы перыметр і плошчу кожнага ўчастка па плане.

8*. Дзядулеў гадзіннік адбівае 6 удараў за 30 с. За колькі секунд ён адбівае 12 удараў?

9. Падстаў замест * патрэбныя лічбы.

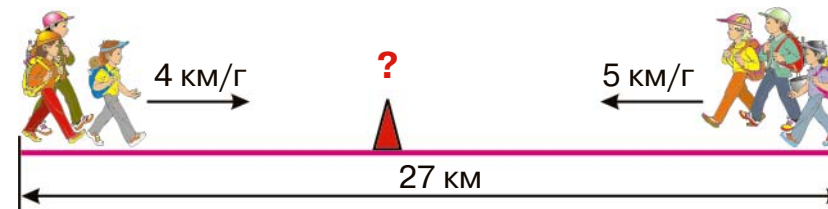
$$\begin{array}{r} 2*544 \\ + 7*6 \\ \hline 185* \\ \hline 23152 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35*78 \\ + 4*596 \\ \hline 678* \\ \hline 89455 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60*84 \\ + 379*6 \\ \hline 4415* \\ \hline *450 \\ \hline 148733 \end{array}$$

10. Коля задумаў лік. Калі яго паменшыць на 48, то атрымаецца 82. Яго сябар таксама задумаў лік. Калі яго павялічыць на 34, то атрымаецца 200. Хто з хлопчыкаў задумаў большы лік і на колькі?

11. З дзвюх турысцкіх баз, адлегласць паміж якімі 27 км, адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі два атрады. Першы атрад рухаўся са скорасцю 4 км/г, а другі — са скорасцю 5 км/г. Праз колькі гадзін атрады сустрэнуцца?

12. Вылічы.

$10\ \text{ц}\ 9\ \text{кг} - 5\ \text{ц}\ 68\ \text{кг}$

$5\ \text{кг}\ 708\ \text{г} + 5\ \text{кг}\ 840\ \text{г}$

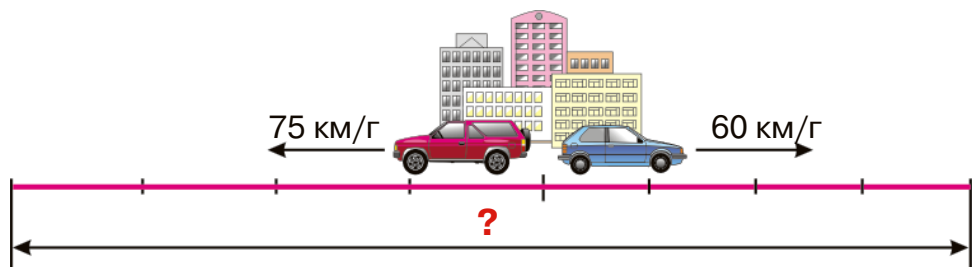
$17\ \text{м}\ 25\ \text{см} - 8\ \text{м}\ 79\ \text{см}$

$108\ \text{м}\ 64\ \text{см} - 21\ \text{м}\ 87\ \text{см}$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 64

Задача. З горада адначасова ў процілеглых напрамках выехалі два аўтамабілі. Скорасць аднаго 60 км/г, а другога 75 км/г. Якая адлегласць будзе паміж аўтамабілямі праз 4 г?

1. Якімі могуць быць лічбы, абазначаныя *, каб няроўнасці былі праўдзівыя?

$$32\,489 > 3 * 588$$

$$35\,389 < 353 * 9$$

$$8 * 785 < 807 * 3$$

$$7 * 651 > 78\,300$$

2. Знайдзі памылкі.

$$\begin{array}{r} 35729 \\ + 43785 \\ \hline 47596 \\ \hline 128010 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 478965 \\ + 142387 \\ \hline 290648 \\ \hline 912000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7896456 \\ + 8730529 \\ \hline 1474117 \\ \hline 18102100 \end{array}$$

3. У час экскурсіі турысты праехалі цягніком a км, аўтобусам 152 км і прайшлі пешшу 68 км. На колькі кіламетраў больш турысты праехалі, чым прайшлі пешшу? Складзі выраз і знайдзі яго значэнне пры $a = 378$.

4. Запішы ў выглядзе ўраўнення і рашы яго:

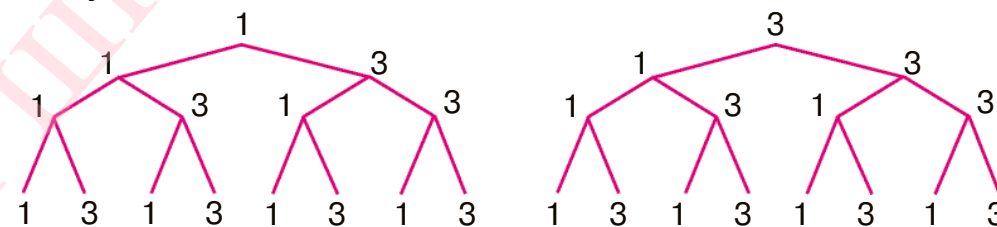
а) лік 8370 большы за лік x на 7853;

б) лік x меншы за лік 1200 на 800;

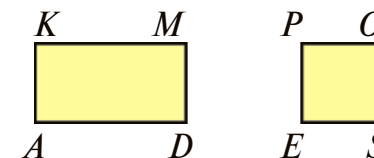
в) лік 5020 меншы за лік x на 1840.

5*. $\frac{1}{3}$ адрэзка роўная 4 см. Пенал Сашы ў 3 разы даўжэйшы, чым палавіна гэтага адрэзка. Якая даўжыня пенала?

6. Запішы ўсе чатырохзначныя лікі, складзеныя з лічбаў 1, 3. Колькі іх?

7. Прамавугольнік $AKMD$ мае стораны $AD = 5$ см і $DM = 3$ см, а квадрат $EPOS$ мае старану $EP = 3$ см. Вылічы:

а) плошчу прамавугольніка $AKMD$;

б) плошчу квадрата $EPOS$;

в) агульную плошчу прамавугольніка і квадрата.

8. З аднаго населенага пункта ў процілеглых напрамках адначасова выйшлі два пешаходы. Якая адлегласць будзе паміж імі праз 2 г, калі скорасць аднаго пешахода 5 км/г, а другога — 6 км/г?

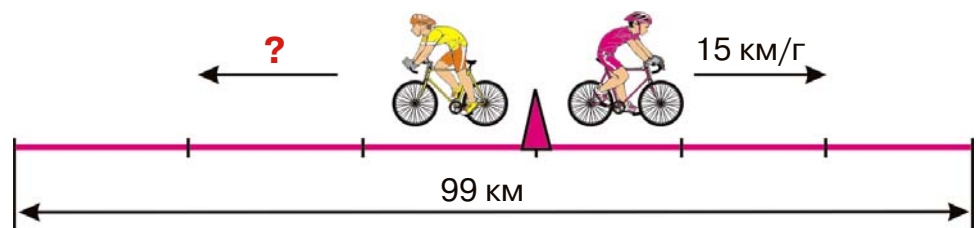
9. Вылічы.

$$76 \cdot (602 - 598) - 68 + 3 \cdot (373 - 347)$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 65

Задача. З аднаго пункта адначасова ў процілеглых напрамках выехалі два веласіпедысты. Праз 3 г адлегласць паміж імі была 99 км. Першы веласіпедыст ехаў са скорасцю 15 км/г. Якая скорасць другога веласіпедыста? Рашы задачу двума спосабамі.

1. Пастаў дужкі так, каб роўнасці былі праўдзівыя.

$$20 \cdot 9 - 6 : 3 = 140$$

$$20 \cdot 9 - 6 : 3 = 58$$

$$20 \cdot 9 - 6 : 3 = 20$$

$$20 \cdot 9 - 6 : 3 = 178$$

2. Колькі секунд складае: $\frac{1}{4}$ мін; $\frac{1}{6}$ мін; $\frac{1}{12}$ мін; $\frac{1}{30}$ мін; $\frac{1}{3}$ мін; $\frac{1}{2}$ мін?

3. Старана квадрата a см. Складзі выраз для знаходжання перыметра квадрата. Знайдзі значэнне выразу пры $a = 7$ дм 8 см.

4. Выканай дзеянні з праверкай.

$$700\ 152 - 177\ 824$$

$$5546 + 736\ 385$$

$$344\ 007 - 279\ 772$$

$$3008 + 750\ 821$$

5*. Вусень поўзае па ствале ліпы. Ноччу ён падымаецца на 4 м, а днём апускаецца на 2 м. На восьмую ноч вусень дасягнуў вяршыні ліпы. Знайдзі вышыню ліпы.

6. 5 л паліва важаць 4 кг. Колькі важаць 20 л паліва?

7. Рашы ўраўненні.

$$x - 569 = 725 - 25$$

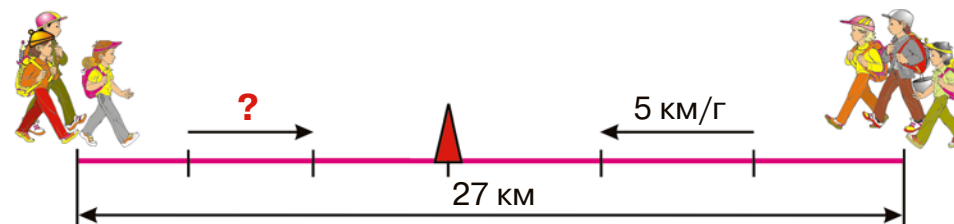
$$a + 25 = 120 + 74$$

$$325 - x = 993 - 707$$

$$x - 206 = 489 - 312$$

8. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $57 + 24 * 57 + 25$
 $245 + 87 * 245 + 86$
 $685 + 223 * 900 + 223$
 $57 + 567 * 50 + 560$
 $3056 + 4668 * 4999 - 12$
 $56\ 489 + 2501 * 56\ 492 + 2500$

9. З дзвюх вёсак, адлегласць паміж якімі 27 км, адначасова насустрач адна адной выйшлі дзве групы турыстаў. Праз 3 г яны сустрэліся. Якая была скорасць першай групы, калі скорасць другой групы 5 км/г?

10. Вылічы.

$$60\ 100 - 35\ 375$$

$$62\ 362 - 29\ 004$$

$$710\ 135 - 156\ 049$$

$$700\ 100 - 82\ 016$$

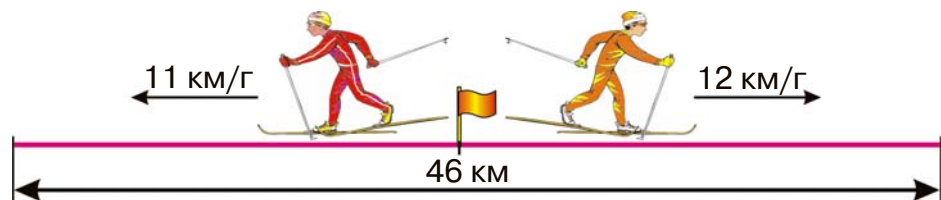
$$479\ 723 - 76\ 324$$

$$325\ 100 - 15\ 950$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 66

Задача. Два лыжнікі выйшлі з базы адначасова ў процілеглых напрамках. Адзін з іх ішоў са скорасцю 11 км/г, а другі — 12 км/г. Праз колькі гадзін адлегласць паміж імі будзе 46 км?

1. Складзі ўраўненне і рашы яго:

- а) да якога ліку трэба дадаць 9789, каб атрымаць 100 000;
 б) колькі трэба адняць ад 301 200, каб атрымаць 293 148?

2. $\begin{matrix} > \\ = \\ < \end{matrix}$ $63 \text{ дм} * 6365 \text{ мм}$ $3 \text{ сут } 7 \text{ г} * 56 \text{ г}$
 $50 \text{ 065 г} * 5 \text{ ц}$ $2 \text{ ц } 71 \text{ кг} * 3070 \text{ кг}$
 $4 \text{ сут} * 96 \text{ г}$ $6 \text{ км } 35 \text{ м} * 3350 \text{ м}$

3. Як зменіцца сума двух складаемых, калі адно са складаемых паменшыць на 2244, а другое павялічыць на 1200?

4. Дрот даўжынёй 250 м разрэзалі на тры кавалкі. Два з іх роўныя паміж сабой, а трэці кавалак на 10 м даўжэйшы за кожны з двух першых. Якая даўжыня большага кавалка?

5*. На патэльні змяшчаецца 2 кавалачкі хлеба. Каб падсмажыць 1 кавалачак з аднаго боку, патрэбна 1 мін. Ці можна падсмажыць 3 кавалачкі хлеба з двух бакоў за 3 мін?

6. Вылічы.

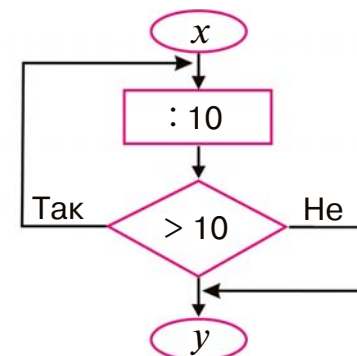
$$544 : 4 + 298$$

$$1213 - 972 : 6$$

$$2307 + 426 \cdot 5$$

7. Выканай дзеянні па схеме.

x	100	3000	40 000	800
y				

8. Шырыня поля 50 м. Чаму роўны перыметр поля, калі яго плошча роўная 30 000 м²?

9. Гадзіннік паказвае поўдзень. Колькі часу будзе паказваць гадзіннік, калі мінутная стрэлка пройдзе $\frac{1}{4}$ цыферблата? Калі гадзінная стрэлка пройдзе такую ж частку цыферблата?

10. Дзяўчынка купіла 2 заколкі і 4 стужкі па аднолькавай цане. За заколкі яна заплаціла 8000 р. Колькі рублёў заплаціла дзяўчынка за стужкі?

11. Вылічы.

$$(8074 - 7158) : 4$$

$$31\,427 + 39 \cdot 8$$

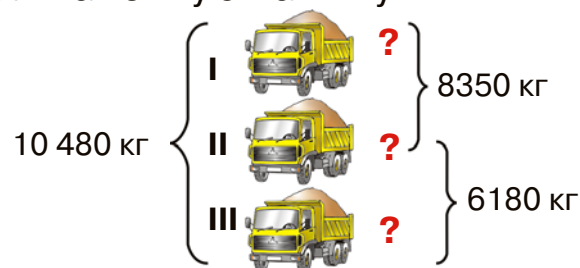
$$(7867 - 7402) : 3$$

$$(10\,020 - 9615) : 5$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 67

1. На тры машыны пагрузілі 10 480 кг пяску. На першую і другую машыны разам пагрузілі 8350 кг пяску, а на другую і трэцюю — 6180 кг. Колькі кілаграмаў пяску пагрузілі на кожную машыну?

2. Вылічы.

$$64 \cdot 10 : 8$$

$$320 + 75 + 25$$

$$560 + 280 + 20$$

$$54 + 39 + 51 + 46$$

$$(330 + 90) : 6$$

$$(976 - 136) : 7$$

3. Якія могуць быць памеры квадрата, калі яго плошча роўная 100 м²?

4. Вылічы.

$$63 \text{ км } 080 \text{ м} - 20 \text{ км } 90 \text{ м}$$

$$12 \text{ км } 065 \text{ м} + 3 \text{ км } 75 \text{ м}$$

$$6 \text{ кг } 350 \text{ г} + 590 \text{ г}$$

$$2 \text{ кг } 800 \text{ г} - 900 \text{ г}$$

5. Падстаў замест * патрэбныя лікі.

$$5 \text{ м}^2 = * \text{ дм}^2$$

$$1 \text{ дм}^2 = * \text{ см}^2$$

$$7 \text{ дм}^2 = * \text{ см}^2$$

$$3 \text{ га} = * \text{ м}^2$$

6. Вучань пачаў рыхтаваць урок і ў 16 г 30 мін. На падрыхтоўку яму спатрэбілася 2 г 50 мін. А якой гадзіне ён закончыў рыхтаваць урок?

7. Запішы выраз і вылічы:

- а) суму найменшага чатырохзначнага ліку і найбольшага трохзначнага ліку паменшылі на 99;
б) рознасць найбольшага трохзначнага ліку і найбольшага двухзначнага ліку павялічылі ў 2 разы.

- 8*. Па сцяжынцы ўздоўж кустоў

Адзінаццаць йшло хвастоў.

Я злічыць таксама змог,

Што ступала трыццаць ног.

Гэта разам так заўзята

Ішлі пеўні й парасяты.

А цяпер пытанні вам:

Колькі пеўняў было там?

Колькі парасят малых?

Падлічыце хутка іх.

9. Ад пачатку сутак прайшла $\frac{1}{4}$ сутак. Якая цяпер гадзіна?

10. Для школы купілі a крэслаў. Колькі каштавала пакупка, калі вядома, што b крэслаў каштуюць c р.? Запішы выраз.

11. За першы дзень машына праехала 425 км, што на 83 км больш, чым за другі дзень. За трэці дзень машына праехала на 58 км больш, чым за першы дзень. Колькі ўсяго кіламетраў праехала машына за тры дні?

12. Вылічы.

$$72\,420 - 11\,725 + 9428$$

$$(136 + 164) : 6 \cdot 5$$

$$(186 + 24) : 3 : 10$$

$$8319 - (547 + 390 : 3)$$

ПРАВЕР СЯБЕ

1. Знайдзі праўдзівае сцверджанне:
а) у ліку 70 236 усяго 236 соцень;
б) у ліку 70 236 усяго 702 сотні;
в) у ліку 70 236 усяго 70 дзясяткаў;
г) у ліку 70 236 усяго 7 дзясяткаў.
2. Знайдзі лік, што ідзе непасрэдна за лікам 10 100.
а) 11 100 в) 10 110
б) 10 101 г) 10 111
3. Знайдзі лік, які змяшчае аднолькавую колькасць адзінак першага і другога класа.
а) 52 352 в) 527 725
б) 32 032 г) 537 066
4. Знайдзі праўдзівыя сцверджанні:
а) лік 97 605 змяшчае ўсяго 7 тысяч;
б) лік 97 605 змяшчае ўсяго 976 соцень;
в) лік 97 605 змяшчае ўсяго 97 дзясяткаў;
г) лік 97 605 змяшчае ўсяго 97 тысяч.
5. Знайдзі правільны запіс ліку 25 043 сумай разрадных складаемых.
а) $25\ 043 = 25 + 43$
б) $25\ 043 = 20\ 000 + 5000 + 400 + 3$
в) $25\ 043 = 250 + 43$
г) $25\ 043 = 20\ 000 + 5000 + 40 + 3$

6. Знайдзі правільны запіс ліку: сем мільёнаў трыста тры тысячы дваццаць сем.
а) 7 033 027 в) 7 303 270
б) 7 303 027 г) 7 330 027
7. Знайдзі праўдзівыя няроўнасці.
а) $40\ 208 < 402\ 001$ в) $100\ 001 > 100\ 010$
б) $401\ 895 < 401\ 985$ г) $999\ 909 > 999\ 009$
8. Знайдзі праўдзівае сцверджанне:
а) 1 ц меншы за 1 т у 100 разоў;
б) 1 кг большы за 1 ц у 100 разоў;
в) 1 т большая за 1 кг у 1000 разоў;
г) 1 кг меншы за 1 т у 10 разоў.
9. Знайдзі найбольшую велічыню:
а) 3025 м; б) 320 дм; в) 3 км 5 м; г) 9850 см.
10. Знайдзі праўдзівую роўнасць.
а) $2\ \text{т}\ 20\ \text{кг} = 220\ \text{кг}$ в) $2\ \text{т}\ 20\ \text{кг} = 2200\ \text{кг}$
б) $2\ \text{т}\ 20\ \text{кг} = 22\ \text{ц}$ г) $2\ \text{т}\ 20\ \text{кг} = 2020\ \text{кг}$
11. Знайдзі праўдзівыя няроўнасці.
а) $300\ \text{кг} > 30\ \text{ц}$ в) $72\ \text{т} > 520\ \text{ц}$
б) $43\ \text{кг} < 4300\ \text{г}$ г) $2\ \text{т}\ 6\ \text{кг} < 2008\ \text{кг}$
12. Знайдзі праўдзівыя няроўнасці.
а) $300\ \text{мм} + 800\ \text{мм} < 1\ \text{м}$
б) $6000\ \text{м} - 2000\ \text{м} < 3\ \text{км}$
в) $500\ \text{см} + 650\ \text{см} > 100\ \text{дм}$
г) $35\ \text{дм} - 5\ \text{дм} > 2\ \text{м}$

Правообладатель "Печатковая школа"

13. Знайдзі праўдзівае сцверджанне.

а) $\frac{1}{2}$ ч = 30 с в) $\frac{1}{2}$ сут < 10 г

б) $\frac{1}{2}$ км = 600 м г) $\frac{1}{2}$ т < 10 ц

14. Знайдзі прыклады, у якіх атрымліваецца астача, большая за 10.

а) 170 : 70 в) 165 : 80

б) 88 : 20 г) 165 : 30

15. Знайдзі праўдзівыя роўнасці.

а) $2405 + 2405 + 2405 + 24 + 24 = 2405 \cdot 3 + 24 \cdot 2$

б) $405 + 405 + 504 + 504 + 405 = 405 \cdot 5$

в) $700 + 700 + 700 - 700 - 700 = 700 \cdot 3$

г) $700 + 700 + 700 - 1000 = 700 \cdot 3 - 1000$

16. Выберы заканчэнне сказа.

Калі ў выразе $320 - 40$ памяншаемае паменшыць на 10, то рознасць:

а) павялічыцца на 10;

б) паменшыцца на 10;

в) павялічыцца на 300;

г) не зменіцца.

17. Выберы заканчэнне сказа.

Калі да ліку 7320 прыпісаць справа лічбу 0, то гэты лік:

а) павялічыцца на 10;

б) павялічыцца ў 10 разоў;

в) павялічыцца на 65 880;

г) не зменіцца.

18. На рысунку — прамавугольнік $ABCD$. Выберы заканчэнне сказа.

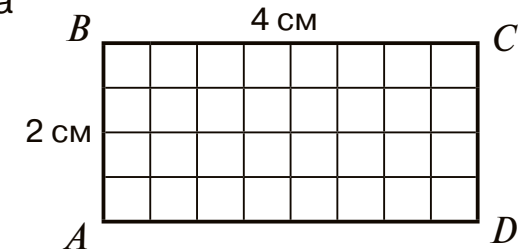
Плошча прамавугольніка $ABCD$ роўная:

а) яго перыметру;

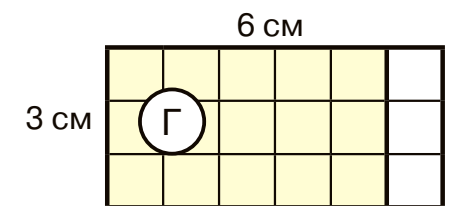
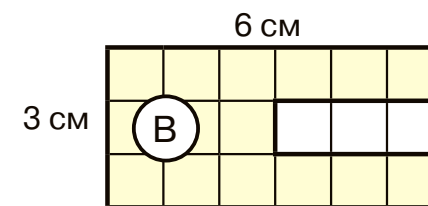
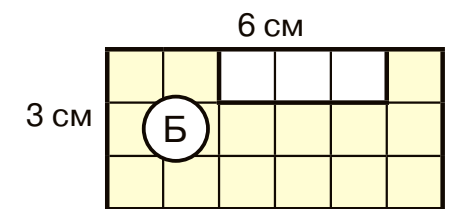
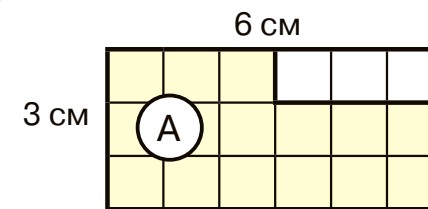
б) 12 см;

в) 12 см^2 ;

г) 8 см^2 .

19. Ад прамавугольніка памерамі 3 см на 6 см аддзялілі прамавугольную частку памерамі 1 см на 3 см. Атрымаліся фігуры А, Б, В, Г.

Перыметр якой з атрыманых фігур:

а) самы вялікі;

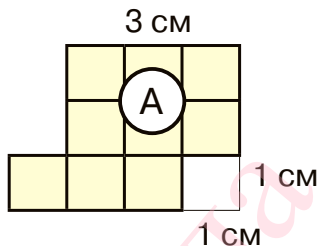
б) самы маленькі?

Знайдзі перыметры дзвюх астатніх фігур і параўнай плошчы ўсіх фігур.

20. Выберы заканчэнне сказа.

Плошча фігуры А роўная:

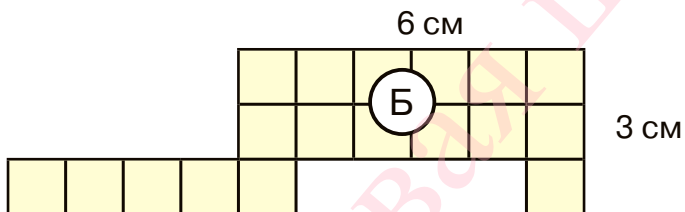
- а) 7 см^2 ;
- б) 8 см^2 ;
- в) 9 см^2 ;
- г) 10 см^2 .

21. Выберы заканчэнне сказа.

Плошча фігуры Б:

- а) меншая за 16 см^2 ;
- б) роўная 17 см^2 ;
- в) роўная 18 см^2 ;
- г) большая за 18 см^2 .

22. Перыметр прамавугольніка 40 см . Адна з яго старон — 5 см . Укажы, чаму роўная плошча гэтага прамавугольніка.

- а) 15 см^2
- б) 75 см^2
- в) 40 см^2
- г) 8 см^2

23. Перыметр квадрата роўны 24 см . Укажы, якая плошча гэтага квадрата.

- а) 24 см^2
- б) 36 см^2
- в) 96 см^2
- г) 6 см^2

Правообладатель "Печатковая школа"